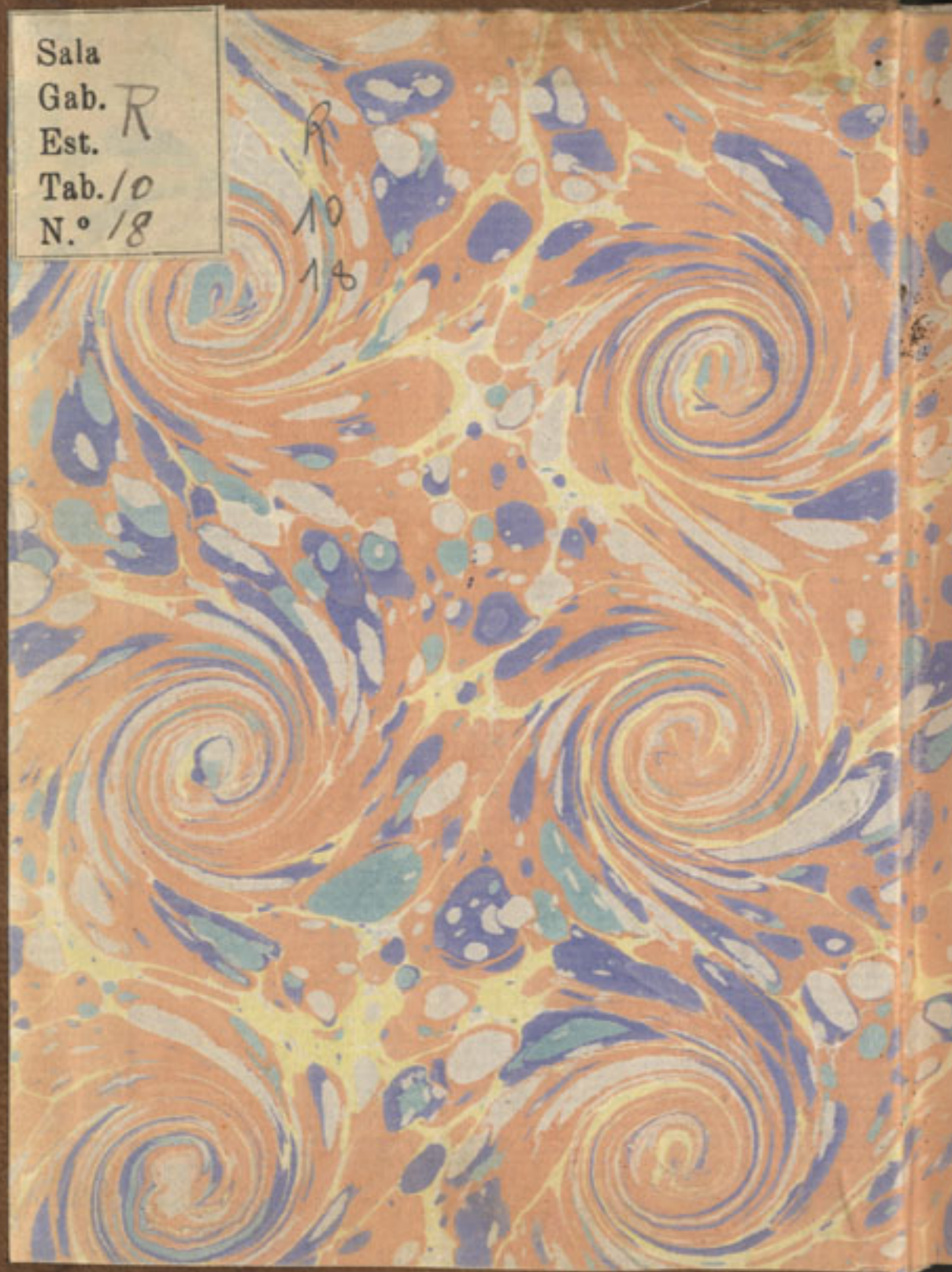

Sala
Gab. R
Est.
Tab. 10
N.º 18

R
10
18

~~11~~
Se Gaspar de S. Hieronymo

10
18
Siquis in sume libru rapidis conyer
Terit unguis debet in infernas pecc
pitatus aquas

Vt supra se G. de S. H.

Consolatorium
theologicum.

Ex Bibliotheca
Regij Monasterij S. Crucij
Collimbricensij.

Geometriae
Elementa

Annotatio notabi
liū dictorū iuxta al
phabeticū ordi
nem in opusculū
sequens.

- A**stinētia maī est sanitatis . maī
egritudinis voluptas. folio. lx
Actiue vite operib⁹ ptingit maī
gis mereri. folio. lxxxv
Aduersa fortuna plus pdest. fol. vij
Agnosce q̄ peccaueris et deo propitio li
bereris. folio. xxiij
Amici mors nō molestet te. folio. l
Amor mundi: de quo Gregori⁹ dicit. tāto
quisq; a superno amore disūgitur . quāto
inferi⁹ delectatur. lxxxix
Anime regnū bene gubernat cū ratio recte
cōsulit: volūtas recte imperat. xcij
Artavia que ducit ad vitā. vi
Auar⁹ valde est. cui dē nō sufficit. xij
Audacia plures cadere facit. xcviij
Audit⁹ carētia nō debet te turbare . lxxxvij

Bona vita nō est bene valere: xx
Bonis p̄sentibus z futuris frui est
impossibile. Folio. v.

Bonoz corpis carētiā nō quīz feras. lxxxv

Conp̄tuitate si fuerz detē^r letēz. lxxviii

Circere si fuerz iclus^o n̄ tristerz. ibi dē.

Carnalis cognatio mīme ē curāda. xxxix

Lec^o ē q̄ supne p̄tēplatiōis lucē i grat. lxxvii

Mesurz ecclesiasticz si ligarz nō tristerz. lxxix

Lib^o modic^o z tpat^o carni z aīe vtilis est. lx

Mitaz hō trīna citatione. p̄ma īfirmītas: scilicet
cūda defectio corpis: scia p̄ptoria. xcī

Colloquiū carētiā nō p̄tristeris. lxvi

Confabulatio nō est necessaria quando vicē
hoīm supplent libri. lxvij

Cōfidens in dño benedictus est. liiij

Cōfiteri non sit tibi amarū. xxvij

Cōscientia dicitur erronea quia nimis la-
ta vel nimis arcta. xcv

Cōscientiā erroneā habenti p̄patiendum
est et benigne consulendū. xcviij

Cōsolatio trena p̄uat quē celesti p̄solatiōe
nō ḡ tristerz de carētiā trene p̄solatiōis. liiij

Cōsuetudine vitiū nascitur. et ecōtra vitiū
dissoluitur. xciiij

Cōtēplatiōis f̄batiua nō te molestēt. lxxx

Cōtēpt^o si fueris nō p̄turberis. xxvi

- C**ontumelie gaudēter patiantur. xxv
- C**or virtuosum comparatur celo: et cor viti-
tiosum dicitur infernus. xxv
- C**orporis bona si nō habeas non tristeris:
paruipendēda enī sunt. lxxvi
- C**orporis debilitas nō sit tibi molesta. xc
- C**upio dissolui et esse cū xp̄o: quomodo ac-
cipiēdū: et quomodo sperādū est q̄ in me-
liorū articulo de hoc seculo q̄s vocef. ix

- D**erisionē non cures. xxiij
- D**espect⁹ si fueris nō prurberis. xxvi
- D**etractōis tribulatio coronā fabricat. xxij
- D**etractiōi b⁹ nō turberis. xxix
- D**e⁹ multiplici⁹ est p̄sidio homini. liij
- D**eū timere: amare et in eo sperare xcix
- D**iabol⁹ plerūq; vult nocere: s; nō p̄t. c
- D**iaboli ē suggerere: n̄m ē nō p̄sentire. q̄/
tiēs resistim⁹. totiēs superam⁹. ibidem.
- D**isciplina dei est arrata filijs: et q̄ sint
heredes. xxij
- D**iuitiarū turbatiua remediānt. xlij
- D**iuitiarū carētia nō debet te p̄tristari. ibidē
- D**iuitias q̄modo christian⁹ q̄ret postq̄ xp̄s
beatos pauperes p̄dicauit. xliij
- D**iuitijs cor apponere mortifex est. xlij
- D**olor: si habeatur non est dolendū. lxx

- D**iscopus non excusatur a correcti-
one populi. xxxvi
- E**ucharistie sacramento tibi indidico soleris
quod non pararis necessario re ipsa. fol. lxxxi
- E**xcommunicatus si fueris non tristeris. lxxix
- E**xcommunicationis sententia maior esto
penis ecclesiasticis. lxxix
- E**xilium sustinens: totum mundum exilium
- E**xosus si fueris alijs: (reputet. xv
non turberis sed gaude: lvi
- F**elicitas humana parui precij computanda. iiii
- F**elicitates omnes humanas si haberes
quid prosunt cum caro datur vermibus et
aia demonibus. iiii
- F**elicitas mundana si continue habetur: signum
est eterne damnationis. vii
- F**lagellat deus hic ut in eternum parcat. xxi
- F**lagellat omnis filius. xxii
- F**lagellamur pro culpis: quia peccauimus in
deum et proximum. ibidem.
- F**letus est lauacrum culparum: absolutio
peccatorum. folio. lxx
- F**ratrum caritatem vel sanguineorum non habet. xxxix
- F**raternitas carnalis non constituit heredes
regni. ibidem.
- G**audium auertitur in luctum. lxxv
- G**audia pelle: pelle timore. et. ibidem

- G**audij exterioris carentia non te faciat
 tristem. lxiiij. z. lxxv
- G**loria mundi z honor transit. xxv
- S**ustato spū desipit omnis caro. lxi
- H**abitatio arda nō debet te turbare:
 nā recolligēdo mētē pl^o disponit. lxij
- H**omo nouus fit doctrina spūali. xc
- H**onor quē tu pdis in p̄fessione: p̄fecte re
 cōpensantur. folio. xxviij
- H**onoris turbatiua remediānt. xxv
- H**umiliari consolatoriū est. xxviij
- I**elus est melin ore: melos in aure z c̄
 dulce remediū ignominie. xxxi
- I**eium calores februm extinguit: pa
 ralisim. zc. lx
- I**mpossibiliū nō est obligatio. lxxviij
- I**nfirmitas non te perturbet quia liberat
 a purgatorio. folio. xci
- I**nfortuniū nō cadit in bonū hoīem. viij
- I**nimicorum odium plus confert tibi q̄ di
 lectio amicorum. lvi
- I**nurias patiēdo meretur q̄s. xv
- I**n p̄ncipio erat p̄. p̄tepestates legit. ci.
- I**nterdictū aufert recreationē ab infirmis
 etiā sanis mēbris. lxxx. z. lxxxi
- I**ra aliquādo est de p̄fectiōe virtutis. xxv
- I**ra q̄ vicit melior ē q̄ q̄ capit ciuitatē. ibid

- I**racūdia te nō puocet ad querelā. ibidem
- I**rregularitas humiliat. lxxix
- I**ugum domini alleuiat effectus remunerationis. lxxiij
- I**acrima dolorem euaporare faciunt et profunt. folio. lxx
- L**iber est q̄ nulli turpitudini fuit. lxxij
- L**ibertatis carētia nō turbet te. ibidem.
- L**ibri suppleunt vicē hoīm. lxxvij
- L**ocum paruum seu non delectabilem: non cures: nec tristeris de illo. lxxij
- L**oquele defectū si habes nō pturberis: qz interi^o deo et sc̄tis loqui poteris. lxxviij.
- M**ala nulla sūt nisi q̄ crimine mētē implēcant seu conscientia ligant. lxx
- M**ali nihil hñt i celo: boni nihil in mūdo. v
- M**ali si melius habeant in hoc mundo q̄ boni: nō tristeris. folio. lxxix
- M**ali pl^o q̄ boni psperant i h mūdo. ibidē
- M**alū i punitū manere ē maxima pūitio. lxxi
- M**ebroz q̄z cūqz carētia n̄ te p̄bet. lxxix
- M**ille artifex frequentius in maiores et superiores sagittas mittit. lxxiij
- M**ors patienter sufferenda. lxxvi
- M**ors amici nō tristat te. lxxix
- M**ors est iudex omnium: qui tribus citati^o omnibus procedit. lxxi

Morte imminente nō tristeris: quia malorū
omniū remediū est. xcij

Morte imminente mariam inuoca et san-
ctam katherinam. ibidem.

Mundū relinquēs nō arbitret se ingentia
reliquisse dixit antoni⁹. fol. iij. z. iiij

Mūd⁹ reliquēd⁹ est p̄p̄t̄ xp̄m. lxxvij

Natalium defectus nō turbet te: nec
erubescas. lxxix

Nasci de adulterio est culpa parentū. ibid.

Necessitate morimur: fac ergo de necessari-
tate virtutem. folio. l

Nobilitas sūma est claz esse p̄tutib⁹. xl

De ignobilitate generis ḡ nō turberis. ibid.

Nobilitas carnis plerumq; ignobilitatē
parit mentis. ibidem.

Obedientia nō te contristari debet
sed gaudere debes q̄ deus a te obe-
dientiam requirit in preceptis. lxxij

Obedientia in seruādīs preceptis: efficit
impetrare qd̄ petimus. ibidem.

Obediēdū est diuīs: q̄c̄ qd̄ e n̄ vice dei p̄cipit
hō: nō aliter accipiēdū est q̄ si p̄cipiat de⁹
si certū est q̄ deo nō displiceat. lxxiij

Obediētia oib⁹ alijs bonis p̄fertur. ibidē.

Dculoz defectū nō grauiter feras. lxxvi

Dozādi defecti si habes nō tristeris. lxxvij

Prandi tēpus si nō habes: aut aliud opus
spūale faciendū: nō tristeris. lxxij

Dicare nunq̄ desinit iustus: nisi desinat iu/
stus esse. folio. lxxiij

PAcē exteriorē si malī plus habeant:
tamē iusti plus internā. lxxix

Parcit deus hīc quibusdam vt in eternū
feriat et econtra. xxi

Parentele et generis nobilitatem turba/
tūa remediātur. xxxvij

Parentelā magnā nō desideres. ibidem.

Passus ē xp̄s vt sequamur vestigia ei⁹. xxi

Pauptate nichil diti⁹ iueniri potest. xlv

Pauperes christi sunt vitij⁹ vacui virtuti/
bus pleni. xlv

Paupertas voluntaria omnia pro deo re/
linquēs thesaurizat in celo. xlvi

Pauper fuit xp̄s. xlvij

Paupib⁹ mlta bñficia de⁹ fecit. xlvij

Peccata p̄terita nō dēnāt si nō placēt. c. ij

Pnia mētē munit ⁊ i securitate p̄stituit. xxiii

Peregrinatio nō est timēda. xxiiii

Perplex⁹ null⁹ est absolute loquēdo. xcvi

Philozophorum vera dicta in vsum no/
strum vendicanda. folio. i.

Placere populo nō cures. lvii

Podagre morbo pauperes cibi congruunt

ad curandum.

Clx

Potētes quāto fuerint in statu altiori: tātō
in maiori periculo versant. xxxii. z. xxxiii

Potētis z dignitatj s̄batiua remediāt. xxxii

Precepta rei suās remunerat. lxxiii

Prelati tot mortib⁹ digni sunt: quot mala
crēpla ad subditos trāsmittunt. xxxv

Presumptuosi sūt mltū duri z īfesti. xcviij

Proles multas habens exagitur circa
transitoria: nō curat quomodo habeat dū
modo multa habeat. xxxviij

Prosperitas est nouerca s̄tutis. vi

Pusillanimitas seu timiditas non te per//
turbet. xcviij

Regnare volentes rationē deo red//
dere habebūt. xxxv

Rex seipsum et alios regere debet: vnde
peccando amittit nomen. ibidem.

Risisse christum nūq̄ legimus. vi

Risus dolore miscebitur. liij

Rudis si es aut rustican⁹. nō turberis. liij

Salue regina ad omnes horas vn⁹
dicere consuevit. **Folio. ci**

Sarabaitarum deterrimum genus mona//
chorum. lxxvi

Sapiens nunq̄ solus est: etiā si est separa//
tus ab hominibus. lvi. z. lxxv

- S**cala celi fit per lingua que in horto con-
scientie crescunt. xciiij
- G**enect^r nō sit tibi molesta. xc
- S**emilis ē oīs passioꝝ sic dñi sūt sui. lxxij
- S**eruitute culpe pctōꝝ oīs suus est. lxxij
- S**eruitutis p̄ditio nō te p̄tristet. lxxij
- S**ilentij obseruatione nō p̄tristeris: quia
multa bona solet operari. lxvi. & lxxvij
- S**obrietas oīm virtutū mater est. lx
- S**ocietas mala nō te perturbet. q̄ ad vir-
tutis exercitium confert. liij
- S**ocietatis carētia te nō molestat. lv
- S**olitudinem diligas. *ibidem.*
- S**olitudinem conqueri non potest: qui ha-
bet copiam librorum. lvi
- S**uperstitionum deceptiones bonis non
sunt timende. folio. c.
- S**tultus tacere non potest. lxxvij
- S**urdi audiunt. lxxxvij
- T**acere q̄ nouit sapiēs est. lxxvij
- T**acitū qd̄ eē vel. nemī dixer̄. *ibid.*
- T**ediosus si es aut īgtiosus: nō turber̄. liij
- T**epalia debēt peti cū modo & timore. lxxxij
- T**emptatio auget coronā & facit beatū. xij
- T**emptatio multa bona efficit. xvij
- T**emptationes patiuntur qui p̄viuere vo-
lunt in christo. folio. i.

- T**ēptationē sequit̄ humilitas. xix
- T**emptare demones non plus possunt q̄
permittuntur. xviij
- T**estis si nobis est in celo ⁊ testis in corde
dimittam⁹ stultos foris loq̄ qđ volūt. xxx
- T**imor īferni vel purgatorij detreat te. cij
- T**imore conscientie multis modis contin/
git errare. xcviij
- T**imere deū ē nll'a bona faciēda p̄terire. xcix
- T**onitrua cū sūt mori nō timeas. ci
- T**ormēta gaudēter sūt tolerāda. xvi
- T**ribulatio bona estet de ea conqueri non
debes. folio. ix
- T**ribulatio est porta regni celoz. xi
- T**ribulationes sunt propenis purgatorij
tolerande. ibidem.
- T**ribulatis deus presens est. xij
- T**riblatio ī p̄nti: auget coronā ī futuro. xij
- T**ristitia nō īerit his q̄b⁹ sal⁹ ī deo est. lxviij
- T**ristitias plures huius mundi libenter
sustinere debemus. ibidem.

Vallis miserie sit vallis in spe felicitas
etis eterne: non est ergo dolendum de
incolatus prolongatione. viij

Vobis qui diligitis p̄imas cathedras
quid ve importat. xxxviij

- U**tercundia maior in confessione decorat
animam. folio. xxviiij
- U**estitū delicatū nō desideres. lxxij
- U**ia dei p̄tinuatur in aduersitatibz : nā in
via dei nō p̄gredi est retrogredi. xxiiij
- U**irtus nulli preclusa est : omnibus patet
omnes inuitat. xciiij
- U**irtutes sunt aīe ornamentū i bidem.
- U**irtutē facias de necessitate : tēptationem
ineuitabilē libēter tolerādo. xvij
- U**irtutē fac de necessitate. folio. l
- U**ita bona non in bene valere sed in mala
pati consistit. xx
- U**ite actiue opibz p̄tingit pl̄ mereri. lxxxv
- U**ite breuitas nō te p̄turbet. xci
- U**ite presentis contemptus hominem quie
tum et securum facit. ci
- U**itia deserere ⁊ v̄tutes acq̄rere oportet. xx
- U**ituperia et contumelie sunt efficac̄ medi
camentum conscientie. xxx
- U**olūtas libera est si spū ducit̄. lxxij
- U**oluntas pro opere reputatur vbi non est
facultas. lxxv
- U**olūtas pp̄ua grande malū est. lxxv
- U**olūtas pp̄a cesser ⁊ infern̄ nō erit i bidē.
- U**olūtas pp̄e carētia nō te molestat. i bidē.
- U**oluntate pp̄ua nichil maius homo potest

deo dare.

lxxiiij. z. lxxvi

Uoluntatis ppe abdicatio mltū valet. lxxv

Uoluptatum carentia non debet quem tur-
bare. lviij

Uoluptatib⁹ assueti carere nō possunt. ibid

Uoluptatū exitus tristes sunt. ibidem.

Uoluptates sunt arma diaboli. lviij

Uotū malū nō est seruandum. lxxvi

Uotozum emissorum obligatio nō te faciat
tristē sed gaudentem. lxxvi

Melius est aliquid facere ex voto q̄ sine
voto. ibidem.

Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page. The text is arranged in approximately 10 lines at the top of the page.

Incipit p̄fatio in cōsolatoriū the
ologicū preclarissimi viri: magistri
Iohānis de Tābaco: sacrarū littera
rum doctoris. *Da Livraria de. Cuius d. p̄m.*

Quoniam sc̄dm apl̄m: quecūq;
scripta sūt ad nr̄az doctrinā
scripta sūt: vt p̄ solationē
scripturaz spem habeam⁹.
qua sc̄z sp̄e gaudētes ī tribu
latiōe ob quozūcūq; tristiū
occasionē a spiritali gaudio ī dño p̄tinuā
dominime deficiam⁹. Idcirco p̄sideratis
mūdi hui⁹ tribulatiōib⁹ ac mlt̄plicib⁹ tur
bationū causis seu occasiōib⁹: cogitavi de in
finitis solatiōib⁹ p̄tentis īpl̄cite vel ex
pl̄cite ī scripturis: q̄sdā redigere ī h̄ q̄
licūq; ope īscripti. Ad honorē dei solato
ris optimi ⁊ eximij. ac gl̄iose v̄ginis marie
quā ipse paraclit⁹ sic fecūclavit q̄ deū totius
solationis nob̄ genuit: atq; b̄t̄ssimi iohā
nis euāgeliste q̄ p̄p̄t euāgelizādī p̄stantiam
exilio reliq̄at⁹: diuine visiōis ⁊ allocutiōis
meruit crebra solatiōe releuari. Necnon
oīm sc̄tōz: quos p̄ mlt̄as tribulatiōes opoz
tuit intrare ī regnū celoz. Ac deniq; ad so
lationē oīm hoīm: p̄cipue aut̄ illoz qui pie

viuere volūt in xp̄o: et ob hoc: teste scriptu-
 ra: persecutiōes et tēptatiōes paciūtur. Sal-
 ne sicut olim insignis ille boeti⁹. dū regis:
 Theodorici fauere tyrānidī recusaret: mis-
 sus in exiliū et in carcerē reclusus de sol-
 tione philosophie librū edidit. Sic et ego ab
 ipugnatori b⁹ iusticie piter et obediētie sacre
 romane ecclesie: a ppe māsonis loco eiec⁹:
 quādā exiliū spēm sustinēs: p̄fatū opus ag-
 gressus: ipm si legētib⁹ placeret: de solatiōe
 theologie appellādū iudicārē. Qd si iter-
 dū philosophorū ac rhetorū necnō aliorū au-
 ctoritates i eo sūt ierte: h̄ ea intētiōe factū
 est qua doctore excellētissimū Aug⁹. dixisse
 memini. Si qua vera dixerūt philosophi:
sūt ab eis tāq; ab iustis possessorib⁹ in v̄sus
nros vēdicāda. Uerū qz diuerse tristes p̄so-
 ne varijs ex causis seu occasiōib⁹ cōmuni b⁹ et
 speciali b⁹ turbate: varijs idigēt solatiōnū
 remedijs. Idcirco vt in h̄ libro p̄ qualibet
 p̄sona ex quibuscūq; causis turbata. parata
 solatio in certo suo loco p̄p̄ri⁹ valeat in-
 ueniri. a cōmuniōib⁹ ad specialia vsq; p̄ce-
 des. librū istū in quidēci libros p̄tiales di-
 stinxi: cōtra hoīs turbatiua: solatiōnū re-
 media cōtinētes oportuna. Quorū tituli in
 genere sunt hīc p̄sequenter mōtati.

Hic dicitur
 de solatiōe

ordo et par-
 titio libri

Prim^o liber continet consolationū remedia oportuna ꝛ illa turbatiua hoīs que opponūtur mūdane felicitati ꝛ p̄speritati.

Secūdus liber continet consolationū remedia oportuna ꝛ illa turbatiua q̄ opponūtur generalit̄ paci ꝛ trāquillo statui.

Tertio liber continet remedia oportuna ꝛ turbatiua q̄ opponūtur ꝛ modo ꝛ q̄eti.

Quartus liber continet consolationū remedia oportuna contra illa turbatiua que opponuntur glorie et honori.

Quintus liber continet consolationū remedia oportuna ꝛ illa turbatiua q̄ opponūtur potestati et dignitati.

Sextus liber continet consolationū remedia ꝛ illa turbatiua q̄ opponūtur parētele ꝛ generis nobilitati.

Septim^o liber continet consolationū remedia ꝛ illa turbatiua q̄ opponūtur diuitijs et rerū facultati.

Octauus liber continet consolationū remedia ꝛ illa turbatiua que opponūtur amici/tie et societati.

Nonus liber continet consolationū remedia contra illa turbatiua que opponuntur delitijs ꝛ voluptati.

Decim^o liber continet cōsolationū remedia

Liber

dia cōtra illa turbatiua q̄ opponūtur sola
rījs z gaudījs seu iocūditati hui⁹ seculi.

Undecimus liber continet cōsolationū
remedia contra illa turbatiua que opponū
tur libertati:

Duodecimus liber continet consolatio
nū remedia contra turbatiua que opponū
tur studio: contēplationi z deuotioni.

Tredecimus liber cōtinet cōsolationū
remedia contra turbatiua que opponuntur
bone ipsius corporis dispositioni.

Quartusdecimus liber cōtinet cōsolatio
nū remedia cōtra turbatiua q̄ opponuntur
bone ipsius aīe dispositioni seu cōditioni.

Quintusdecimus liber continet cōsol
lationum remedia contra turbatiua que op
ponuntur specialiter ipsius anime securi
tati et tranquillitati.

Primus liber continet consolationum remedia oportuna in illa tribulatio hois que opponitur mundane felicitati et prosperitati. Et habet capitula: iij.

i De consolatione super carentia mundane felicitatis et prosperitatis.

ii De aduersitatibus et infelicitatibus.

iii De aduersa fortuna.

iiii De incolatus prolongatione.

De consolatione super carentia mundane felicitatis et prosperitatis. Ca. i.

Primo ergo ut de his que opponuntur mundane felicitati non turberis: sed potius gaudeas: stude ut internis oculis ymaginem christi veneranda inspicias: in quantum multum discere et perficere poteris: quia nobilissimi illi exemplaris christi: scilicet gesta considerata: te consolari poterit super omnia cetera consolationum remedia. Nimirum ipse est magni consilii angelus. quoniam omnium est magister: dei quod virtus et dei sapientia ac salutis auctor. Cuius reuera auctoritati veneranda de omni humana ratio digne debet cedere. Si ergo omnem propositum attenderis: scias proculdubio nihil esse curadum de habendo ea in quibus consistit huius brevis vite felicitas: vel non habendo ea in quibus consistit eius infelicitas: quia suo extremum

Liber

Aug.

plo efficacit̄ psuadet neminē xp̄ianū. vtpu h
tarpi sectatorē nullaten⁹ debere: aut ī bonis
mūdi felicitatē q̄rere: aut ī malis infelicitatē
timere. Un̄ Aug⁹. Quis bona t̄rena p̄tē
psit homo xps: vt p̄tēnenda mōstraret. z oīa
terrena mala sustinuit q̄ne sustinēda p̄ci h
piebat: vt nec ī illis q̄rere felicitas: nec ī
istis timere ifelicitas. Letez p̄misse p̄side
rationi de solatiōe ī miserijs habende:
ad h̄ciēdū est q̄ miseri nō paucos s̄z plimos
sc̄toz excellētissimos ī miserijs h̄nt socios:
q̄ his ī vita caruere: ex q̄b⁹ humana p̄poni
tur felicitas: p̄trariaq; passi sūt q̄b⁹ miserie
ratio z ifelicitat̄ titul⁹ solet īponi. Sed z
p̄ hmōi miseroz solatio debet sufficere solū
xp̄m sociū habuisse. Ipse nanq; xps dū via
tor: esset: ī miseriaz sustinētia plurimaz vo
luntarieq; assūptaz extimationē proliis ex
cessit: qui tamē t̄ate dignitat̄ z excellentie
fuit: q̄ societas ei⁹ soli⁹ ī hac parte pl⁹ p̄fer
re poterit miser̄ ad solatiū: q̄ habere alioz
cētena milia socioz. Porro parui p̄c̄ij atz pō
deris ē felicitas hūana: nec aliq̄smodo īn̄ īn
gētia p̄putāda. Audi de h̄ mūdi desertoze
magnum illū atoniū: qui dū quadā die a fra
str̄ib⁹ vt eos īstrueret rogaret: sic ait: Nemo
cū desperit mūdū: arbitret se reliq̄sse īn

gentia: nichil eorum cure sit monachis quod seculo
 afferre non possunt. Quod viri huius purissimi cor-
 dis iudicium. viri quodam celestis et quasi de altissi-
 mo celo prospicientis et puritatem mundi huius con-
 sideratis. Quod totius religionis consilium. Quod perfecte
 magnanimitatis preclarum exemplum: tota tibi de-
 uotione imitandum. Mirum est quod si te res aliqua
 presertim de his minimis et pituris poterit per-
 turbare quam excellentioribus te predictum potius de-
 beres arbitrari. Simile enim hoc esset ac si
 magnus quis imperator et maximus in diuitiis de-
 vni oboli amissione querularet. Audi rursus
 quod dixerit Hieronymus: omnes quasi humane
 felicitatis periculas comprehendens. Si inquit
 habeas sapientiam salomonis: si fortitudinem
 samsonis: si longevitatem enoch: si diuitias
 cresi: si potestatem octaviani: quod prosunt hec
 omnia: cum tandem caro dat vermicibus: et anima demo-
 nibus cum diuite sine fine crucianda. Audi de-
 niq; Innocentium de amaritudine felicitatis
 humane loquentem. Mundana inquit felicitas
 multis amaritudinibus est respersa. Novit hoc
 ille qui dixit. Risus dolore miscebitur: et extre-
 ma gaudium luctus occupat. Subito cum non su-
 spicatur infortunium accidit. calamitas irruit:
 morbus inuadit: mors incipit: quam nullus eva-
 det. Unde et Augustinus. De felicitatibus terrenis

Liber

amaritudines miscet. vt alia q̄raꝝ felicitas
cui⁹ dulcedo nō est fallax. Hoc aut̄ dicit̄: q̄si
sentiret blādā mūdane felicitat̄ dulcedinē
fallacē esse. Hinc nāq; z alibi de mūdo testat̄
q̄ blād⁹ sit piculosior q̄ molest⁹. Nimir̄ fe
licitatē p̄ntis vite p̄sequit̄ i hac p̄temalum
vere miserie. Vñ seneca. Misere te reputo
qz nūq; fuisti miser: trāsuisti viā z nō iueni
sti aduersariū: nimis fuisti miser. Miseros
reputo q̄ nimia felicitate torpescūt. hec sen.
Porro felicitatē humanā habere p̄stat habē
ti nō modicū nocumēti. Ip̄m etenī habentē
facit plane negligere: aut negligētē q̄rere
vex bonū atq; summū: experientia attestatē
idip̄m. Quis enī horū quēpiā qui mundana
gaudere visus ē felicitate: vel aliquñ cū ap̄lo
dixisse recordatur. Cupio dissolui z esse cū
xp̄o. Ecōtra quidē: mala q̄ nos hīc p̄munt
ad deū ire p̄pellūt: aliāq; vitā vere felicē z
oīs ifelicitat̄ miserias finiētē desiderare et
q̄rere faciūt. Idcirco etiā sup̄ p̄missis mise
rijs nō doleas: sed poti⁹ gaudeas: eo q̄ certū
sit signū in bonū: quīs p̄ breui t̄p̄e admodū
sit tediōsū. Nā carere ac p̄uari felicitate hu
mana esseq; mūdanoꝝ hoīm iudicio i Hexi
lō ifelicē: signū ē vitæ aut nūq; fallibile decli
nādī terrā illā tenebrosam z optā mort̄ calī

gine puenſediq; ad p̄ā claritatē etne. Sic
 enī Job mūdāna q̄ rūdā felicitate expoſita de
 ip̄is ſic ꝓcludit. Ducūt ī bonis dies ſuos ⁊
 īn p̄ucto ad īferna descendūt. Ita ecōtra/
 rio de miſeris affirmare poſſum⁹. Ducūt īn
 malis dies ſuos: ⁊ ī p̄ucto ad celeſtia regna
 aſcēdūt. Habēt ergo boni chriſtiani ip̄a ſua
 ī felicitate ſeu mūdane felicitatē carētia īn
 p̄nti ſignū efficacē ſperāte felicitatē ī futuro:
 quē admodū felices īn h̄ ſeculo ſignū habēt
 eterne dānationis īn alio. Juſto enī iudicio
 dei videt̄ hec ſc̄ā diuiſio: vt hī q̄ hīc b̄n: ſc̄tē
 ⁊ ꝓie vixerūt: felicitate careāt q̄ eſt īn terra:
 hī vero q̄ hīc felices fuerūt: careant ea q̄ eſt
 īn celo. Nūm̄q; hāc diuiſionē īter eos gloſa
 q̄dā ſup illd̄ iacobi. Dñe gaudiū. ⁊ c. claſſe
 re manifeſtat: ſp̄s bonoz xp̄ianoz ī p̄nti īn
 feliciū ſimilit̄ ī ſinuat dīcēs Ne indignemini
 ſi malū ī mūdo florēt ⁊ vos patimini: qz nō ē
 xp̄iane dignitatē īn tēporali b̄ exaltari ſz po
 ti⁹ x̄pm̄. Mali nichil h̄nt ī celo: vos nichil
 īn mūdo: ſed ſpe illi⁹ boni ad qd̄ tēdit̄ q̄cqd̄
 īn via ꝓtingat gaudere debetis. Nichil eſt
 vnde doleat̄: vñ dubitet̄. Hec gloſa. Boni
 īgit̄ chriſtiani nō debēt trīſtari ſi ea felici/
 tate careāt q̄ īn mūnis ⁊ caducē ꝓſiſtit: ⁊ ob
 hoc eoz dignitatē nō ꝓgruit: vt pote quoz

dignitas ad modū āgelice dignitatē illā in
 unēsum excedit: quūmo solati poti⁹ gaude
 re debēt ex salutis sue signo tā p̄claro. Jux̄
 doctrinā apostolicā. Sepe gaudentes: iuste
 dei dispēsationi in hac pte securi⁹ inītētes
 Nā teste Hieronymo: difficile imo īpossibi
 le est vt p̄ntib⁹ z futuris q̄s fruat bonis: vt
 hic ventrē z ibi mentē īpleat. vt de delitijs
 ad delicias transeat: vt in vtroq; seculo sit
 bt̄us: vt in celo z in t̄ra appareat gloriosus
 Un̄ Hugo scribēs de arra aīe: ex huiusmodi
 dispēsatiōe diuina sue sumit in eadē mate //
 ria p̄sideratiōis fortissimū argumentū.

De aduersitatib⁹ z ifelicitatib⁹. ca. ii

Rursū nō debes de p̄speritatē carētia
 vl' de adūitate q̄rulari: qz nō est modī
 ca solatio magnis z īsignib⁹ p̄sonis in cau
 sa honesta assimilari. īpsazq; p̄ditiōib⁹ etiā
 grauib⁹ z difficilib⁹. dūmodo vitiose nō sint
 p̄formari. Quippe qui dign⁹ haberetur cū
 regemagno z regalib⁹: vestē ex causa hone //
 sta lugubrē deferre: h̄qdē sapiēs mallet cū
 hmōi digniorib⁹ facere q̄ stola iocūditatē
 īdui cū plebeis nulla pollētib⁹ dignitate.
 Sane rex regū xp̄s dei fili⁹ veste aspsa san //
 guine: vt Iohes testat: ceteriq; electi dei p̄si
 mili aduersitatis asperitate īduti fuere. via

quarta et aspa quae possit celos penetrare potest
 quae via lata ducere in perditionem incesserit. Un-
 Aug. Dominum Iesum legimus voluisse: fleuisse: op-
 probria et contumelias sustinuisse: ex itinere fa-
 tigatum fuisse. sputa. flagella. crucem suscepisse
 nunquam tamen legimus eum risisse: nec in presenti prosperatum
 fuisse. Hinc plane hic in spe gaudet omnes electi
 cum ceperint mundi aduersitatibus fatigari. et nul-
 lis eius prosperitatibus fallaciter decipi: scientes percul-
 dubio non aliam viam superesse per quam possit celos
 penetrare. Hec Aug. Cuius pro sententia edo-
 ceris si de electorum numero esse volueris: quod non
 doleas tempore aduersitatis: vel propter carentiam mun-
 dane prosperitatis. Laue ergo ne te fallat prosperi-
 tudinum iudicium et commune multorum: qui gaudent in pro-
 speris et tristantur in aduersis: quod si sano regere-
 tur iudicio contraria sentirerent. Nam sancti et puri
 ac prosequentes existentes boni iudicij magis gau-
 dent in aduersis quam in prosperis. nam prospera seducunt
 et aduersa ad celestem patriam feliciter deducunt
 Prospera itaque sunt plurimum formidanda. et eorum
 carentia est optanda. Audi de hoc Hiero. Nota
 inquit nutricis mee nunquam michi eueniant: quae se-
 optat prospera quae cedunt in grauamen. Un-
 Grego. Mignis prosperitatibus sublimitas quam necessitas
 aduersitas grauat. Un-
 etiam Aug. Nemo congratulatur homini quod prosperatur in via sua: cuius

pctis deest vltor z atest laudator: maior ira
 dei est Irritauit em̄ dñm pctōr vt ista patiat
 et vt flagella correctionis nō patiat. Unde
 z Chryso. Nouerca hūc is p̄ speritas be
 aculis suis sic applaudit vt noceat: z infelici
 successu sic in via fortūatos obsequit: vt in
 fine p̄niciē opet: z uiuis suis ab initio p̄pi
 nās dulcīa: z cū ebriati fuerit letale virus
 miscet: z qd̄ deterio^r est: quo spē suis clarescit
 āpli^o. eo stupentib^o oculis dēsiōrē infundit
 caliginē. hec Chryso. Cui^o dicitis si aures
 accōmodes z fidē adhibeas: mi^o est si te p̄
 spitat^o carentia doleas: quā optimoz q̄ in te
 sūt nouercā esse dedicisti. patā tibi sō spē dul
 cis poculi toxicū mīstrare z caliginē iducerē
 Noli etiā ohō te ingratū ostendere te donis
 diuis de qb^o p̄uidet de^o suis carissimis filiis
 s; cū maiorib^o z magis priuat^o amicis: z p̄re
 oibus filio suo vnigenito dño n̄ro iesu x̄po
 adūitates dedisse maxias dinoscat Si has
 a p̄re tuo: patre qd̄ oim: tuo autē singulari
 adoptōe z te tenerrime diligēte recepisti v̄l
 qnq; recepis: nō inde tāq; de nō bonis triste
 ris. Via q̄ppe p̄ntis aduersitat^o arta est: via
 q̄ ducit ad regnū: z ideo illa via gaudēter ē
 merito incedēdū: q̄ sperāda est in t̄mino io
 cūditat^o p̄petue. Un̄ Grego. Sācti viri cū

sibi suppetere prospera huius mundi aspiciunt
 pauca suspitoe turbant. Timet enim ne h
 boz suoz fructu recipiat: timet ne q diuina
 iusticia latens in eis vuln^o aspiciat: z exte
 rib^o eos munerib^o cumulās ab intimis re
 pellat. hec Greg^o. Audi rur^o eudē Greg^o
 Elect^o suis d^o iter asper facit ne dū delectet^r
 i via: obliuiscant eoz q sūt i p^oria. Audi etiā
 qd vitas dicat. Quid pdest hoī si vniuersū
 mūdū lucret: aīe s^o sue detrimentū patiat.
 Duo sane h copulat: scz lucrū mūdū: z aīe de
 trimētū: inuēs plane qm p^omū sine scdo ne
 mo ē q pseqt: imo reuera mūdana felicitas
 si habeat p^otinue: signū ē euīdēs dānationis
 etne. Un Greg^o. Lōtinu^o successus tpaliū
 ē certū future calamitat^o i dīciū Sz i p^onti
 ml^otas miseras z fallacias p^ospa i se hnt De
 qb^o Aug^o sic dic. Prospera hui^o mūdū aspī
 ratē hnt verā: iocūditatē falsā. certū dolorē
 scertā volūtatē: duz laborē: timidā qetē: rē
 plenā misie: spē brūtudinis ianē. Hec aug^o
 Deniq vt adūsa tibi nō noceat: caue dilige
 ter ne p^ospa te corrupat. Un Greg^o. Nulla
 adūsitā reijcit quē p^ospitas nulla corrupit
 Qui enī veritati iheret: vanitati nullomodo
 succūbit: qz dū forti p^ote cogitaciōis im^o in
 tētione fixerit: oē qd foris mutabilū agit

ad arcē mētis nūme p̄tigit. hec Bre. Scōz
 quē etiāvr alibi dīc. nulla nocebit adūsitōs
 si nulla dñetur inīqtas. Et certe si dñatur
 inīqtas: expedit vt hoc corrigat aduersitas.

De aduersa fortuna. **Ca. iii.**

Pro de aduersa fortuna nō p̄beris
 sed poti⁹ plurimū soleris: qz adūsa
 plus affert boni. z p̄spera plus infert mali.
 Un̄ Boe. Plus hoīb⁹ reoz aduersa q̄z pro-
 spera p̄telle fortunā. Illa enī q̄ dicit̄ p̄spera
 semp̄ specie felicitat̄ cū videt̄ blāda mētī
 hec scz q̄ aduersa dicit̄ sp̄ vera est cū se īsta-
 bilē mutatiōe demōstrat. Illa fallit. hec īn-
 fruit. Illa p̄ mēdaciū specie bonoz mentes
 fruētū ligat: hec cognitiōe fragilis felicita-
 tis absoluit. Itaqz illā videas v̄tosa: fluentē
 suiqz sp̄ ignarā: hāc sobriā succictāqz: z ipsi⁹
 aduersitat̄ exercitatōe prudētē. Postremo
 felix a nō bono deuios blādīt̄s trahit: ad-
 uersa plezqz ad nō bona tedij vnco retrahit
 Hec boeti⁹. Ideo etiā sapiēs de infortunio
 turbari nō debet: qz suū nō pdit. Un̄ sen.
 Nichil eripit fortuna nisi qd̄ dedit: virtutē
 nō dedit ideo nō retrahit. Itaqz sapiēs nihil
 pdit q̄ in vni⁹ possessiōe p̄tut̄ est ex q̄ repelli
 nō potest. hec Sen. Qui hoc dicens plane
 inuit̄ sapientē nihil suū reputare debere qd̄

2tingit eū pdere. Un̄ de quodā exēplū glo
 riosū narrat valerius. q̄ cū p̄ias ei⁹ hostes i/
 uaderēt: oīm p̄ci olaz rez p̄tere onusij fugiē
 tibz: ifrogat⁹. qd̄ ita nihil ex bōis suis secū
 ferret. Ego inq̄t certe bona mea om̄ia me cū
 porto: pectore enī illa gestabat nō humeris
 nec oculis visenda s; aīo estimāda: in domici
 lio mētē iclusa: vbi manib⁹ mortaliū ⁊ labe/
 factioni nō s̄sistūt: ⁊ vt manētib⁹ p̄sto sunt
 ita fugiētes nō deserūt. Et similia de alijs plu
 ribz: q̄z bona incēdio vl̄ naufragio seu alio
 mō perierūt scripta repim⁹. Preterea i bonū
 hoīez nō potest cadere ifortuniū nisi abusiue
 appellatū. Nō enī potest hoc hoīb⁹ esse aut
 vocari ifortuniū: qd̄ quidē eis coopatur in
 bonū. S; ecce bonis hoīb⁹ q̄ ideo boni sunt
 qz amici dei sūt ⁊ deū diligūt: oīa sm̄ Aplm̄
 coopant̄ in bonū. Et ideo si bon⁹ es: imerito
 de ifortunio q̄rularis: s; ⁊ ide q̄rulado te ip̄z
 plane accusas ac puīceris q̄ bon⁹ nō sis.
 Letez vt dic̄ Boe. Si bene sibi mēs ⁊ scia
 freno carcere resoluta: celū libera petit. Nō
 ne om̄e frenū negociū sp̄net. q̄ celo fruēs se
 frenis gaudet exēptū. Ita reuera est de his
 q̄ iā nō sūt hospites ⁊ aduene s; ciues sc̄toꝝ
 ⁊ domestici dei: quoz puersatio est in celis:
 quib⁹ celestib⁹ gustatis desipit om̄e terrenū

Quod autem desipit non tristat non habentem: atque absque tristitia relinquit ab hunc. Itaque secundum Boetium de tota fortuna nichil est expectandum. quia natura sui bona non est: quia nec se bonis semper adiungit: et bonos quibus fuerit adiuncta non efficit: cuius munera pessimis herent et ad improbissimum quemque vberiora perveniunt.

De incolat^o prologatione. Ca. iiii

Demum de prologatione incolat^o in hac valle miserie non est dolendum propter cumulum actuum meritorum. Quamto enim magnis bonis hominis prologatur incolat^o: tanto felicitior redditur in effectum primum salutaris. Sicque vallis miserie fit vallis in spe felicitatis eterne. fit vallis vberissima fructuum bonorum vbertate: fit caput certissima et pugne victoriosa: fit mons speculationis altissime: fit rursus vallis pinguisissima ex spiritus pinguedine: fit denique vallis florida atque gratissima florum honoris et honestatis iocunditate. Sed nec cause est quisque de nomine miserie: cum mereatur dici potius locus lucrativus divitiarum glorie: et in presentia futuram miseriam vel plene vel copiose indulgentie. Nepe paulus apostolus mortem declinavit: cum submissus in sporta per murum: suum persecutorem in nomine domini evasit. Sed cur illud profecto quis ipse dixerit. Lupio dissolvi et esse cum christo: cum etiam dixisse legitur. Opto anathe

ma esse a xpo p fratrib⁹ meis. id est. fm glo/
 sam: separat⁹ esse a xpo p fratrib⁹ secū i xpo
 renatis: imo xp filioliis quos itez pcuravit
 diuturniori scz pdicatione in hac valle ml/
 serie educadis xpō lucrādis. Un chryso.
 de ipso paulo dicit. Passus est p muz deponi
 hui⁹ rei grāvt pdicationi diut⁹ insisteret: z
 cū multis huic credēti⁹ ad xpm iret. Me/
 tuebat pfecto ne forte paup hīc z iops ml/
 toz: salutis abscederet. hec Chryso. Deniqz
 ob r simile causā: incolatū suū btūs Mar/
 tin⁹ plōgari nō renuit: sed dicebat. Dñe si
 adhuc pplo tuo sū necessari⁹. nō recuso pp
 eos subire laborē. si at volūtas tua. Satis
 est inqt dñe q vsqz huc certavi: nec deficiētē
 causabor etate: mūia tua. id ē. debita officia
 deuot⁹ i plebo. Quid plura? Chri⁹ anteqz
 matrē suā dilectissimā de hoc sclo neqz eri/
 peret: pmisit ei⁹ incolatū post ascēsiōnē suā
 ānis qz pluri b⁹ plōngari. Sed z discipuli
 quē diligebat iesus. Johānis scz euāgeliste
 xpo amatissimi: incolat⁹ nō sine suo z aliorū
 pfectu vsqz ad ānos nonaginta nouē fuisse
 diuolūti prolongat⁹. Qd igitur vides deo
 placuisse in suis amatissimis: nō est ratio q
 tu ite qrueris. Letez scptur⁹ testatib⁹. a deo
 p hūit⁹ actu lōga vita pmittit: lz vite lōgi/

tudo quāq; multū deuotū ne eos forte ī spūa /
 lib^o īpediat subtrahat: put in libro Sapi
 ētie de quodā dicit. Rapt^o ē ne malicia mu /
 taret intellectū ei^o. zc. Pro utroq; igit casu
 siue scz tēpestiue siue tarde te ptingat de me /
 dīo sbrahi: eo cōsolationē nūc recipias: quo
 sperare habes te fore a deo ī meliori tibi ar
 ticulo de hoc sclo neq; feliciter euocandū.

Secūdus liber cōtinet cōsolationū
 remedia oportuna cōtra illa turba
 tiua que opponūtur generaliter pa
 ci z trāq; llo statui. Et habet cap^la. vi

i **D**e cōsolatione sup tribulatiōib^o varijs

ii **D**e persecutiōib^o z īpugnatiōibus.

iii **D**e iniuria.

iiii **D**e exilio.

v **D**e tormentis illatis.

vi **D**e tormētis mortē inducentibus.

De consolatione super tribula
 tionibus varijs. **Ca. i.**

Drimo igit de tribulatiōib^o que /
 ri nō debet: qz p tribulatiōes mi /
 les xpī efficiētis: z si ī pugna vi
 ceris: glīosus eris. Ipse siquidē
 xps vt īperatoz summ^o de seruis z quasi ru /

Secūdus

sticis. id est. de hoīb⁹ facit aliquos milites:
puta qui pp̄t ip̄m se disponūt ad sustinēdū
virilit̄ tribulatiōes. Qua quidē ratione po
tissime in libro Job dicit̄. Militia est vita
hoīs sup̄ trā: Porro tribulatio dilatat cor
hoīs ad magna dei dona recipiēda. Nepe sic
martellus aurifabri cogit sub manu ei⁹ me
tallū extēdi: de quo vas suū intēdit operari
Ita p̄fecto aurifaber toti⁹ creature p̄ tribu
latiōes intēdit cor tuū dilatare z extēdere: vt
in eo plura dona z bona spūalia possit pōne
re: vt cor tuū sit p̄ciosissimaz z sc̄tissimaz re
liquiaz xp̄i: sc̄z sancti sanctorū z aliorū in
memoriā ad solamē relictōz: mōstrātia p̄cio
sa. De qua dilatatiōe cordis humani intelli
gi pōt illd̄ psalmiste. Dilatasti cor meū. Et
illd̄. In tribulatiōe dilatasti michi. s: ad vti
litatē meā. Letez p̄ aquā i sc̄ptura tribula
tio designat̄: vt cū in Latic̄ dicit̄. Alq̄ m̄lte
nō poterāt extinguerē caritatē. Un̄ tribula
tio ad modū aq̄ vinū tp̄alis leticie tēperat:
ne interioris hoīs debili capiti sc̄z mēti p̄ vi
olētiā v̄l aliō mō noceat. Tribulatio etiā ad
modū aq̄ hostes dimergit spūales. sc̄z vitia
z demones. In cui⁹ figura dicit̄ in Exod̄.
Operuit aqua tribulātes eos: vn⁹ ex eis nō
remāsit. Et quēadmodū aqua nutrit pisces

Liber

ita tribulatio nutrit ecclie fideles: q̄ fm p̄
phetiā dñi: ad modū pisciū p̄ petrū piscato
rē erāt capiēdi. Itē dū hec aq̄. i: tribulatio
ecclie erat maḡ: tūc etiā magni erāt pisces.
id ē. sc̄ti. Per ignē etiā i sc̄ptura tribulatio
figurā: dicēte psalmista. Igne me examīasti
Un̄ sic cera igne mollificā: z veteri imāgie
deposita nouā recipit: sic corda tribulatiōe
emollūnt: z vetustatē vitioꝝ deponūt ac vir
tutū nouitatē assumūt. Et sicut tres pueri
q̄ ligati missi sūt in ignē fornacis inuēti sūt
soluti. Ita etiā i igne tribulatiōis p̄stitūt
facile soluit̄ a vinculis q̄b̄ ligat̄ est: sc̄z a vin
culis amoris mūdi. Sicut enī p̄ ignē p̄ba
turauz z purgat̄ vt sit purz. Itā p̄ tribulati
ones p̄bat̄ homo z a pct̄is purgat̄ ac dispo
nit̄ vt sit vas purz ad capiendū deū. In sup
tribulatio p̄ns quā homo patit̄ in terra: est
q̄si medicina q̄d āa sūmo medico ministrata
Un̄ Auḡ. Intelligat hō medicū esse deū
z tribulationē medicametū esse ad salutem
nō penā ad dānationē. Sub medico posit̄
vzeris. se caris. clamas. nō audit medic̄ ad
volūtātē s̄z audit ad sanitatē. Nec auḡ. Et
p̄fecto sic i corp̄alibz: teste sc̄ptura: nō est cē
sus sup̄ cēsū salut̄ corp̄is. Ita z in p̄posito
nichil vtili cēsēndū est q̄ sit salus mentis

Nec tristeris de asperitate tribulatiōis: qz
 hoc signū est tibi in bonū: signū qdē tue ele
 ctiōis: signūqz diuine dignatiōis. qua quidē
 ob hoc dignāter agit qz p tribulationē aspa
 sit via electoz: ne eos magis delectet diu p
 gere qz citi⁹ puenire. Est nēpe signū pdesti
 nationis. De⁹ enī fidelib⁹ iuis hic multi
 pliciter tribulatis aliqd meli⁹ resuauit. Un
 de eis dicit scptura. In paucis uerati in ml⁹
 bene disponent: scz scdm future uite bona
 utiqz pntib⁹ portiora. S3 z tribulatio porta ē
 regni celoz. Nec g̃ porta dñi: iusti itrabūt
 in eā. Nā z teste euangelista.oportuit pa
 ti xpm: z sic intrare in gloriā suā. Unde z in
 actib⁹ aploz. Per ml⁹ tribulatiōes opoz
 tet intrare in regnū celoz. Adūte etiā quātū
 bonū tribulatiōes z adūsitates tibi pferūt
 qz hoīem sursū respicere ad deū cogūt: et
 ibi solaria q̃rere superiora: p hoc qz hic pre
 cludūt inferiora: fm illud Apli. Que sursū
 sūt q̃rite: nō q̃ sup terrā. Permittit q̃ppe de⁹
 tribulari hoīem intēdēs ei⁹ ad ipm puerfi
 onē. Peccator enī in p̃speritate p̃stitut⁹ sp
 fugit z a deo auertit: quāto scz ad bonū cō
 mutabile pl⁹ p̃uertit. S3 tribulatiōe sibi
 imissa reuertit z ad deū cito p̃uertit: di cēte
 dño p̃ Oīeā p̃phetā. In tribulatiōe sua mis

Liber

ne surget ad me. Mane inqt. i. cito siue te
pestine vel orto lumine gre. O felix necessi
tas q̄ ad meliora p̄pellit. Hic ē qđ dic̄ Bre.
Mala q̄ nos hic p̄mūt ad deū ire p̄pellūt.
Et ps. Multiplicate sūt ifirmitates eoz:
postea accelerauerūt. Nimirū triblatōes sūt
nūcū dñi tui: ad maḡ bona te vocāt: et q̄t
q̄t tribulatōes habes: tot recepisti nūcios
q̄ dicūt tibi accelerādū esse: vt diete cordis
tui nō sint parue: vt ī paruis et caducis nō si
stas. s; amorē tuū ab eis s̄trahas. Nisi enī
essent tribulatōes: hoīes ipsi⁹ dei obliuiscē
rent p̄tēti t̄p̄alib;. Un̄ tribulatio ē velut ab
sint̄hiū: q̄ hi q̄ sūt spūaliter parui a lacte tē
poralis solatiōis separant: sic corporaliter
parui aliq̄ amaritudīe a nutritis lacte so
lēt separari. Cōsidera q̄q; q̄ ignis purgatorij
testate Augustino: miro mō grauis ē. supat
enī oēm penā quā homo vnq̄ in hac vita pas
sus est vl' pati potest. Tribulatōes igit sūt
p̄ penis ignis purgatorij tanq̄ incōpabiliter
leuiorez hilariter tolerāte: qz p̄ ipsas tribula
tōes debita ad q̄ deo obligam⁹. s. penas pctis
debitas possum⁹ q̄ttare: et promēsurā diuine
acceptatiōis de p̄poto abradere. Inter hec
si aduerte quō latro se ī cruce q̄ttauit: q̄ ad
dexterā iesu p̄pedit: hic p̄fecto qz tormentū

quod pro culpa sua patiebatur ad honorem creatoris
 sui uertit: de toto debito se quitauit. Insuper
 etiam a saluatore audire meruit serbum illud dul
 ce. Hodie mecum eris in paradiso. Memorare etiam
 et inspicere christi passionem. et inuenies in tribulati
 one consolationem. Unum Augustinus. Magna solati
 o est membrum ex capite. Unum et apostolus. Si su
 stinemus et regnabimus. Unum etiam Bernardus. Nunquam
 christus a communione sua socium tribulationis exclu
 dit. Secundo latro in cruce eadem die fuit in pa
 radiso. hec Bernardus. Aqua ergo tribulationis multum
 debet sapere nobis ex quo colata est pro saccu bene
 dicte humanitatis christi plenum speciebus aromati
 cis. Hic namque saccus in quo habitauit corpora
 liter plenitudo ueritatis: plenus fuit gratie et ueri
 tatis. Nonne autem pro hunc saccum benedictum dicta
 aqua colata fuit: quando christus tanta et tot susti
 nuit. Unum si aqua illa simplex et pura antea
 nobis insipida fuisset: ex tunc ipsa sapida esse debe
 ret: extracta scilicet pro colatione odore aromatico
 et sapore dulcissimo. Denique tribulationis socios
 habet magnos et plurimos: tales quibus dignus
 non erat mundus. Pater noster abraam pro multis tri
 bulationibus amicus dei est effectus. Sic ysaac
 sic iacob. sic moyses. et omnes qui placuerunt deo
 pro multis tribulationibus transierunt fideles pro
 fecto uel et tunc multas tribulationes transibis

Liber

vel deonō placebis. Quā vt dicit Aug^o null^o
suus xpī sine tribulatiōe est. Et si putas nō
habere tribulationes nondū chūstian^o esse
cepisti. Nequaq̄z i gīt velis vel p̄sumas esse
singularis: neq̄z tribulatiōes p̄mūes alijs
z tat̄z viris aliq̄ten^o verearis. Habet quoq̄z
tribulat^o sociū etiā ipm̄ deū: qui de tribulato
dicit. Cū ipō sū i tribulatiōe. Et rursū psal
mista. Jux̄ est dñs his q̄ tribulato sūt corde
Un̄ z Bernar. Quātū cūq̄ seuiat tribula/
tiō: nō putes te esse derelictū: s; memineris
sc̄ptū eē. Cū ipō sū i tribulatiōe. hec Bern̄
Et ideo hec societas secūra: ḡta z delectabil
est plurimū affectāda: et pp̄t eā ip̄a tribula/
tiō est postulāda a deo. Un̄ Bernard. Dñe
vellē s̄p̄ tribulari: vt sp̄ mecū posses eē: hec
ille. Num̄z si de^o est mecū in tribulatione:
qd̄ ergo requiro āpli^o? Nā nichil aliud aut
pl^o q̄z deū meū velle debeo: exēplo illi^o ma/
riemagdalene: in cui^o p̄sona dicit Dū genes
Dñm meū solū q̄ro: z ipse sol^o potest me cō
solari. Sed z valde auar^o dicitur cui de^o nō
sufficit. Si aut̄ ip̄e homo de deo nō p̄tentat
quō de quocūq̄ dono dei īteriori v̄ exteriori
poterit p̄tentari. Deus itaq̄z qui p̄solatur
nos in omni tribulatiōe n̄ra: sufficiēs ē pro
p̄solatiōe habēda. Qui etiā on^o patiētis sibi

assumēs dicet in iudicio his q̄ a sinistris er̄
 erūt. Quādiu nō fecistis vni de minorib⁹ his
 nec michi fecistis. **Q** viscerosa erga hoīes ca/
 ritas dei: q̄ merito debet oēm hoīes tribulatū
 solari. Itaq; tribulatio est materia spūalis
 gaudij. ⁊ causa diuini solatiij: qz tristitia tri/
 bulatiōis mutat seu puertit saltē in bonis
 hoīb⁹ in gaudiū exlratōis. Et hec mutatio
 in euāgelica hīstoria apte itelligit figurata
 p̄ mutatiōnē aq̄ in vinū in nuptijs: qz aqua
 tribulatiōis puertit in vinū solatiōis ⁊ le/
 ticie spūalis: qđ vinū letificat cor hoīs. **N**e
 p̄ tribulatioōnes reddit exaudibiles atq;
 ḡtiores. **H**ic nāq; p̄ psalmistā dī. Ad dñm
 cū tribularer clamaui ⁊ exaudīuit me. **S**z
 ⁊ sic̄a deo plurimoz clamor magis exaudit:
 ita etiā pari mō si vn⁹ homo multa ora ha/
 beret: vel si oīa mēbra ei⁹ ora essent ac simul
 clamarēt: exauditiōnē apud deū facili⁹ ob/
 tinerēt. **S**ed p̄fecto q̄libet tribulatio ē q̄si
 os clamās in necessitatē articlo. **U**n ⁊ **P**e/
 tr⁹ **R**auen. dicit de lazaro: qz tot habuit ora
 clamātia: quot habuit vlnera. **N**oscere etiā
 debes o homo tribulate qz tribulatio in p̄nti
 auget coronā in futuro: ⁊ varietas tribula/
 tionū variū seu diuersū fufe corone adijcit
 ornāmētū. **Q**ui ei nō ipugnat: nō certat nec

Liber

repugnat: qui pro non certat non vincit. Sicut
 e contra de iusto dicit Sapiens. Certamen forte
 dedit illi ut viceret. Denique qui non vincit non co-
 ronatur. Igitur sequitur istud pauli. Non corona ha-
 bitur nisi qui legitime certauerit. Et proporti-
 onaliter sequitur ex his dictis. quod quanto quis plu-
 ries impugnat: tanto pluries poterit esse victor
 et quanto pluries est victor: tanto magis meretur
 coronari. Quae admodum e contra dicit Bernardus.
 Si patientia nostra crudeli miseratione minuitur
 paulatim gemis corona nostra priuatur. Communiter
 ergo malleo tribulationis fabricatur corona iu-
 stis tribulatis. Qui enim iustos tribulant: coro-
 nam eis fabricant. Quod etiam quandoque fit non apte
 eis in facie persequendo: sed occulte quasi a tergo per
 detractionem malleo lingue percussendo. Quae ad-
 modum ob hoc dixisse videtur Psalmista. Super
 dorsum meum fabricauerunt percutores. Unde Iacobus
 de temptato tribulationes et patienter sufferente
 dicit. Sanctus vir qui suffert temptationem: quam cum
 probatus fuerit accipiet coronam vite. et cetera. Porro
 hoc: et plura de promissis quasi recapitulas dicit
 Haec est via vite tribulatio patris: via gloriae. via
 ciuitatis habitaculi: via regni. Gloriamur in
 tribulatione: in ea siquidem spes gloriae. imo et in ipsa
 tribulatione gloria continetur. sic spes fructus in semine
 In hunc modum regnum dei intra nos est: thesau-

malleo.

rus ingēs ī fictili vase: in agro vili. Cū ipō
 sū in tribulatiōe ait dñs. Et cur aliđ itez q̄s
 tribulationē querā? Michi deo adherere
 bonū ē. Quis eī sustineret: q̄s s̄bisteret sine
 eo? Bonū ē mihi dñe triblari dūmō ipē sis
 mecū: q̄s regre sine te: epulari sine te: sine te
 gliari. Bonū michi ī tribulatiōe: maḡ āple
 cti te in camino ⁊ habere te mecū: q̄s eē sine
 te vel in celo. Quid trepidam? q̄d cuncta /
 mur: q̄d refugim? hūc caminū: seuit ignis.
 s̄z dñs nobiscū ē in tribulatiōe. hec Bern.

De persecutiōib⁹ ⁊ ipugnatiōib⁹. c. ii

Porro de impugnatiōib⁹ ⁊ p̄secutiōib⁹
 nō graueris: sed ad xp̄i exēplū ⁊ facta
 patrū precedentiū recurrens p̄soleris. Et
 p̄mo oīm ad ipsi⁹ xp̄i exēplū recurrem⁹. Hoc
 em̄ admonet Ap̄tus dicēs. Recogitate eū
 q̄ talē sustinuit a pctōrib⁹ aduersus semet /
 ipsū ⁊ traditiōē. vt nō fatigemini in ani /
 mis v̄riis deficiētes. Recurrem⁹ dēde ad pa
 tres volūtariē p̄p̄t xp̄m paciētes. Un̄ Gre.
 facta precedentiū patrū p̄siderem⁹. ⁊ non
 erūt grauiā q̄ toleram⁹. Un̄ ⁊ Hieronym⁹.
 Quis sc̄tōz paciētia coronat⁹ nō est a cuna
 bulis ecclie. S̄z ⁊ sine exceptiōe dic̄ ap̄ls
 Dēs qui pie viuere volūt in xp̄o: p̄secutiō /
 nē paciūtur. Nec nouis tant⁹ exēplis insi /

Liber

stēdū: ad monet nos etiā apl's iacob^o dicēs
Exēplū accipite frēs exī^o malī z lōganimi /
tatis: laboris z paciētīe pphetaz: q̄ locuti
sūt innoīe dñi. Ecce bñficam^o eos q̄ susti- /
nuerūt. Et o si nosceres hō qd honoris: qd
valoris afferret pati p̄p̄t deū p̄secutiones:
vtiqz ip̄as pativelles z affectares si nō desi- /
peres. Nūmīz q̄ ip̄as p̄p̄t iusticiā paciūtur
z dño bñ p̄dicatur. Beati inq̄t q̄ p̄secutio- /
nē paciūtur p̄p̄t iusticiā. Magna prozsus
p̄sistit tribulatio in bñtudine: et ad magnū
honorē p̄secutiones patiētīū p̄dicauit dñs
ip̄os beatos esse. Ad magnū quoqz valorē
designandū sibiūgere curauit. Qm̄ ip̄soz ē
regnū celoz. Nūmīz nichil mai^o potest esse
q̄ regnū celoz. in q̄ veracit̄ includit̄ deus
ipse. q̄ fm̄ Ansel. mai^o bonū excogitari non
potest. S; z reprobōz malicia p̄fert plimū
ip̄sis bonis. Un̄ Greg. Abel eē reuuit: quē
malicia cayn nō exercet. Ferrū quippe mēt̄
nrē ad acūmē nō p̄t puenire p̄itat̄. nisi hoc
eraserit lima p̄itat̄. Et itez. Mala repro-
bōz bonos dū cruciat̄ purgāt: vtilitati etiā
iustoz militat̄ p̄tās p̄auoz. Un̄ z Dugies
Tolle astutias diaboli: nec erit victorie cozo
na legit̄ie certati. Si desūt obsistētes nō erit
sgones: nec victori b^o munera parant̄. Nō

solū ḡ bonis vtiſ de^o ad opus bonū: ſz etiā malis. Sūt vasa ad honorē: ſūt ad ꝓtume-
liā: vtraq; tamē neceſſaria. hec *Origenes*.

De iūria.

Ca. iii.

DEniq; ſi vis ꝓſolari ſup iūria tibi illa-
lata: recurre ḡ totū mēte ad ꝓctā ꝓ te
ꝓpetrata. *Un̄ Greg^o*. Lūc illata ꝓuitia bñ
toleram^o. cū ī ſecretomētis ad mala ꝓpetra-
ta recurrim^o. Leue ḡppe videbit ꝓ iūrias
patimur: dū in actiōe nr̄a ꝓſpicim^o ꝓ peius
eſt qđ meruim^o. hec *Greg^o*. Et ꝓfecto bene-
dicit. Cōſiderato nāq; ꝓ iūria nob̄ illata
ī ſufficiēter correſpōdet ꝓctis: merito gaude-
mus ꝓ de reſiduo parcit nob̄. Quis em̄ vel
iūſto dei iudicio. ꝓriūad^o vtroq; oculo: non
merito gauderet relicto ſibi vno: altero a nō
ſuo iudice iūriōſe ſibi ablato. Attēde etiā
ꝓ ꝓſolatiōe tua. ꝓ ſcđm *Aug^o*. iuſtus paciē-
ter tolerans iūriā: celeſtē mereſ coronā. Et
illud qđ ſb diſiūctione ꝓmittit ꝓ *Chryſoſ-*
ſtomū dicentē. Quicqđ a ḡlibet hoīm paſſi-
fuerim^o iniuſte: aut remiſſionē accipiemus
oīm peccatoꝝ: aut ſi tāta in nobis delicta nō
fuerit: clarioꝝ: ſb^o honorabimur coronis. hec
Chryſo. Et vere magnū eſt. remiſſionē oīm
ꝓctoꝝ accipere. S; maximū eſt clarioꝝ co-
ronaz celeſtiū gaudijs abūdare.

Etey de expulsiōe a p̄ria in exiliū nō queruleris dicēs forte: qz poeta testā te dulce est natale solū. s; solatiōis expulsiōe de p̄ria viā discere z modū: videlicet vt hō de p̄ria iudiciū mutet: z nō tantū natale solū sed totū mūdū patriā iudicet: vel magis nō solū locū in quē exilio relegat⁹ est: sed z terrā de qua fm carnē nat⁹ est z totū mundum exiliū reputet. Un̄ Hugo. Virtutis p̄riū est vt discat paulatī exercitat⁹ anim⁹ visibilia hec z trāsitoria z mutar: vt postmodū possit derelinq̄re. Delicat⁹ miles est ille ad huc cui p̄ria dulcis est. Fortis autē iā cui oē solū p̄ria est. Perfect⁹ vero cui mūd⁹ totus exiliū est. Un̄ Seneca. Patriā meā trāsire nō possū: oīm hoīm vna est p̄ria. Extra hanc nemo p̄ici potest: nō patria michi in dicit⁹ s; loc⁹. In quācūq; terrā venio i meā venio. Nulla tra exiliū est: s; altera patria est. vbi cūq; bene est. Illud aut p qd bene est i hoīe nō in loco ē. Si enī sapiēs est pegrinat⁹: si stult⁹ exulat. hec Seneca. Et ecce qmōdo iuxta verbū hugonis z mutat vocabula. Nā i exiliū missionē: vocat sapiēt⁹ pegrinationē expulsiōnē zcedit de loco s; negat de patria vt sic manere in patria sit ad consolationē.

Locus ergo de quo quis projicit siue terra
 nō erit patria eius reputada: sed censenda
 est patria poti⁹ locus ille de quo scitur ho/
 mo nō exterior sed interior oriū dus. Homo
 autē interior nō est de quocūq; hui⁹ mundi
 loco oriū dus. Ideo nullus hui⁹ mūdi locus
 pro patria sed tot⁹ iste mūd⁹ pro exilio est ha
 bēdus: ⁊ alter ab eo locus pro patria a quo
 neminē quis expellit est censendus.

De tormētis illatis. **Ca. v.**

Demū tormēta gaudent sūt tolerāda:
 qz iā sperant delitie imēse: nō solū in
 duratiōe ppetua: vey etiā in delitiarū copia
 Hinc enī de iustis scriptura dicit. Si corā
 hoīb⁹ tormēta passi sūt: spes illoz imorta/
 litate plena est. In paucis verati in multis
 bene disponēt. Ad p̄solatiōnē itaq; habē
 dā in tormētis: sufficiat nūc illa spes imor/
 talis p̄sistens in delicijs copiosis: quā spem
 seqtur res tūc cū btōz corpora seu corporū
 mēbra nūc tormētis afflicta: multis delicijs
 bene. i. suavit̄ disponētur: quādo iuxta cer/
 tū p̄pheti cū testimoniū p̄tinget delicijs af
 fluere ab omnimoda gloria eius.

De tormentis mortem inducen
 tibus.

Capl'm. vi.

E nec tormēta etiā mortē inducētis
timeas. s; poti⁹ in eis & solationē ac-
cipias. Un̄ Thomas de aq̄no. Si q̄s mortē
illatā patiēter sustineat: etiā si p̄ aliq̄b⁹ cri-
minib⁹ sit illata: valet ad dimīnutionē pene
& ad liberationē etiā a tota pena s̄m quātira
tē culpe & patiētie & & tritūōis. hec ille. Nec
p̄ x̄po mori trepides q̄ p̄ te mori nō dubi-
tauit. Ip̄e quidē q̄ non tenebat: tu vero qui
teneris. Ip̄se s̄m Bernardū. est & speculū
patiēdi: & premiū paciētis: vtrūq; p̄uocat
fortiter & vehemēter accēdit. Profecto int̄
p̄ciosas sc̄tōz mortes p̄ciosius est martiriū
vtpote presentia x̄pi & secretū pariter & per
eū & summātū. Un̄ Ciprian⁹. Ob̄tī marty-
res quib⁹ vos laudib⁹ predicē. O milites
fortissimi vsq; ad glorie consummationē nō
cessistis supplicijs: sed poti⁹ supplicia cesse-
runt vobis: finē dolorib⁹ quā non dabant
tormenta dedit corona. O quale deo fuit
istud spectaculū: q̄ sublime: q̄ magnum: q̄
p̄ciosum: q̄ acceptū. q̄ letus illic christ⁹
affuit: q̄ libens in talib⁹ pugnauit & vicit.
hec ille. Et ideo vt dicit Iohes episcopus
Cōsiderate cū hoste pugnare p̄sente deo: fa-
uet vt obtineas: cū pugnas dñs cōgredi-
tur et victoria tibi ascribitur.

Tertius liber cōtinet remedia oportuna cōtra turbatiua que opponūtur cōmodo z q̄eti. Et habet capl'a. x

i **D**e inquietudine temptatiōnū.

ii **D**e diaboli impugnationibus.

iii **D**e carnis tēptationibus.

iiii **D**e mūdi tēptationibus.

v **D**e difficultate deserendi vitia z delectatiōes: z acquirēdi virtutes.

vi **D**e afflictionibus et molestijs.

vii **D**e penalitatibus.

viii **D**e flagellis dei.

ix **D**e incōmodo vel difficultate pñe.

x **D**e peregrinatione.

De inquietudine tēptatiōnū **Ca. i.**

Primo ergo de tēptationibus nō graueris. sed p̄sidera q̄ tēptari ē passio inēuitabilis: z sic de necessitate virtutē faciēs leui⁹ magisq̄

libēter tolerabis. Un̄ Aug⁹. Premonitos vos esse volo neminē sup̄ trā sine tēptatiōe victur. Specialit̄ autē p̄munis deo fūire i c̄ipietib⁹. Un̄ i ecclesiastico. fili accedēs ad fuitutē dei: p̄para aīam tuā ad tēptatiōnē. Et maxime p̄munis est deo accept⁹: sicut signū preciosum diuine dilectionis. Unde

D

agel^o Thobie dixit. Quia accept^o eras deo ne
 cesse fuit vt tēptatio p̄baret te. O signū rei
 optie: tate dignitōis diuine: tate dilectiōis ⁊
 grē: signū etne felicitatē firmissime sperāde
 Ideo etiā tēptatio te ḡuare nō debet qz mltā
 bona efficit. Nā tēptatio erudit. Un̄ ecclia
 stic^o. Qui nō ē tēptat^o qd scit^o. Qui nō ē ex
 pert^o pauca recognoscit. Tēptatiōe humi
 litas p̄ficat. Un̄ Greg^o. Tēptationē humi
 litas p̄ficat: q̄ mentem ab elatione custodit.
 Tēptatio virtutes custodire facit. Un̄ idē
 Greg^o. Beati viri tanto robusti^o acceptam
 gliam ⁊ virtutū custodiūt. quāto tēptatiōis im
 pulsu ⁊ cussi ī firmitatē suā hūili^o agnoscūt.
 Tēptatio virtuti adiicit. Un̄ Sen. Mul
 tū adiicit sibi ⁊ t^o lacessita. Et ecōtra. Leo
 papa. Nulla sūt inqt sine tēptationū expi
 mētis opa virtutis. Tēptatio iustos p̄bat.
 Un̄ ecclia stic^o. Vasa figuli p̄bat fornax: ⁊
 hoīes iustos tēptatio Tēptatio p̄batā fidē
 magnificat. Un̄ Petr^o. Modicū nūc si o
 portet ⁊ tristari ī varijs tēptatiōibz vt p̄ba
 tio fidei vze p̄ciosior sit auro qd p̄ ignē p̄bat.
 Tēptatio p̄serti patiētē ⁊ pplm edificat. Un̄
 de Thobia dī. Hanc tēptationē ideo pmisit
 de^o euenire illi vt poster^o dare^o exēplū patiē
 tie illi^o. Tēptatio in futuro coronat. Unde

Jaco. Btūs vir q̄ suffert tētationē. qm̄ cum
 pbat⁹ fuerit accipiet coronā vite: quā repro
 misit de⁹ diligētibus se. Ecōtra ad sensum
 p̄trariū dicit Aug⁹ Profect⁹ n̄r per tēpta
 tionē n̄ram fit: nec sibi q̄sq̄uā innotescit. nisi
 tēptat⁹: nec potest coronari nisi vicerit: nec
 potest vincere nisi certauerit: nec potest cer
 tare nisi iūmicū z tēptatiōes habuerit. Por
 ro diab⁹ tēptat vt puertat: caro tēptat vt
 alliciat. mūd⁹ tēptat vt decipiat: homo tē
 ptat vt sciat v̄l expimētū capiat. Sed teste
 Jacobo: de⁹ intēptator maloz est: ipse enī
 neminē tēptat tēptatione scz maloz aliorū:
 Tēptat tñ nō quidē fraudulēter sz salubrit̄
 Ali⁹ enī p̄pheta dauid nō dixisset. Proba
 me dñe z tempta me: v̄re renes meos z cor
 meū. Tēptat igit̄ de⁹ vt p̄bet. id est. vt p̄ba
 tos ostēdat z remuneret. Sane de⁹ respe
 ctive in paucis tēptat z in mlt̄s remunerat
 Un̄ i libro Sap̄ie. In paucis verati: i mlt̄
 tis bñ disponēt: qm̄ de⁹ tēptauit eos z in
 uenit illos dignos se. Quos igit̄ de⁹ tēptat:
 si dignos eos iueniat: mlt̄is quidē tā aiāz
 q̄z corporoz bonis dispositionib⁹ remunerat:
 z insup dignis se p̄ mercede se ipsū donat: q̄
 vtiq̄z teste scriptura: ē merces magnā nimis
 Si ḡ tēptat te de⁹ malū aliqd̄ pene indu
 q̄

cendo. scrutare scripturas ⁊ solaberis. Un̄
in Baruch de reo sic scribitur. Qui iduxit
vobis mala ipse rursus adducet sempiter //
nā iocūditatē cū salute vestra.

De diaboli ipugnatiōib⁹. Ca. ii.

Quere de atiqui hostis ipugnatiōib⁹
nō solliciteris: qz nō plus tēptare po
test nisi quantū pmittit. Un̄ Aug⁹: Tantū
admittitur diabol⁹ tēptare. quantū tibi p //
dest vt exercearis ⁊ pberis: vt q̄ te nescie //
bas: a te ipso iueniaris. hec ille. Uere ad de
prehendendū occultas maligni spūs insi //
dias: attendendū est scdm doctrinā Gre //
gorij: qualia suggerat. Quis inq̄t spūs sit
q̄ loq̄tur: ipsa suggestio declarabit. Sc̄p enī
spūs naturalis mollis: spūs mundi vana:
spūs malicie amara loq̄tur. Est ⁊ leue cōtra
insidias diaboli paratū remediū: qd̄ tradi
dit magn⁹ sanct⁹ Anton⁹. Varias inquit
demonū nostis insidias credulitatē noīs xp̄i
vestris figite mentib⁹: ⁊ vniuersi demones
fugabātur. Deniqz hī qui tēptātur a diabo //
lo nisi viriliter resistūt: deo ⁊ angelis spectacu lū
sunt: ⁊ coronā a deo habebūt. Un̄ Hieron.
D:us ipse oīm rector ⁊ dñs: cū omni āge //
loz militā certamen tuū expectat. tibi qz
cōtra diabolū dimicanti parat eternitatis

coronā. Un̄ z dñs ad antoniū tēptationib⁹
supatis ait. Antoni hic erā: s; expectaui vi
dere certamē tuū: nūc aut qz virilit̄ dimica
sti: in toto orbe refaciā nomini ar̄.

De tēptationib⁹ carnis **Ca. iiii.**

Rursū si bonū qd̄ de tēptatōib⁹ carnis
z vniuersalit̄ de vitioz īpugnatione
sequit̄ scires: nō rātū q̄rulari deberes. Pro
fecto īde sequit̄ hūilitas: que est vnū de ma
ximis bonoz acceptū apud deū: z p̄ eū re
munerandū. Un̄. Bre. Cū tēptamur vī t̄is
diuīa dī sp̄satiōe nobiscū agitur: ne h̄antib⁹
quib⁹ pficim⁹: extollamur. Et itez. Hierlm̄
hiebus eū tolerat: vt humana mēs de se hu
milia s̄eriat dū mīma nō supat. Un̄ z ap̄
Paul⁹. Ne magnitudo reuelationū extol
la me: dat⁹ est michi stimul⁹ carnis mee an
gelus sathane q̄ me colaphizat In sup p̄ tua
in tēptatōib⁹ solatione: cogita z cōsidera
q̄ in pugna tua p̄tra carnē: de⁹ te inspiciat: z
adiuuat: z tandē vincētē remunerat. Unde
Aug⁹. Conatū tuū nouit de⁹. z voluntatē
tuā inspiciat. z luctā cū carne cōsiderat z hor
tat vt pugnes: z adiuuat vt vicās: z certatē
spectat: z deficiētē s̄bleuat: z vincētē coronat

De mūdi tēptationib⁹, Ca. iiii.

Sed vero mundi temptatiōibz: et ei⁹ vanita-
tibz ifestaris. recurre ad ea q̄ sup̄ i li-
bello p̄mo de felicitate mūdana ac p̄spitate
et fortūa sūt sc̄pta: et p̄culdubio p̄solat⁹eris

De difficultate deserendi vitia et
delectationes: et acquirendi virtu-
tes.

Ca. v.

Proterea p̄tra vitioz delectatiōes for-
titudine te accigas: et eas tanq̄ viles
generoso aīo p̄tēendas viriliter deseras et
abijctas. Vitioz enī delectatiōes si q̄ sunt
p̄reptibīlē faciūt et totalit̄ p̄fundūt: et ideo
detestāde et facile deserēde sūt. Deniqz sic
cor virtuosū p̄parabile est celo. qd̄ de⁹ i n̄ha-
bitare dignat̄. de⁹ inqz quē vt dicit Hiero-
nym⁹: nō auro tēpla fulgētia: nō gēmis alta-
ria disticta delectāt: s; aīa virtutibz ornata
Cuiusmodi aīam bene celū vocat. Sic p̄
oppositū cor vitiosū nō absrude infern⁹ dī.
Nā ad modū iferni est habitatio demonū
hīs ad modū iferni t̄nbra signorātie: ignē
p̄raue p̄cupiscētie et h̄mē remordētis p̄sciētie
Tale cor h̄ntes ifernū p̄occupāt: q̄st time-
āt qd̄ ad ip̄m nimis tardē pueniāt. Et ideo vi-
tioz delectatiōes q̄ cor hoīs calefaciūt: et
ad futuras penas itolerabiles parit̄ et iter

minabiles disponūt: sūt facillē deserēde. Et certe pstat q̄ etiā proorsus digne. Igit̄ merito nō debes t̄reni de difficultate deserēdi vitia ⁊ aggrediēdi virtutes. Qū vt dicit Greg⁹ Si forti nos studio p̄tra vitioꝝ tēptamēta stringim⁹. etiā ip̄a vitia ad vsū virtutū imūtam⁹. Et p̄mū q̄dē oportet vitia deserere et deinde virtutes acq̄rere. Quia vt dicit Aug⁹. Mēs nō potest habere regimē v̄tutū: nisi pri⁹ excusserit iugū vitioꝝ. Deniq̄ nō turberis ex hoc q̄ mala pateris: s̄ poti⁹ ite p̄soleris: cū mala pati nō sit modica portio bone vite. Nēpe bona vita nō ē b̄nvalere sed poti⁹ in malo pati p̄sistat. Un̄ Bernar. Bonā vitā ego puto ⁊ mala pati ⁊ bona facere: ⁊ sic p̄seuerare vsq̄ ad mortē. Dicit̄ vulgo: q̄ q̄ bene se pascit: bene viuit: s̄ mēt̄ ita est iniqtas sibi. Hec Bern̄. Sane de malis q̄ sustines eo turbaris: q̄ illa mala esse opinaris. Et ideo si ea nō esse mala didiceris: nō restat nisi vt p̄soleris. Sup̄ q̄ audi Ambrosiū dicentē. Mala nō sūt q̄ nec crimē mēt̄ implicāt: nec p̄sciēt̄ ali gāt. Un̄ paup̄tatē ⁊ i ḡbilitatē: egritudinē et mortē nemo sapiēs mala dixerit: nec ī maloz sorte nūeravit. Audi ⁊ Vicētiū historiographū. His inq̄t qui scdm̄ p̄positū dei vocati sūt sancti: ma

Liber

gna debet esse solatio: etiā in pñti 3 multi-
plicē hui⁹ vite miserā: q̄ 2 in hac vita dili-
gētib⁹ deū oīa cooperant̄ in bonū bona 2 ma-
la: et in futuro nichilomin⁹ hec omīa coope-
rantur in gloriā.

De afflictionib⁹ 2 molestiis. Ca. vi

Certe ex hui⁹ vite molestiis presertim
multiplicatis: ad magnū bonū scz ad
mūdi contēptū pmouebēris: 2 requiē in deo
q̄rere salubrit̄ 2 pelleris: 2 ad p̄culosas mūdi
blāditiās declinādas iclinaueris. Un̄ Greg⁹
Ecce tonis suis de⁹ flagella pmiscet vt nob̄
omē qd̄ nos in sc̄lo delectabat amarescat: 2
illud incendiū surgat qd̄ nos sēp ad celeste
desideriū inq̄retet 2 excitet. atq; vt ita dicā
delectabiliū mordeat: suauit̄ cruciet: hilari-
t̄ tristet. Un̄ 2 Aug⁹. Cū molestie in huius
vite fragilitate crebrescūt: etnā requiē nos
desiderare 2 pellūt. Mūdus quoq; est peri-
culosior blādus q̄ molest⁹. 2 magis cauē-
dus est cū se allicit diligi. q̄ cū se admonet
cogitq; p̄tēni. hec Aug⁹. Hui⁹ ḡ vite mole-
stie nō debent te molestare licet sint inq̄ete:
licet sint dure: licz sint aspere. Un̄ idē aug⁹
Spūs deficit vbi caro req̄escit. Ut ei caro
mollib⁹. sic spūs duris nutrit̄. Illā blanda
refouent: hunc aspera expercent.

De penalitatib⁹. Ca. vii.

Porro penalitates ⁊ afflictiones q̄s pa-
 ter⁹ corpe: te affligūt etiā mēte: eo q̄
 mens tua pl⁹ q̄ oportet corpi se sociat: ⁊ sic
 spōte sociā passiōis: ⁊ sic ex tuo vitiō venit
 q̄ tibi tā graues sūt. Si vis ḡ optimū habē-
 bere remediū: doctrine Gregorij accōmoda
 cor tuū. Si mēs inq̄t forti intentiōe in deū
 dirigit: q̄cqd in hac vita amare existimat fit
 dulce: ⁊ omne qd affligit requiē putat. hec
 Greg⁹. Un⁹ ⁊ Seneca. Noli mala tuis tibi
 facere grauiora: ⁊ q̄relis te onerare. Leuis
 est dolor si nil illi opinio adiecerit. Ecōtra
 si te exhortari ceper⁹ ac dicere: nil ē ac certe
 exiguū est: duz on⁹ iā desinet: leue illud dū
 putas facies. oia ex opinione suspēsa sūt: tā
 miser quisq̄ est q̄ credit. Considera etiā q̄
 xp̄s passus est nobis relinquens exēplū: vt
 sequamur vestigia ei⁹. S; que sūt vestigia
 ei⁹ nisi passus ei⁹. Passus autē ei⁹ sunt eius
 passionēs: q̄b⁹ tanq̄ passib⁹ oportuit eū in-
 trare in regnū suū. Et p̄ hoc monemur ꝓ mu-
 nicare xp̄i passiōib⁹ in n̄ro corpore rep̄senta-
 tis. scz p̄ ip̄o passiōes illatas cū patiētia to-
 lerādo. Ad qd faciēdū ⁊ in te gaudēdū hoz-
 ratur nos ap̄ls Petri⁹ dicēs. Cōmunicātes
 xp̄i passionibus gaudere.

De flagellis dei. Ca. viii.

Rursū solare cū sustines dei flagellū:
 qz est tibi signū ī bonū. Est enī signū
 diuine ppitiatōis. Un̄ psalmista. Deus tu
 ppiti⁹ fuisti eis: z vlciscēs in oēs adinuen/
 tiones eoz. Un̄ z ad sanctū Job. postq̄ sup
 cū plagaverat: dixit eliphaz themanites
 Beat⁹ homo q̄ corripit̄ a dño. Est etiā post
 penitentiā signū diuine approbatiōis. Un̄
 Amos ppheta in psona dñi. Latū mō vos
 cognoui ex oīb⁹ pgregatiōib⁹ terre. Idcir
 co visita bo sup vos oēs iniqtates vestras.
 Un̄ dicit Bern. q̄ ip̄e se vult facere cogno
 sci verberado q̄ oblit⁹ z incognit⁹ erat par
 cēdo. Est etiā signū desiderabile bñficiū et
 salutis. Un̄ in libro Machabeoz. Multo
 tpe nō sinere pctōrib⁹ ex sentētia agere: s̄
 statim vltiōes adhibere magni bñficiū ē in
 diciū. Un̄ z Greg⁹. Ideo dē hic qui busdā
 parcit vt in ppetuū feriat. Ideo aut̄ hic ferit
 vt ī eternū parcat. Est etiā signū: imo pign⁹
 diuine dilectiōis. Un̄ ip̄e ait. Ego q̄s amo
 arguo z castigo. Un̄ ī eccliaſtico. Qui dili/
 git filiū assiduat ei flagella vt letet̄ ī nouissi
 mīs ei⁹. fit enī fil⁹ patri p̄ h̄ finali⁹ amabi
 lis z gratū obiectū leticie p̄is: S̄z et fili⁹
 letabit̄ in suo nouissimo: q̄ de flagellis con/

tristabat forsitan in principio. Un̄ pat̄ sum̄
cariores pueros tenet sp̄ sb̄ ꝑga aliq̄ disci-
plīe: ⁊ flagellat assidue: ita vt ꝑ cito ab aliq̄
tedio liberant̄ in aliud cadāt qđ sequit̄. Nō
enī vult hic pat̄ ꝑtra filios oēs sagittas su-
as siml̄ iacere: s; magis vnā ꝑst̄ aliā successi-
ue. Est insup̄ flagellū dei signū celestis regni
hereditarie capiēdi ⁊ possidēdi. Un̄ Gre-
gori⁹. Ne cōqueraris de verberē dū nesci-
que te maneāt ꝑm̄ia in retributiōe. Qui rur-
sum de flagellat̄ loquēs ait. Nisi heredita-
tē dñs dare disponeret: erudire eos ꝑ vio-
lēt̄iā nō curaret. Nō de genere q̄ hui⁹ here-
ditatis amore nō rapit̄. Nec enī hereditas
solis filiis legitimis refuat̄. S; q̄ filij legi-
timi sint capaces hereditat̄ dñi: ostēdit a-
postol⁹. q̄ de filiis legitimis tāq̄ de veris lo-
quēs heredib; . Dñs inq̄t flagellat oēs filiū
quē recipit. i. quē receptur⁹ est ī hereditatē
etnā. Dē in quā etiā unicū: q̄ sine oī pctō
est. Attēde aut̄ qđ nō ait. oīs q̄ flagellatur fi-
lius est. sed oīs filius flagellatur: alit̄ enim
nullus recipit̄. Si ergo exēpt⁹ es a passiōe
flagelloꝝ: exēptus es a numero filioꝝ. Qui
enī flagellat unicū sine pctō: nō relinq̄t ato-
ptiūū: q̄ est cū pctō. Unic⁹ sine peccato: nō
tamē sine flagello: exemplū nobis proposuit̄.

Liber

in passionibus suis: et ideo si nolumus exhereditari: non timeamus flagellari communicando christi passionibus in nostro corpore reperiatur, ac prout seuerando in disciplina et pacieter ferendo eam. Disciplina enim dei est arma dei. data filiis adoptiuis quod sint heredes: coheredes autem christi. Hoc quod ad consolationem pertinet castigati: quod se ex culpa recognoscit merito castigari. Si ei frater ioseph castigati dicebant. Merito hec patimur: quia peccauimus in fratrem nostrum: quod iudicandum est de ceteris filiis hominum. Tu quod et non illi dicturi sunt: quoniam a deo pro culpis suis castigantur: merito hec patimur: quia peccauimus in deum et in proximum nostrum. *Uñ Greg^o. Facilis est solatio si in flagella que patimur ad memoriam delicta renocamus. atque hec iam non flagella sed dona esse conspiciamus. Si que carnis delectatione peccauimus. carnis dolore purgamus. hec Greg^o. Sed quod in consideratione donorum non recipet consolationem? Attende etiam quod iumentum percussu agnoscere videtur quod id circumcutiat vel quod nimis late progreditur et ob hoc gressum accelerat: vel quod ad viam redire debeat a qua errabat. Attende ergo quod ideo flagellariis ne stes in via sed celeriter progrediaris. Quae admodum de quibusdam psalmista ait. Multiplicatae sunt infirmitates eorum postea accelerauerunt. Nepe ut*

ait. Bernar. i via dei nō p̄gredi retrogredi
est. S; et digne accelerat ad terminū qui
est hoīs summū bonū. Rursum intellige q̄
ideo flagellari s; q; deui⁹ error te abduxit a
via dei: a via solarj pulcritudis: z p̄ flagella
reduceris. Q̄ felicia flagella q̄ hoc operant̄
Nā z via ad quā reducūt ē vtiq; felicissima

De incōmodo penitētie. Ca. ix.

OEt ex sup̄ penitētia solare: q; ipsa
mētē munit z roborat: ac i tāta animū
hoīs p̄stituit securitate q̄ facit eū mortē q̄
oīm terribiliū finis est nō timere: z aī sic
animat q̄ paratū reddit hoīem z in carcere
z in mortē ire. De qua p̄fecto aīatione vna
cū alijs penitētie laudib⁹ dic̄ Lyprian⁹ Q̄
penitētia oīs tu soluis: oīs aduersa tu miti
gas. oīs p̄trita tu sanas: oīs despata tu aīas
Dīa inquit tu soluis. sc; p̄ctōz debita. Dīa
aduersa tu mitigas: sc; p̄sideratiōe culpaz
p̄pter quas sunt merito sustinēda. Dīa cō
trita tu sanas: sc; corda per p̄ctā vulnerata
z ob hoc p̄trita. Omīa desperata: sc; corda
hoīm desperatā pre p̄ctōz multitudine tu
aīas salutis p̄missione. Unde dic̄ Bernar.
Qui p̄fecte senserit on⁹ peccati z aīe lesionē
aut paz sentiet: aut ex toto nō sentiet corpo
ris pena: nec reputabit laborē quo p̄ctā me /

ruiſt delere p̄terita ⁊ cauere futura Agnoſce
etiā dei habitudinē ad hōiem vere penitētē
⁊ nō erit tibi graue penitētīā agere. Un̄ au
di Auḡ. Juſticia inq̄t de celo p̄ſperit rāḡ
dei dicēt. Parcam⁹ huic q̄ ipſe ſibi nō pep
cit: ignoſcam⁹ q̄ ip̄e agnoſcit. Auertur e ad
penitendū pct̄m ſuū: auertur ⁊ ego ad libe
randū eū. hec Aug⁹. S̄z q̄d eſt ignoſcere:
niſi q̄ſi apli⁹ nō cognoſcere. Si viſ ḡ pct̄ā
tua ⁊ diuine noticie quodāmodo ſbtrahere: ⁊
ipſoz in deo oblūionē ad nō impuandū
inducere: ipſe agnoſce q̄ peccaueris et deo
propitio libereris.

De peregrinatione. Ca. x.

Domū noli trīſtari de peregrinatioe:
q̄ de⁹ peregrinatiois ſtatū legit̄ p̄ſua
dere. Unde dicit̄ ad Abraā. Egredere de
tra ⁊ cognatioe tua ⁊ de domo p̄ris tui: ⁊ ve
ni in terrā quā mōſtrauero tibi. Et ad yſaac
Quiſce inq̄t in tra quā dixerō tibi ⁊ pere
grinare ī ea. Attēde etiā q̄ uerbis yſaac di
ctis de ſb̄iūrit. Eroq̄ tecū ⁊ benedicā tibi
Sed ⁊ poſt ſ̄ba dicta abrae. B̄ndicā tibi
inq̄t: ⁊ magnificabo nomē tuū. Et p̄fecto dei
aſſociatio ⁊ b̄ndictio oīpa diuina: ac noīs ma
gnificatio rep̄miſſa: pacē cordis ⁊ ſolati
onē ac p̄ ſeq̄ns p̄modū hōis iternū magni

fice opaf. Ne timeas pegrinationis incō/
 modū q̄ in necessarijs deficias: sed iacta co
 gitatū tuū in dño p̄cipue in pegrinatiōe: et
 ip̄e te enutriet: imo te amabit: qz nō est ip̄o
 tēs in hac valle miserie: vel in quacūq; ei⁹
 parte te enutrire z tibi ī necessarijs puidere
 Audi de h̄ deo mandāre z lequēte. Deute/
 ro. ca. xiiij. Peregrino inq̄t qui itra portas
 tuas est da vt comedat. Si ergo sic de⁹ mā
 dauit de te in tēpore pegrinatiōis tue: z si //
 das q̄ te nō deserat: s; siue p se siue p alios
 pascet te: parit̄ z vestiēt. Audi itidē ibidē
 loquentē. De⁹ inq̄t magn⁹ z potēs z terribi
 lis amat pegrinū: z dat ei victū z vestitum.
 Et vos ḡ amate peregrinos: qz z ipsi fuist̄
 aduene in terra egypti. Ecce quō amat de⁹
 pegrinū: quē z p alios amari mādat: vt ḡq;
 p effectū q̄lē z ip̄e amorē habet ad illū: dās
 ei victū z vestitū. Sane paz esset hoc itel
 ligere scdm corp⁹ tantū de victu et vestitu
 exteriori: cū pl⁹ de⁹ amet aīas que indigēt
 interiori victu scz verbū a deo inspirati et
 vestitu vario multiplici s habit⁹ virtuosi.

Quart⁹ liber cōtinet cōsolationū re
 media oportūa cōtra turbatiua illa
 que opornūtur glorie z honori. Et

habet capla. xi.

i De carentia glorie z honoris inanis:

ii De derisione.

iii De despectione et pteptu.

iiii De humiliacione ab alijs.

v De ppa hūliatiōe ad pctōz p̄fessionē.

vi De v: recūdia in confessione.

vii De confessione vel fassione criminis in publico.

viii De detractiōe z infamatiōe.

ix De suspiciōe maloz.

x De opprobrijs et contumelijs.

xi De confusiōibus.

De carentia glorie et honoris inanis.

Ca. i.

Primo igit noli querere iani glia
pasci vel ipugnari: quā falsa tri-
sticia mortis te primo imminētis
sua amaritudine insipidā reddit.
Qd si nō queris: nec inde si carueris trista
beris. Porro mors imminēs vel inopinate
nata: aputare vitā haud dubiū: oēm gloriā:
ne dica insipidā: s; z proliis sp̄nēdā reddis
Uez qd merito spernendū oīm sentētia iu-
dicatur: de illi⁹ carētia vel amissione poterit
qs facile cōsolari. Certū est etiā q fallax est

gloria et vana eius quali scūq; pulcritudo:
 cuius periodus nimīū breuis ostenditur:
 dū summus pōtifex coronatur. Tunc enim *In coronatione*
 stippa in altu proiecta accenditur: et dū sic *Pope.*
 accensa p̄tinuo p̄sumitur: alta voce proclā
 matur. Sic transit gloria mundi. Porro si
 honoris accidētia scires: de honoris caren
 tia anxius nō esses. Nimirū scdm̄ Petrum
 Rauē. honorē sollicitudo semp̄ comitatur:
 lōga duratiōe nō p̄tinuat. et pro modica de
 lectatione plūrioz displicētia subsequetur.
 Quod scdm̄ Chrysost. honoris magnitudo sepe
 cumul⁹ penaz efficitur. Qui etiā querit per
 ascensū honoris crescere in altū: sepe decre
 scit et descēdit in pfundū. Un̄ Greg⁹. Qui
 nititur ad altiora p̄scendere: qd aliud agit
 nisi vt crescēdo decrescat: et ascēdendo alti⁹
 exterius interi⁹ in profundū descēdat. Et
 p̄fecto si peccatis nostris addam⁹ honores
 quāto hoc magis fecerim⁹. tanto pl⁹ testate
 Gratiano: puniemur. Sed certo melius est
 pro breuissimā vita n̄ra honore carere etiā
 quāto cūq; q̄ addere nob̄ vel minimū gra
 dū pene p̄sertim future. Quod pene future si
 ue purgatorij siue infernales sūt penis hu
 ius mūdi grauitate incōparabiles.

De derisione.

Ca. ii

E!

Proterea de derisione non verecundaris: quia
 secundum istam non debet tibi parere: vix etiam an-
 nullare posset eorum quod deridentur societas tam ge-
 neralis. Quasi omnes namque patet illi passioni:
 nulli pariter statui: nulli dignitati: sed et de ill-
 lo scriptura docet. quibus dignus non erat mundus
 Naobias senior pius opibus praesertim in ele-
 mosinis et in mortuorum sepulturis totaliter
 deditur erat: de quo tamen cum ei cecitas superue-
 nisset: scribitur quod parentes et cognati eius vitam
 eius irridebant. Job vir simplex et rectus erat
 timens deum et recedens a malo: quod tamen miseria ei
 postmodum superueniente quaerebat se derisum.
 Discipuli domini repleti spiritu sancto variis lin-
 guis loquebatur: de quibus tamen gratia huiusmodi
 diadmirabili non obstante dicit scriptura: quod
 alii deridebant eos dicentesque multo plures sunt
 isti Hieremias propheta in utero matris sue sancti-
 ficatus: in sua vel potius in persona domini lamenta-
 tus est. factus sum inquit in derisum omni populo.
 Denique et ipse saluator christus dominus dei unigeni-
 tus: passionem derisionis non euasit: qui non se-
 mel sed multoties est derisus. Si itaque non so-
 lum praefatos et alios insignes praesentes infinitos: sed
 et summum regem gloriae non est dubium derisiones
 passos esse: quid restat nobis derisibilibus
 creaturis: nisi ipsas irrisiones quas quandoque pa-

timur iocūdo risu deridere. Ideo etiā de derisione nō turberis: qz ppter derisiones a domino facile exaudir̄. Un̄ Job. Qui deridet ab amico suo sicut ego auocabit dñm deū z exaudiet eū. Itē ppter derisiones in futuro in filios dei speciales feliciorē sortē pseqūr̄. Un̄ in libro Sapientie in psona impioꝝ de iustis sic dicit. Hi sūt quos aliquādo habuimus in derisū z in similitudinē improperij nos insensati vitā illoꝝ estimabam⁹ in iustā z finē illoꝝ sine honore. Ecce q̄modo cōputati sūt inter filios dei: z iter sanctos sortis illoꝝ ē. hec ibi. Et ideo bene dicit ille illustris Seneca. Nōdū felix es si nō te tota turba deriserit. Quā in re tu credas p̄sideratiōi tā sapientis viri: z nō feras graui⁹ derisiones alioꝝ: supponēs eas ad tuā felicitatē t̄mari.

De despectiōe z cōtēptu. **Ca. iii.**

Quere de despectiōe seu cōtēptu nō p̄turberis: qz ad intra se manēdū cōtēptus sui operat̄: si tñ ille cōtēnatur. id est. nō curat. Hic Seneca dicit. Si bt̄us ē vis cogita hoc primū cōtēnere: ab alijs cōtēnni. Sz hui⁹ viri p̄fecto sequit̄ cōsilij: q̄ nichil curat ab extra se existentib⁹ nō curari. Per despectiōē etiā poteris p̄sequi materiā spūalis gaudiij: z p̄re alijs electionē ipsi⁹ dei. Un̄

Liber

de primo Greg^o. Qualis quisque apud se late-
at: etumelia illata pbat. Nam sicut superbi ho-
noribus. sic plerumque humiles sua despectioe
gloriantur. Porro secundum plane sequitur ex primo
Si enim hi qui sua despectioe gloriantur humi-
les esse probatur. deus autem humiles elegit.
Ipse enim est qui deposuit potentes de sede et ex-
altauit humiles: sequitur si ut humilis despe-
ctioe gaudes: siue gloriaris quod dei electione
consequeris. Hinc namque dicit Greg^o. Nos ele-
git dominus: quos respicit mundus. quare plerumque ipsa
despectio hominum reuocat ad seipsum. Dicit autem
ad seipsum. id est ad recognitionem conditionum suarum
humiliu. Profecto illa electio est de qua ipse
saluator dicit. Multi sunt vocati pauci vero
electi: ubi ipsa paucitas non paruipedenda ex-
primit prerogatiua. Illa enim electio de qua dicit
Psalmista. Sanctus quem elegisti et assististi in
habitabit in atrijs tuis. non parum est in atrijs
habitare domini.

De humiliatione ab alijs. ¶ Ca. iiii.

Illis de humiliatione non tristeris: quia
siue ex derisione vel contemptu vel despe-
ctioe siue irreuerentia aut reiectioe: aut mo-
dis alijs quibuscumque pueniat: via est ad fortitudoem
humilitatis. Cum ergo humiliaris: attende pre-
clarum verbum Bernardi. et de tua humilitate

merito solaberis. Cū igit te humiliari vide-
ris: habeto id signū in bonū: oīno argumē-
tū est gratie appropinquātis. Nepe ex alijs
dictis suis potest h argumētū facile expli-
cari. Sētīt enī ⁊ dicit humiliationē hoīs
esse viā ad virtutē humilitatis: que quidem
virt⁹ habita: mentē quietā in pñti securāq;
reddit: psciētīā futuro. Un̄ idē Bernar.
Bona hūilitas q̄ ⁊ in pñti ab his mordaci-
bus curis mētē facit esse quietā: ⁊ a minati-
bus penis in futuro reddit psciētīā securā
Humiliatio via est ad humilitatē: sic paciē-
tia ad pacē: sicut lectio ad sciētīā. Si ḡ vir-
tutē appetis humiliat⁹ viā nō refugas hu-
miliatiōis. hec Bern̄. Et nimiz cū humi-
liatio via sit ad virtutē humiliat⁹: q̄to ma-
gis humiliaberis: tāto pfectioris grad⁹ vir-
tus in te causabit⁹ humiliat⁹. Sed pfecto
sm minūmū aliquē humilitatis gradū ultra
plurimos pfectisse: est scdm dictū cuiusdam
sapiētis. oēs eoz gratias gratis dadas su-
perasse. Hec aut humilitas tāte virtutis est
q̄ nō solū sbsistere s; etiā gaudere facit in an-
gustijs ⁊ pressuris ac in criminatiōib; falso
seu mēdacit⁹ ipositis: nisi quantū sustinens
dolet de culpa aliena. Et pfecto magna pso-
latio est illd habere qd facit cor hoīs i tali

bus adūsitatibꝫ q̄scerez gaudere. Un̄ aug⁹
 sic dicit. Dñs sit discipulis. Bñ estꝫ cū male
 dixerit vob hoies ⁊ p̄secuti vos fuerit: ⁊ di
 xerit om̄e malū aduersū vos mētiētes p̄pter
 me: gaudete ī illa die ⁊ exultate: ecce cī mer
 ces v̄ra ml̄ta est in celis. Sꝫ in his p̄ssuris
 atqꝫ āgustij̄s neqꝫ possēt s̄sistere: ⁊ qđ his
 mai⁹ est gaudere: nisi veracit̄ in aspectu dei ⁊
 hoiz hūiles essēt. Quibꝫ dñs ait. Discite a
 me qꝫ mit̄ sū ⁊ hūilis corde: ⁊ inuenietꝫ req̄ē
 aiabꝫ v̄ris. hec aug⁹. Et certe maxia est o/sol
 latio illd̄ habere p̄ qđ pōt cor hois in talibꝫ
 aduersitatibꝫ quiescere et gaudere.

De propria humilitione ad pec
 catorū cōfessionē. **Ca. v.**

Rursus nō sit tibi amara p̄ctā tua in se
 creto cōfiteri ⁊ te p̄pria voce accusare
 Nā īfirm⁹ libēter ⁊ cū gaudio sumit potio/
 nē amarā: ne mortē gustet amariorē. Et mul
 to plus cōfiteri crimina p̄ breui tpe licet a/
 maz existat: cū gaudio tamē est faciendū: ne
 mortē p̄petuā quis incurrat. Hanc nimirū
 cōsiderationē etiā Augustin⁹ vidēt habuisse
 Melior est inq̄t modica amaritudo in fau/
 cibꝫ: q̄ eternū tormentū in visceribꝫ. Ecce
 dicit amaritudo in faucibꝫ: scz ipsi⁹ penitētꝫ

ratione amare et lacrimose confessionis. Sed addit modica: in comparatione ad eternum tormentum: respectu cuius amare confessionis actus est quasi aliquid momentaneum: quo non solum euaditur eternum tormentum: sed succedit ei etiam eternum gaudium. Ideo non tardes confessionem incipere: et gaude de spacio penitentiae tibi dato: quibus breui et incerto: quo per confessionem posses te a morte perpetua liberare. Et ut dicitur in Ecclesiastico Pro anima tua non confundaris dicere verum. Est enim confessio adducens peccatum: sed quae confessionem impedit: et est confessio adducens gloriam et gratiam: sed qualis est illa quae confessionem perficit.

De verecundia in confessione. Ca. vi.

Rursus si verecundiae erubescencia te perturbet: nec propter illam confessio postponenda est: quae erubescencia quam in confessione pateris: non solum est secundum doctores magna pars satisfactorum: sed etiam videtur anime magnum decorum inducere. Juxta illud Psalmiste. Confessionem et decorum induisti. Unde quanto rubor verecundiae fuerit maior: tanto in anima maior erit decor et anima pulchrior: faciente tamen hoc principali rubore ignee caritatis ipsam verecundiam confessionem imperantis. Denique quibus anime confessio et contritionem peccata tua sint nota deo et celestis principibus non paucis: quos etiam occulta nostra non

latēt: ab eoz tñ oclis seu noticia p̄fessiōez
 si delit̄ pacta s̄trahunt: cū de⁹ ip̄e iḡscat q̄si
 ex tūc nō noscat: ⁊ ab alijs ea abscondat. Un̄
 audi Aug⁹. quo pacto iudex de⁹ ⁊ assessores
 pctā agnoscat. Justicia inq̄t de celo p̄spexit
 tāq; dei dicētis. Parcam⁹ hoī huic qz ipse
 sibi nō peccat: ignoscam⁹ qz ip̄e agnoscit: cō
 uersus est ad penitendū pctm̄ suū: ⁊ uertar
 ⁊ ego ad liberandū eū. hec Aug⁹.

De confessione vel fassione cri-
 minis in publico. **C**apitulū. viij.

Ceterz nō tristeris de tui ppria accusa-
 tiōe ⁊ p̄fessiōe in publico de crimine
 p̄misso. nec publice penitētie vel p̄fessionis
 p̄fusione tanq; honori tuo ⁊ trātiā phorre-
 scas: qz vera penitētia maiorē iducit hono-
 rē q; tu pdere possis. Nimirz honor quē tu
 pdis p̄fecta penitētia recōpēlat: nēdū i celo
 vbi gaudiū est āgelis dei sup vno peccatore
 penitentiā agente: vbi ⁊ ille q; hic sit flum̄is
 impet⁹ scz lacrimaz: letificat ciuitatē dei:
 vez etiā hic in terris nōnūq; vere penitētis
 caritas operit multitudinē pctōz: p̄sertim
 vita p̄fecta penitētia digna ad exēplū cete-
 roz recitari. Qd̄ reuera nō sit sine ipsi⁹ pe-
 nitētis magna laude ⁊ honore. Nīc ē enī q;
 ad honorē ⁊ dignā venerationē peccatrici

penitētis sic canis sancta mat̄ ecclia. Lau-
dem⁹ opus dei in maria genitrice: sed vir //
gine: laudem⁹ in maria peccatrice: s; penitē-
te. Maria hec est data speculū inocētie: ma-
ria hec ē exēplū penitētie. De q̄ etiā Bern.
sic dicit. Gaudēt āgeli sup peccatrice penitē-
tiā agēte: z odor; fragratiā celest; ille puēi⁹
aspigitur. Quā magna multitudo dulcedi //
nis tue dñe in peccatrici cōfessionē. hec
Bern. Si aut̄ ob criminis cōfessionē times
puniri. certe de punitiōe pp̄ culpā solati-
tionē gratā poteris iuenire: si ea q̄ de h̄ sup
tradita sūt cures ad memoriā reuocare: per
que pariter et de publicā penitētia poteris
solatiōnē recipere.

De detractiōe z infamatiōe. Ca. viii.

Naloz etiā oblocutiōes: detractiōes et
infamatiōes nō abhorreas: p̄serti fal-
sas: qz dū obloquūtur z detrahūt vl̄ infamā-
mare satagūt: tūc nos laudāt. Ut enī dicit
Sen. Malis displicere laudari est. Un̄ z
Bern. Bona inq̄ solatio cū blasphema //
mur a malis bene faciētes: si recti diligant
nos oīno sufficit aduersū os loquētū iniquū
opinio bonoz cū testimonio conscientie. hec
Bernar. Et si recti diligūt nos: sequit̄ q̄ et
laudāt. Quippe ex abūdātia cordis os lo //

quitur. Rursū si recti diligūt nos: seq̄tur q̄
bonū n̄m desīderāt z oprāt. Sed certe nō est
verisimile om̄e tale desīderiū frustrari: quī/
immo poti⁹ desīderiū suū iustis dabit: teste
Salomone. Idcirco etiā de obtrectōibz nō
turberis: cū p̄ illas deo ordināte vtilit̄ humi
lieris. Un̄ Gratian⁹. Licet detractio sit ex
vicio detrahētū: tñ ex iusto dei iudicio nō
nūq̄ aduersus bonos excitat: vt q̄s vel do/
mestica p̄sumptio vel alioz fauor in altū ex
tulerat: detractio humiliet. Un̄ z Greg⁹.
Sūt plurimi q̄ vitā bonoz fortasse āplius
q̄ debet laudāt: z ne q̄ elatio de laude sub/
repat: p̄mittit om̄ps de⁹ malos in obtrectio
nē z obiurgationē p̄rūpere: vt si q̄ culpa ab
ore laudantiū in corde nascit̄: ab ore vitu/
perantiū suffocetur.

De suspitione malorū. ¶ Ca. ix.

Rursum de maloz suspiciōe vel ifamia
quā iuste paterz merito moueri nō de/
bes. Un̄ Aug⁹. Senti de augustino vt libet
sola me in oculis dei p̄sciētia nō accuset. Un̄
z Greg⁹. In t̄ p̄ba laudantiū z vituperatiū
ad mentē semp̄ recurrendū est: z si in ea nō
iuenitur malū qd̄ de nob̄ hoies loquūtur: in
magnā debem⁹ leticiā p̄silire. Quid enim
si nō oēs laudāt: z p̄sciētia nos liberos esse

demōstrat. Habem⁹ Paulū dicētē. Gloria nra
 hec est testimoniū sciētiē nre. Job quoq;
 dicit. Ecce in celo testis me⁹. Si ḡ est nob
 testis in celo: testis in corde: dimittam⁹ stul
 tos foris loqui quid volūt. hec Gregorius.
 Un̄ z Hieronym⁹. Per bonā et malā famā
 a dextris z a sinistris xp̄i miles gradit̄: nec
 laude extollit̄: nec vituperatione frāgat̄. hec
 Hiero. Quasi dicat: p̄p̄t vitupationē hoīm
 a statu suor̄p̄i miles nō deijcitur: qui ex sue
 militie dignitate nō obstāte hoīz vitupio pe
 nes se habet saltē in spe certa vnde p̄olet̄:
 qz a dño suo ad magna pmouetur.

De opprobriis z cōtumeliis. Ca. x.

Pro opprobria z contumeliis sūt pecca
 tori medicamentū. Un̄ Bernar. Ego
 plagis sciētiē mee nullū iudicio accōmo
 dati⁹ medicamētū opprobriis z contumeliis
 Itē sūt tutamētū. Un̄ Greg⁹. Fit vt contu
 meliis gr̄a magis q̄ ira debeat: quaz̄ itē tūē
 tu de iudice pena grauior declinari posse p̄fi
 ditur. Sūt etiā bonitat̄ augmētū. Un̄ idē
 Greg⁹. Boni p̄ contumelias meliores existūt
 Deniq; sūt ornamentū: qz fm Chryso. Si
 eis iuste passi: non indigem⁹ in remissionē
 pctōz: p̄p̄t ipsa corona bīmur clariorib; co
 ronis. Contumelia enī ē sicut p̄ciosus lapis

Liber

in corona hoīs: q̄ huiusmodi ē nature ⁊ virtutis qđ facit in deo solide manere vbi hoīs est optime. Un̄ Greg^o. Just^o mirāda agit ⁊ opprobria recipit: vt q̄ exire foras p̄ laudes potuit: repulsus ⁊ tumelijs ad semetipsū redeat: ⁊ eo se robusti^o intus in deo solidat: in quo foris nō inuenit vbi req̄scaat. hec Greg^o. Et vniūsalit̄ sūt argumēta alicui^o boni a deo recipiēdi. Un̄ cū Dauid rex a Semei malediceret: ⁊ quidā de familia dauid h̄ vindicare vellet: dixit ip̄e Dauid. Dimitte eū vt maledicat michi. Et seq̄tur: Respiciat me de^o ⁊ reddat michi bonū p̄ maledictione hac hodierna. Ad qđ p̄positū: reuoca memorie v̄bū ill^o saluatoris ad discipulos. Bt̄i estis cū maledixerit vob̄ hoīes. ⁊c. ⁊ plane videt̄ qđ maledictiōes quas iust^o vir patit̄ deo p̄ pitiate bonā mercedē copiose seq̄tur. De mū de ⁊ tumelijs et opprobrijs nō turbari: s̄ pot^o gratulari debes: p̄t̄ h̄ qđ xp̄i passionib^o ⁊ municas. Un̄ Pet^o. Cōmunicātes xp̄i passionib^o gaudete vt in reuelatiōe glorie ei^o gaudeatis exultātes. Sed ⁊ apostolis q̄b^o dign^o nō erat mūd^o: dignū esse ⁊ tumelias pati materia fuit gaudiij. Un̄ lucas refert de h̄ dicēs. Ibat̄ apli gaudētes a p̄spectu p̄ciliij: qm̄ digni habitū sūt p̄ voīe Iesu

humellas pati. Digni inquit. Vere enim magis
 prozsus dignitas ipos p mltis ad h electos
 esse: vt mundi sapiētia trāscēdētes: facti stul
 ti pp̄ xpm: toti mūdo illuderent: quib⁹ di
 gn⁹ nō erat mūdos. Cur igitur ista refugis:
 quib⁹ potius paciēter xpi ⁊ apostolorū eius
 passionib⁹ cōmunicando gaudere ⁊ exultare
 poteris. Nimirum si quis vestit⁹ esset ignea
 veste caritat⁹ ⁊ diuini amoris: paz haberet
 timere muscay tactū pūgitiuū: q̄ nec aude
 rēt t̄ngere ipm. Profecto sicut vere musce
 se haberēt ad verā vestē si ignea esset: sic im
 pactiōes: insultatiōes ⁊ blasphemie q̄ ad
 modū muscay sūt satis pūgitue: se vident
 habere ad habitū igne caritat⁹: ita scz q̄ hūc
 habentē habitū p̄sertim pfecte nō vidētur
 ad tristandū t̄ngere. Un̄ Bernardus.
 Musce morture blasphemie sūt: musce mo
 riture insultatiōes sūt. Hec Bern̄. Et bene
 dicit. morture. qz bonis hoib⁹ illate sunt
 sp̄s eos ignee caritat⁹ quātociti⁹ p̄supte.

De cōfusiōibus. Ca. xi.

Distremo de patiētib⁹ cōfusiōē audi
 psalmistā dicentē. Imple facies eoz
 ignominia: ⁊ querēt nomē tuū dñe. Cōfusiō
 s̄ seu ignominia ad querendū nomē dñi oc
 casio est siue causa. Nomē q̄ppe ei⁹ est iesus:

quod profecto adeo dulce est quod remedium est ignominie: utpote faciens hominem confusio et ignominie amaritudinem non sentire pro sua dulcedine. Nimirum secundum Bernardum. Jesus est mel in ore: melos in aure: inubilus in corde. Denique non est tristitiam de confusione nisi duntaxat partem adducere. Vis enim alia quod hominem humiliat gloriā adducit. Quippe quod humiliatus fuerit erit in gloria. Attende etiam quod confusio et pena: aut illata est sine culpa: aut pro vera culpa. Si quis de sine culpa magna laudem hominem erit. Unde Augustinus. Non ita laudamus Ioseph cum frumentum distribuebat sic cum carcerem inhabitabat. Profecto esto quod omnes mortales confusione pene sine culpa illate nesciret esse illatam sine culpa: minimum esset huiusmodi respectu immortalium: apud quos inuenerabiles patrum et gloriosos ipsi punire sine causa maria deberet. Porro si pena inferretur etiam pro vera culpa: tunc nequaquam tristari habet quod pro modica pena euadit maxima: nec quod verecundiam maiorem pro minore. Unde secundum Proclum: hec maxima punitionis est in malo manere in punitione. Et si quis videre seipsum posset tale habitum habentem: tunc utique gemeret eundem seipsum. hec Procli. Sed quomodo ille gemeret: si in punitione seipsum videret: eorumque intra se de se tali viso quod de se punire magis erubesceret.

Maxima punitionis.
impunitio

Quintus liber continet consolationū re-
media oportuna: cōtra illa turbati-
ua que oponūtur potestati et digni-
tati. Et habet capla. v.

i De consolatione super carētia potestatis
sive potētie dignitatē z maioritatis.

ii De pēlis z dānis maioritatem comitā

iii De carētia regni. (tibus.

iiii De carētia ecclesiastice dignitatis.

v De carētia epatus z prelature.

De cōsolatione super carētia ptātē si-
ue potētie dignitatē z maioritatem. c. i

Primo g̃ noli de potētie seu pote-
statis carentia turbari: qz quāto
potētes fuerit in statu altiori: tā-
to in periculo p̃satur maiori. Et
ideo fm̃ Augustinū. quo plus ceteris vnusq̃
quisqz potest: eo magis sciat se eē sibi metuē-
dū. Deniqz ad quid obiectiue optāda sit po-
tētia manifestat Aug^o dicēs. Optandū est
vt ptās nō deē nisi 3 vitia: ppter q̃ vincē-
da potētes nolūt esse hoies: sed volūt ppter
vincēdos hoies: vt qd hoc: nisi vt vere victi
false vincāt: nec sint veritate sed opinione

Liber

victores. hec Aug^o. Et ideo etiā nolī de po-
tentie carētia vel dignitatis trīstari. quia
fm se nō sūt bone. Un̄ Boetius. Si īp̄s
dignitatibz ac potestatibz ī esset aliq̄d natu-
ralis ac pp̄riū boni: nūq̄ pessimis puenirēt
Nequaq̄z enī sibi aduersa solēt sociari. Na-
tura respuit vt contraria queq̄ iūgātur. Ita
cū pessimos plerūq̄ dignitatibz fungi du-
biū nō sit: illud etiā liquet: natura sui bona
nō esse q̄ sese pessimis herere paciunt̄. Hec
Boeti^o. Nō est ḡ ratio si quē de dignitatis
seu potestatis carētia ptingat p̄turbari: cū
plerūq̄ pessimos ⁊ xp̄i hostes videam^o eis
fungi. Un̄ Aug^o. Apud viros bonos indi-
gna sit īp̄a dignitas: quā ml̄ti indigni possit
dēt. Porro si q̄les sint dignitates vl̄ pote-
states: aut q̄d p̄tra se habentē faciāt: et q̄d
eaz carētia significet agnoscere: nō sic eas
appeteres: nec de eaz carētia doleres. Pro-
fecto sūt vmbra tiles ⁊ cito trāscūtes. S̄
q̄d valet vmbra. vl̄ res vmbre similis: q̄ nō
p̄tinue adest hoī. s̄ trāsit. nedū mutabiliter
s̄ velocit̄ sicut vmbra. Sane premūt habē-
tem vitij. Un̄ Greg^o. Occupatio sclariū
dignitatū tanto facili^o vitij p̄mit̄: quanto
maiorib^o curj grauiat̄. Itē curis grauib^o eū
onerāt: zeū sibi sbiectj supponūt. Un̄ idem

Breg^o. Quāto q̄s h̄ alti^o erigit: tāto curis
 ḡuiori b^o onerat. itq; ip̄is pplis mētez cogi/
 tatiōe supponit. q̄b^o p̄ponit dignitate. De //
 niq; carētia t̄pali^s potestati^s z dignitati^s: qz
 ad actiōes ordinat̄ exteriores: significat et
 signū est qd̄ de^o tenere diligit nō h̄ntes. Un̄
 itez Breg^o. Sepe misericors de^o q̄ suos te
 nere diligit: eo sollicitē eb exteriorib^o actio
 nib^o custodit. Nā z p̄lezq; p̄familias ad eū
 labōrē suos dirigit: a q̄ sb̄tiles filios suspēdit

De periculis et dānis maiōritatē
 comitantibus. **Ca. ii.**

Ceterz si q̄lia inducit maiōritas siue su
 perioritas p̄ experiētia didicisse: ipsā
 min^o appeteres: ac de ei^o carētia min^o dole //
 res. Nimirū inducit maiōritatē periculi. Un̄
 Isidor^o. Quāto q̄sq; in superiori^o constitutus
 est loco: tāto in maiōri p̄sāt periculo. Itē in //
 ducit maiōritatē peccati. Un̄ idē Isidorus
 Quāto splētoris honore cellior q̄sq; est. tāto
 si delinquat peccator maiōr est. Itē inducit
 maiōritatē pene: q̄ ip̄i maiōres sūt puniēdi
 Un̄ ex iure colligit: qd̄ maiōres p̄ suo exces //
 su graui^o sūt puniēdi: qz exēplo illoz facili^o
 aliq; possūt ad similia puocari. Sed qd̄ hec z
 similia nō leuia s; graua sint: patet ex sentē

tia Seneca: qz dicit. Ut i corporibz: sic in
 i perio quissim^o est morbo q a capite diffundit
 tur. Deniqz pter hec maioritas regim^{is}: seu
 superioritas iducit distractione cordis z con-
 fusione metis i pedientem in ommissis exequendis
 Un^o Greg^o. Sepe suscepta cura regiminis
 corp diuersa pberat: z impar qsqz ad singu-
 la inuenit: du confusa mente diuidit ad multa
 Insup ille q e mille artifex utiqz arte habet
 sagittadi: cui^o sagitte acute: q sic insidiosus
 iacit eas occulte z frequent^o in maiores et
 statu superiores. Un^o Greg^o. Dis q dispelan-
 dis rebz trenis psidet: occultis hostis iacu-
 lis lat^o patet. hec Greg^o. Nec grat^o dicit
 latius: qz iurta latitudine eoz q loge lateqz
 sbsunt sue psidencie habet dicta iacula ptime-
 scere. Caue etiã ne in tra qras superioritatis
 honore: ne idcirco mox i celo psequeris confusio-
 ne. z a societate suoz xpi exclusione. Unde
 Chrysosto. Quicunqz desiderauerit pmatu in
 terra: iueniet confusionem in celo: nec int suos
 xpi pputabit q de primatu terre certauerit:
 nec vnusquisqz eoz festinet quom alijs maior
 appareat: sed quom oibus inferior videatur.
 hec Chryso. Namqz hoc p se sententie nitit
 vt sicut primatu querens in tra: confusionem no
 modica ueniet in celo: Sic festinans oibz

videri inferior in terra: in mensam gloriam et honorem in celo. id est apud celorum dominum ac dominam et celi militiam sequitur. Absit enim quod inferior se diligens videri minus in celo aut minorem gloriam sequitur: quod superior hic esse querens confusionem in celo patiat. Rursus considera quod filius unigenitus cuiuspiam maximi regis vel imperatoris tristiari hac de causa non posset: quod aliquo statu vel officio minime careret aut illo privaretur: quod sue nequaquam dignitati peteret: ut si officium quodcumque mechanicum vel etiam simpliciter militi congruas ipsi non habere contingeret. Igitur nec christianorum aliquis: utpote eterni regis existens non solum filius: sed nunc in spe et tandem in re regis seculorum dominusque universorum etiam heres: tristiari habet: si non ad dominum vel statum dignitati sue minime congruum exaltet: aut tali habito si puer: quod perfecto mundani statum homini christiano et tanti regis filio minus sunt congruetes. De his o homo: aut sapiens es: aut stultus. Si quidem sapiens es: domino non indiges te contentus *dominio*
 Unum Seneca. Seipso contentus est sapiens ad bene vivendum. Unum et Ambrosius. Sapiens nichil alienum nisi quod proprii incongruum. Virtutes autem dominia non adiungunt seu pariunt: quoniam in immo iam partem magis abijcere solent. Si autem es stultus tibi non expedit dominari: quippe ipsum

Liber

suū dñūm stultū hōiem fūire facit. Un̄ idē
Ambrosi⁹. Est sapiēti fūire libertas. Ex q̄
colligitur q̄ stulto etiā īperare seruit⁹ est: et
qd̄ pei⁹ est cū paucorib⁹ p̄sūt: plurib⁹ dñis
z grauiorib⁹ seruit suis cupiditatib⁹: quaz
dñationē nec nocte pōt fugē nec die: qz ītra
se dños hz: ītra se fuitiū patit ītolerabile.

De carentia regni. Ca. iii.

Porro si de carētia regni turbaris: estī
mo q̄ nō ob ali d̄ nisi qz p̄ regnū dñari
velles alijs. Sz scias q̄ tu paucis respecti
ue: tibi aut irratiōabili dñare n̄ ml̄to plu
res siue plura penit⁹ irrationabilia: Unde
Sen. Sicut hōib⁹ reges: ita regib⁹ deside
ria dominatur. Hoc est regnū: nolle regna
re cū possis. Uis ḡ regnū: do tibi magnum
rege te ipsum. Hec Sen. Et certe magnū
est regere se ipsum. Nimir̄ regere se ipsum
nō tringit sine motuū tā interior̄ q̄ exte
rior̄ debito regimie: qz qdē motuū z eoz ob
iectoz est q̄si infinita multitudo. Un̄ z Du
go. Sol⁹ is regnat q̄ deposito cordis īpio
lege ratiōis ordinat totā familiā motuū te
rior̄ z exterior̄. Si surgat leonina rabi
es: punit p̄ paciētiā Si petulātia hirci: p̄ ab
stinētiā. Si ferocitas apri: p̄ māsuēdine
Si supbia unicornis: p̄ humilitatē. Sz qs

*hoc est max
regare.
nolle regnar*

est hic et laudam⁹ eum: atque ut dignum imperio
 coronabim⁹ eum: hec Hugo. Denique vix ali-
 quis intelligens regnare appeteret: si quod grauis
 finis ei⁹ esset: bene consideraret.oportet enim
 regnare volentem in futuro reddere rationem
 Un⁹ hec consideras Isidorus. Cognoscant inquit
 principes seculi deo se debere rationem esse
 reddituros. Sed perfecto non est modicum atque
 leue deo reddere rationem: quemadmodum nec
 sunt modica de quibus ratio est reddenda. Sunt ei
 omnia que regibus incumbunt. De quibus audi Hiero-
 nimum. Regum inquit est proprium facere iudicium
 atque iusticia: et liberare de manu calumniarum
 vi oppressos: et peregrino et pupillo quoque et vi-
 duo: qui facilius opprimuntur a potestatibus pre-
 bere auxiliu. hec Hiero. Sed quomodo reddet rex
 rationem deo qui non a re nomen habet: sed ipsum
 indignus usurpat: et trailla sententia. Isidori.
 Qualis rex esse debeat proprie considerat. Re-
 ges inquit a regendo vocati sunt. Ideoque recte
 faciendo regis nomen tenet: peccando amittit.
 Recte ergo illi reges vocantur qui tam semetipos
 quam subiectos bene regendo modificare norunt
 hec Isidorus.

De carentia ecclesiastice digni-
 tatis. Cap^m iiii.

off. Regis

D Emū si sanctorū doctorū dicta legisses: merito de p̄lature seu dignitatē eccle/ siastice carētia: ac etiā de p̄uatiōe magis gau/ deres q̄ doleres. Nūmiz sanctorū doctorū sentētie s̄ p̄latos ⁊ quoscūq; hñtes ecclesia sticas dignitates sūt sat; fr̄ibiles. Un̄ fm Chrysostomū: p̄lati pp̄t altitudinē dignita tis in eodē genere peccati graui⁹ cadūt q̄ s̄bditi. Un̄ ⁊ Hieronym⁹. Deteri⁹ in pplis p̄lati delinquūt: ac p̄ hoc ipsi crudeli⁹ q̄ ce/ teri puniētur. Un̄ etiā Greg⁹. Scire p̄lati debet: qz si p̄uersa p̄petrāt: tot mortib; di/ gni sūt: quot ad suos s̄bditos p̄ditiōis exē/ pla trāsmittūt. Un̄ necesse est vt tāto se cau ti⁹ a culpa custodiāt: quāto p̄ praua q̄ faciūt nō soli moriūtur. Un̄ ⁊ Bern. Grauiori et p̄culosiori debito tenent̄ astricti: q̄ p̄ ml̄tis aīab; reddīturi sūt rationē. Cur etiā homo hoc appetis: quo adepto plerūq; cōfusionē nō euadis. Nepe idisciplinati mores sub/ iectorū nō mediocrit̄ faciūt ad cōfusionē re/ ctorū. Un̄ Chyso. Quēadmodū vidēs arbo rē folijs pallētib; marcidā: itelligis qz ali/ quā culpa habet circa radicē: ita cū videris po pulū indisciplinatū sine dubio cognosce qz sacerdotiū ei⁹ non est sanū. Un̄ Ambrosius in defectu correctiōis: pudoris verecūdiā

recognoscens: dicit. Quid igitur vos arguo cum possitis me vno sermone convincere? Louin-
cor enim cum in hac parte clericos vobis magis video negligentes. Quomodo enim possum corrigere filios: cum patres emendare non possum? Aut quomodo fiducia successeat laicos: cum a consortibus pudoris verecundia conticescant? hec Ambrosius.

De carentia episcopatus et pre-
lature. **C**apitulum v.

Sane ipse episcopus propter hoc non est ab ipsius
etiam populi correctione excusatus: qui a vt
Beda testatur. de manu episcopi peccata populi requi-
runtur. Tu insuper quod episcopatum desideras: audi
terribilem Augustini sententiam. Cogitet inquit
religiosa prudentia tua. nichil apud deum mise-
rabilius aut danabilius episcopi aut presbiteri offi-
cio si profunctorie aut adulatorie res agatur
hec Augustinus. Sed profecto quod vix vniuersum res hec
agi valeat nisi profunctorie et persequens dana-
biliter: patet propter maximam difficultatem re-
gendo. Vnde Gregorius nazanzenus. Quamuis inquit
perdifficile sit scire regi. id est. regem se obtine-
re: multo difficilius est scire alios regere.
Cuius scilicet regiminis: quanto spes et gloria maior
est: tanto periculum quippe grauius habentibus intel-
lectum. Nam et si quid est in rectore vitiosum

Liber

moribus: facile in eos quod ad obtemperandum ei
presto sunt transfundit: et multo facilius malum
ab eo transit: quam si quod in eo virtutis et industrie
fuerit. Hec Gregorius. Expeditur profecto patet:
quod pauperibus clericis vel monachis civibus
que et mechanicis infinitis: non preestis curis super-
fluis: ob animorum suorum libertatem et periculorum
elocationem multo melius sit quam ceteris in di-
gnitatibus quibuscumque constitutis. Gaudeant ergo
tales et deo gratias referant: quia eos de multis
liberavit periculis. Sed non obstantibus predictis
prelatorum periculis: heu multi ambitiosi hodie
ad curas et dignitates aspirant eas affectando
et quandoque nimis importune se ad ipsas ingerunt
eas pro se vel alios procurando. Et insuper quidam
episcopi et ceteri prelati ad aliam ecclesiam pinguiorem
promoti: nichilominus ecclesie prioris que erant etiam pro-
uidentes ad tempus institui: ponentes lapidem super
lapidem ne intret in gloriam dei: habentes quidem
vnam ecclesiam intitulatam: volunt habere et aliam com-
mendatam: et quam antea male solam repperant: eisdem
postea cum alia bene providere presumunt. Ne ergo
istis miseris et itere ve: quia ad hec ut pluri-
mum mouetur ex auaritia et ambitione. Taceo
de guerris episcoporum: ex quibus sepius sautiatur con-
scientie eorum. Accipiunt a regibus seu imperato-
ribus regalia quasi pro hec in guerris excusarent

a culpa. Sed pfecto reges z imperatores po-
 ti⁹ deberēt ab ep̄is accipe cilicis z cetera pe-
 nitētie arma. Pertrāseo de supfluis ep̄oz et
 alioz p̄latoz expensis cū amicis carnalibz
 z psonis iutilibz ac idignoz p̄motionibz: q̄
 etiā ad ipsoz ep̄oz aut p̄latoz nō modicum
 faciūt piculū. Deniqz maledicta pestis ābiti-
 onis heu totā iā ifecit religionē xp̄i anitatis
 z scādalu totū mūdo parturit tā in clericis qz
 in religiosis. Et utinā ābitiosi attēderēt p̄ba
 dñi: q̄bz p̄tra eos inuehitur quodā loco euā-
 gelij dicens. Ue. id est. eterna dānatio vob
 is iminet qui diligitis primas cathedrae:
 Ue q̄ppe in sacra scriptura notat eterna dā-
 nationē z gehēne suppliciu. S; heu: hec di-
 ctio: hui⁹ sc̄li peregrinationē z p̄sens exiliū
 Un̄ Chrysostr. Hec dictio. ve: semp in scri-
 pturis dicit̄ de his q̄ nō possūt euadere a fu-
 turo supplicio. Et vidē q̄ dñs nō dicit: q̄ ha-
 betis: s; q̄ diligitis: nō arguēs z vituperās
 eos q̄ his vtunt̄ ex officio z ordine: s; eos q̄
 hec dū habēt amat: vl' dū nō habēt affectant
 qd̄ p̄cedit ex ābitione. Un̄ z Greg⁹ in mo-
 ralibz. Cui esse nūc iudicē libet: huic videre
 tūc iudicē nō libet. Nō dic̄ q̄ iudex est: s; cui
 esse iudicē libet: aīm videt nō gradu redar-
 guēs: z ad volūtate nō ad factū vitupatiōez

Liber

referēs. Qui autē videre iudicē tūc nō libet
de numero reproborū se esse nō dubitet. Sic
enī electi tūc de visiōe iudicis gaudebūt: qz
appropinqt eoz redēptio: sic reprobi de visi
one iudicis dolebūt. qz appropinquat eoz
p̄ditio. Si autē: vt dīc Chryso: diligere ta
lia est i cusatio: q̄ malū ē studere vt his aliqs
potiat. Sane si qs dignitatē p̄ bono obedi
entia sine affectiōe z cōplacētia suscipit et
tenet: sic est meritoriū. Si vero affectiō et
p̄placētia accedit: sic est mortifer. Qui cūqz
ista bene p̄saret: nūqz si vnqz p̄ncipatū nō
habitū affectaret: vel habitū ex corde dilige
ret: nisi omnino cecus z īmemor sue salutis
existeret. De istis tñ cecis z sue salutis obli
tis: heu hodie multi sūt qui p̄ncipatū quē
diligūt: sue saluti p̄ferre nō metuūt.

Sextus liber cōtinet consolationū
remedia oportuna cōtra turbatiua
que opponūtur parētele et generis
nobilitati. Et habet capla. vi.

i. De p̄solatōe sup carētia mag^e parētele.

ii. De carētia liberorū.

iii. De carētia fratrum z p̄sanguineorū.

iiii. De carētia z defectu nataliū honestorū.

*In dignitatis ac
re p̄sentio .*

v De carentia nobilitatis: **C**tate**vi** De aliqz de parentela vilitate vli digni/**De consolatione super carentia
magne parentele. Ca. i.**

Primo igitur parentelam magnam habere non desideres: quia malum tuum desiderares. Nisi enim ad omne beneplacitum cuiusvis eorum fueris: apud ipsos speret et contemptus haberis. Si autem ad eorum beneplacitum te forsitan exhibueris: cum de licitis et honestis homines seculi non consueverunt tentari: mala plurima spiritualia et corporalia evadere non poteris. Rursus si caput parentele fueris: quanto ex maiori personarum numero illa consistet: tanto maior cura te monebit: malorumque instantia et maior vexatio te gravabit. Porro si tu non caput sed vultus de cauda fueris: nisi multitudinem quam mente confusa est consuetudo miser eris: et tanquam non sis parentat ab omnibus derelinqueris. Quid ergo lucrum: quod commodum vel solatium attulit tibi parentele magnitudo: nisi forte ingratum. quoniam vel virtutis claritudinem tuam et suam maculae habent: vel paupertate si inconstans fortunam eos deseruerit: gloriam tuam et generum humilia habent. Denique si tu bene prospereris: ob modicam parentelam pauciora incommoda sustinebis:

Liber

q̄ si totā urbē replere v'l patriā etiā videren-
tur. Scias etiā q̄ cui⁹ magna est parētelā:
requirit etiā q̄ magna sit eius expensa: que
mltories fieri nō potest sine graui dei offēsa.
Si abūdat: est qui petat subsidiū qd̄ etiā
īpendere nō est licitū. Si vero sit min⁹ abū-
dans ⁊ forte pauprate dep̄ssus: quanto ma-
ioris et clarioris parētele fuerit: tanto ma-
iorē etiā a suis p̄tēptū sustinebit. Verecū-
dant̄ eū cognatū recognoscere: verecūdat̄
⁊ ipse hoc corā extraneis asserere: timēs se
ob h̄ spurīū reputari. Nec min⁹ verecūdat̄
labore miserū victū q̄rere: dicere habet: fol-
dere nō valco medicare erubesco. Tu ergo
de magna ⁊ alta nō appetas esse parētelā:
s̄ de humili sis p̄tētus ⁊ parua.

De carentia liberorū. **Ca. ii.**

Pro si liberis careas nō ml̄tū doleas
nescis enī q̄les essēt q̄s haberes. Nā
viripotest esse q̄n̄ i eis v'l eoz vxoribz aut ma-
ritz filiaz v'l i filijs filioz aut filiāb⁹ defectū
aliquē repies te medullit⁹ p̄tristantē. Mel-
lius ḡ videt̄ esse cordi tuo vt liber sis a libe-
ris: ne liberi te diuersis modis occupātes
a te tollāt animi libertatē. Pertimescen dū
valde ē si ml̄tas habeat q̄s p̄les: corq; parē-
tis exagitat̄ circa trāsitoria: nec curat quob̄

moto habeat dūmoto mltra habeat. Un̄ beat⁹
 Greg⁹ i moralib⁹ Job. sup illo passu. Nati
 sūt ei filij septē. Sepe ad auariciā cor parē
 tis allicit fecūditas plis. Eo enī ad abitū
 pgregāde hereditatis accēdit: quo multis
 heredib⁹ fecūdat. hec Gregorius.

De carentia fratrum et consanguineorum.
Capitulū. iiii.

Rursū de carētia fratrum vl' consanguineoz
 nō doleas: q' vl' sic est q' habitos dilige
 res: vl' nō diligeres. Si ipos nō diligeres
 vt qd eos habere velles? Si p̄ ipos dilige
 res: teipm i regno celesti plurimū impedires.
 Quippe fūire deo regre ē. Sz pfecto q' deo
 pfecte fūire desiderat: necesse ē vt carnalē cō
 sāguineoz affectionē postponat. Un̄ abrosi⁹
 Qui portio de⁹ est nichil debet curare nisi deū:
 ne alteri⁹ impediat necessitatj munere. Qd eī
 ad alia officia pferit: h' qdē religiōis cultui
 decerpit. Hec enī n̄a ē sacerdotj fuga: abdi
 catio domesti corz: z qdā alienatio carissimo
 rū: vt suis se abneget q' fūire deo gestit vel
 eligit: hec abrosi⁹. Insup si fratres vel san
 guineos habere desideras: cura de spūalib⁹
 de quib⁹ in libro patrum sic legit. Sunt or
 nati morib⁹ z caritatis vinculis velut qua

dam germanitate & stricti. hec ibi. Et nōne
 magis q̄ carnalis s̄a ē illa fratnitas v̄l cogna
 tio: quā nō sāguis vicinitas. s̄ mox & formi
 tas & aīoz vnitas in xp̄i caritate solet opari
 Un̄ Hieronym⁹. Vera illa necessitudo est &
 xp̄i glutino copulata: quā nō vtilitas rei sa
 miliar̄. nō p̄ntia tm̄ corpoz: nō s̄b̄dola & pal
 pās adulatio: s̄ dei timor & diuinaz scriptu
 raz studia & ciliat. hec Hieronym⁹. Deniq̄
 nō carnalis fratnitas siue & sāguinitas here
 tes regni & stituit: s̄ q̄z est pulcra & casta ge
 neratio cū caritate: hoz fraternitas seu co
 gnatio tāq̄ filioz dei p̄is heredes dei & stitu
 it: coheredes aut̄ xp̄i. Et his igit̄ restat q̄ de
 cogitōe carnali mīme ē curādū: s̄ de spūali
 illoz quibz est in hereditate salutis eterna
 liter congaudendū.

De carentia et defectu natalium
 honestorum. **Ca. iiii.**

Posterea de defectu nataliū n̄ erubescas
 qz si tu sis honest⁹ nō ē tibi curādū q̄lib̄
 b̄ parētibz sis nat⁹. Un̄ Aug⁹. Unde cūq̄
 hoies nascant̄: si parētū vitia nō sectant̄ ho
 nesti & salui erūt. Un̄ Chryso. Nūq̄ de vi
 tijs erubescam⁹ parētū: s̄ vnū illud q̄rem⁹
 vt sp̄ amplectem⁹ & tute. Un̄ etiā Hieronym⁹.

Nasci de adulterio nō est ei⁹ culpa q̄ nascit̄:
 s̄ illi⁹ q̄ generat. Et itez. Dñs nr̄ iesus xp̄s
 voluit nō solū de aliēni genis: s̄ etiā de adul/
 terinis ꝓmixtiōibz nasci: nob̄ magnā fidu/
 ciā p̄stās: vt q̄licūqz modo tñ vt ei⁹ vesti gia
 imitemur ab ipsi⁹ corpore nō separem^r: cui⁹
 p̄ fidē mēbra effecti sum⁹. hec Hieronym⁹.

De carētia nobilitatis. **Ca. v.**

Citez de ignobilitate generis nō turbe
 ris: qz si velis p̄stantiorē nobilitatem
 p̄sequi poteris. Hec p̄fecto illa est: que non
 z diuitijs tēporalibz. sed ex thesauris orit̄
 spūalibz. Un̄ in decretoꝝ volumine dicit̄.
 Nos qui possum⁹ nō ex locoꝝ vel generis
 dignitate: s̄ moꝝ nobilitate inotescere debe
 mus. Uteꝝ qd̄ de ea generis nobilitate mul/
 ti curas quā de⁹ paz curas. Un̄ Hierony.
 Sola apud deū libertas est nō fuisse pctis
 Sūma apud deū nobilitas ē claz esse virtu
 tibz. Un̄ z Chryso. Ille clar⁹ ē: ille s̄ blimis
 ē: ille nobil⁹: ille tūc ite grā nobilitatē suā pu
 tet si dedigne fuisse vitijs z ab eis supari.
 Un̄ z itez Hiero. Ille apd̄ deū p̄est potior:
 nō quē nobilitas generis: nec dignitas scl̄i
 s̄ quē deuotio fidei z sancta vita ꝓmendat.
 Et ideo vt hortat̄ idē Hieronymus. Nulli
 te vnqz de generis nobilitate p̄ponas: nec ob

scuriores quoslibet et humili loco natos te-
inferiores putes: nescit religio nra psonas
nec aditiões hoim sz aias ispicit. hec Hier.
Igit saltē apud religiosas mētes inter nobi-
biles genere z ignobiles nō est differētia: q̄
si forte apd nō religiosos fuerit: nō est cura
Attēde etiā q̄ plerūq; nobilitati vitiiū ē ane-
rū: z ideo de ea min⁹ ē curādū. Un̄ Hieron.
Plerūq; nobilitas carnis ignobilitatē pa-
rit mētis. Un̄ z Greg⁹. Nonnullis solet nobi-
litas generis parere ignobilitatē mētis: vt
min⁹ se in h̄ mūdo despiciāt: q̄ pl⁹ se ceteris
aliqd fuisse meminerūt. hec Greg⁹. Sed
pfecto meli⁹ est nobilem hoim habere iterio-
rē z mentē: q̄ exteriorē z carnē: qz scdm mē-
tē homo est fact⁹ ad dei ymaginē: z mens su-
perior pars est anime z caput ei⁹. Minime
etiā te potest impedire ignobilitas generis ne-
glijosus efficiaris. Un̄ Chryso. Quid prest
ei quē sordidant mores clara gnatio? Aut
qd illi generatio vilis quē mores adornant
Ipe ei vacuū se ab oib; bonis actib; ostēdit
q̄ gliafi pūb; . Et iterz. Meli⁹ ē de pteptibili
genere clar fieri: q̄ de claro genere ptepti-
bile nasci. Qui em de claro clar⁹ nascit. glia
claritudinis ei⁹ nō est ei⁹ solius: sed etiā z
generis. Qui aut de pteptibili genere cla

rus egreditur: tota gloria claritudinis eius est solus. Qui vero de contemptibili genere contemptibilis nascitur: omnis turpitudine illi est eius solus. Ideo melius est ut in te gloriantur pariter quam tu in parentibus. hec Chryso. Multo ergo melius est nobis esse se imperfectum in persona propria siue per conditiones personales et quasi essentielles: quam per tractatas a parentibus conditiones extrinsecas et quasi accidentales. Si quid enim boni in nobilitate est illud solum in virtute consistit. Unde Hieronymus. Nichil aliud video in nobilitate appetendum: nisi quod nobiles quadam necessitate stringuntur ne ab antiquorum probitate degenerent. Unde et Boetius. Si quid est in nobilitate bonorum id esse arbitror solum ut imposita necessitudo videatur ne a maiorum virtute degenerent. Igitur qualicumque parentum filius dicaris: non poteris esse ignobilis nisi sola opinione. Sed nobilis es in veritate: si tamen non per vitia te degeneraueris.

De aliquorum de parentela vilitate vel indignitate. **Ca. vi.**

Demum inde non turberis si de tua parentela humiles quosdam habes et ignobiles. Nam si inde turbaris: hoc ideo est: quia inde verendum est: quod plane ascribitur tue superbie. Proinde nimis tu de ipsis ut de magis humiliibus habes

beres potius gloriari: et ipsi de te tanquam de superbo
 et vitioso possent erubescere. Glorieris igitur
 de ipsis ut de exaltatis: ipsi vero de te erube-
 scere possent: et tu magis de te humiliando.
 Regula enim hec seu divina sententia irreu-
 cabiliter stabit. qua dicitur. Qui se exaltat hu-
 liabit: et qui se humiliat exaltabit. Consulo itaque
 ut pares tibi illos estimes et si non maiores:
 muta iudicium et te estimes viliorē et inferiorē
 vltimo inferiorē horum. Et certe verum estimares
 si non mundi iudicio: tamen celi. prout patebit in iu-
 dicio vniuersali. Quid igitur tibi de exteriori
 nobilitate generis. et cur de ignobilitate exteri-
 ori aliquando tue parere te erubescas. Sunt enim illi
 forte magni coram deo faciente hoc eorum humilitate
 quam interioris nobilitatis claritas euidentius fi-
 naliter apparebit: quam nobiles mundi obscura-
 bunt et in exteriores tenebras mittentur.

Septimus liber continet consolatione-
 num remedia oportuna contra illa tur-
 batiua que opponuntur diuitiis et re-
 rum facultati. Et habet capitula. v.

i. **D**e consolatione super diuitiarum siue rerum
 temporalium carentia.

ii. **D**e perditione pecunie et aliarum rerum.

sq̄ De abdicatione v'l relictione temporalium

sq̄ De paupertate.

v De penuria.

De consolatione super diuitiarum siue rerum temporalium carentia. **Ca. i.**

Drimo igitur tristari non debes de diuitiarum seu rerum temporalium carentia. propter multa que operari solent mala. Un̄ Bernardus. **Beatus** quod illa non abijt que possessa nos onerant: amata inquinant: amissa cruciant. **Et iterum.** Diuitiarum amor insatiabilis longe amplius desiderio torquet animam quam refrigeret usu suo: utpote quarum acquisitio laboris: possessio timoris: amissio plena doloris est. hec Bernardus. Un̄ et Augustinus. Abijce a te diuitiarum onera: abijce vincula non voluntaria: abijce anxietates et tedia que te pluribus annis inquietant. **Et iterum.** Ueditis rebus nostris nullum maius eorum accipimus precium quam nos ipsos: implicati enim talibus nostris non eramus. **Et iterum.** Auz amplius cruciat apud quem largius fuerit: auz amati se nichil de sua possessione permittit: refudit ei reatum suum cui usum negat. **Et iterum.** Auz est macula labor: periculum possidentium: auz enervatio virtutum: auz malus dominus: perditio seruus

Liber

Et iterum. Morbus diuitiarum est superbia: nam gradus animus est qui inter diuitias istomorbom non temptatur: sed maior animus diuitias vincens retinendo. hec Augustinus. Unde etiam Chrysostomus. Diuitiarum sequela est luxuria ira intemperas: furor: iniustus: arrogancia: superbia. omnisque irrationabilis motus. Unum et Petrus Romenus. Auri custos: seruator argenti securitate non habet: nescit quiete: et cui dicitur securitas quies perit: pena diues est ille et non cessans. Unum et Beda. Familiaris res est: humanum cor opibus ac libertate dissoluit: eruntis vero ac paupertatibus ad semetipsum recolligi. Denique melius est difficile habere diuitias et cor non apponere: dicente domino in euangelio. Ubi est thesaurus tuus ibi est cor tuum. Sed piculosum valde est cor apponere: immo et mortiferum. Corde enim spinis attracto: necesse est homines mori. Et certe diuitie sunt spine. teste saluatore in quodam loco euangelij. Ubi et Gregorius. testatur dicens: quod diuitie spine sunt: quod cogitationum suarum punctationibus mentem lacerant: et cum usque ad peccatum pertrahunt: quasi inflicto vulnere cruentur. hec Gregorius. Bene igitur est mortifere cor apponere. Unum et ne periculum incurramus. promouit nos dominus per os prophete dicentis Diuitie si affluant nolite cor apponere. Na

ior enī cura est sibi de corde: a quo depēdet
īterioris hoīs vita spūalis: sicut a corde car
nali vita carnis. Sine autē magno piclo po
test man⁹ apponi hmōi spūis: nō ad eas ma
nu ꝑprimendū sine ꝑcludendū: s; amouen
dū ꝑ largitionē elemosinaz: aperiendo lar
gā manū ad distribuēdū. Insup diuitie pos
sese saltē absq; ꝑꝑtitudīe eas relinqndi
ꝑꝑt deū: disciplinatui xpi derogant. Unde
ipse xps in euāgelio. Dis inq̄t qui nō renū
ciauerit oībz que possidet: nō potest meus
esse discipulus. Et ꝑter ꝑdicta mala attē de
qd̄ dñi Ecclesiastico. Si diues fueris n̄ eris
immunis a delicto. Et rursus in euāgelio. Qz
diues difficile ītrabit in regnū celoz. Igit̄
his oībus malis ꝑsideratis: attente verba
Bernardi dicēt. Querat diuitias pagan⁹
qui sine deo uiuit: querat iude⁹ qui terrenas
ꝑmissiones accepit. Sed qua mēte xpian⁹
diuitias q̄rit postq; xps btōs esse paupes
ꝑdicauit. Et sectare illd̄ salubre Licetōis
documentū utilitatis pariter ꝑ honestatis
Plenū diuitijs inq̄t sine diuitē esse: tu uero
ꝑferꝑtūte diuitijs. Nā si uoles diuitias cū
ꝑtute ꝑparare. vix satis idonee tibi uidebū
tur diuitie q̄ ꝑtutis pedisse que sūt. hec ille
Et ideo legit̄ de Socrate thebano: q; cū ad

philosophādū athenas pgeret: nō putās se
 posse virtutes simul ⁊ diuitias possidere:
 magnū pōd us anri in mare proiecit dicēs
 Abite pessime diuitie: ego vos mergamne
 ego mergar a vob. Non solū g̃ carendū est
 diuitijs: s; sūt etiā spnēde atq; abijciēde: nō
 tamē iutiliter s; in v̄sus pauperū meritorie:
 ne s̄rutib; obicēponāt. Et euacuādū est cor
 dis scrinū ab eis ne ipm onerēt ⁊ inq̄tent
 Un̄ Hieron. Si inq̄t habes v̄de ⁊ da pau
 perib;: si nō habes grādī onere liberat⁹ es
 fertur aut ⁊ Bernardū: audito q̄ sercēte
 marce p̄ quendā abbatē sibi trāsmissē: essēt
 spolio repdite: hec s̄ba dixisse. Benedict⁹
 de⁹ q̄ nob̄ peccit ex hoc onere. S; ⁊ de dio
 gene legit: q̄ cū ei a capite fur de nocte saccu
 lū: cū nūmis subtrahere conaret. tolle inq̄t
 infelix vt facias vtrosq; dormire. Ex p̄dictis
 ergo breuīt collige q̄ virtutes sunt opibus
 p̄ferēde. Q; scdm Bernardū: vere diuitie
 nō opes: s; virtutes sūt: quas secū p̄sciētia
 portat vt in eternū diues fiat.

De perditione pecunie et aliarū
 rerum. **Capl'm. ii.**

Illū nō toleas de pecunie vel aliarū
 rez pditiōe siue alioz dānoz illatiōe

sz poti⁹ gaude de tuijpsi⁹ p⁹seruatione vl' alia
utilitate. **Uñ Seneca.** Omnia pdidisti sz
cū oībus perire potuisti. Noli conqueri q⁹
incideris: gaude q⁹ euaseris. Qui se haber
nichil pdidit. Et itez. Pecuniā pdidisti: o
te felicē si cū illa auariciā pdidisti: sed si illa
manet ap⁹ te: es tanto felicior q⁹ tātō malo
materia s⁹ducta est. hec Sen. Sz nōne est
meli⁹ pecuniā vel alia temporalia: z cū illis
etiā auariciā pdidisse: q⁹ in piculo pditiōis
suijpsi⁹ mansisse? Audi adhuc z alia verba
eiusdē. Pecuniā inq⁹t pdidisti: z illa q⁹ ml'
tos: eris nūc in via expeditior: domi tutior:
exoneravit te fortuna si itelligis: z tutiore
posuit loco. Dānū putas sz remediū ē. defles
gemis. mi sez te clamitas q⁹ opib⁹ excussus
es: tuovitio ista tibi iactura tā tristis est: nō
tā moleste ferres si tanq⁹ pditur⁹ habuisses
Hoc etiā te poterit solari: q⁹ forte res illas
quaz amissionē deploras nō semp habuisti:
Uñ Greg⁹. Magna solatio in rez amissi
one est illa tēpora ad mentē reducere: quib⁹
nos ptingit res quas pdidim⁹ nō habuisse:
vt dū vnusquisq⁹ ituet q⁹ aliquā illa nō ha
buit: dolorē tēpet qd amisit. hec Greg⁹. Itē
ex hoc merito debes solari: q⁹ tu nō erāt
que pdidisti. Audi de hoc exēplū qd Senec

Liber

ca narrat de quodā. Stilbō inq̄t capta p̄ia
amissis liberis: amissa vxore: cū ex incendio
publico solus ⁊ tamē beat⁹ exiret: interrogāti
demetrio nunq̄d oī ap̄didisset. Respondit:
nichil pdidi. oīa bona mea mecū sūt. Justi-
cia. h̄c⁹. prudētia. Nichil enī bonū putare
potuit nisi q̄eripi nō posset. Unde Ambro.
Nō sūt inq̄t bona hoīs q̄ secū ferre nō pōt
Scias etiā q̄ ablatio seu p̄uatio rez in trīs
amataz magnū parit fructū. Vult em̄ de⁹
q̄ homo tā celestis fact⁹. deū pure diligens
⁊ q̄ sursum sūt sapiēs: minimā curā habeat
de his q̄ sūt sup̄ terrā: ⁊ q̄ amores hoīs a
deo se nimis nō elōgent: p̄sertim ad trena.
Demū sancti viri rebz amatis etiā licitis
se p̄uare solēt. vt ab illicitis facili⁹ se absti-
neāt. Un̄ Greg⁹. Habēt inq̄t sācti h̄ ppriū
nā vt semp̄ ab illicitis longe sūt: a se plerū
q̄ licita abscindūt.

De abdicatione vel relictione tē-
poralium.

Ca. iiii.

Quēz nō tristeris de abdicatione ⁊ re-
lictione tēporaliū: nec timeas defect⁹
eoz. Un̄ Chryso. Animalia fecit de⁹ p̄pter
hoīem: hoīem p̄t̄ ipsum. Un̄ Hugo in di-
dascalico. Uide homo dicit mūd⁹ quō ama-

uit te qui propter te fecit me: seruius tibi qz factus sum propter te vt tu seruias illi qui fecit me z te: me propter te z te propter se: si sentis beneficiũ redde debitu: si accipis benignitatẽ redde caritatẽ. hec Hugo.

De paupertate. **Ca. iiii.**

Sergo aiabz ministrat ppter hominẽ: quomodo homibz non ministraret ppter seipsũ. **Un̄ z Hieron̄.** Paupertatẽ times: sz bros paupes xps appellat: de cibo cogitas sz fides famẽ nõ timet. Sz z psalmista dicit **Jacta cogitatu tuũ dño z ipse te enutriet** **Unde z Thomas de aquino.** Licet ille qui dato oia ppter xpm sbrabit sibi aliqd auxiliũ vite: nõ tñ omne. qz adhuc manet ei auxiliũ diuine puidẽtie: q̄ ei in necessarijs nõ deerit z fidelii deuotio. **Et iterz.** Ille qui dimissis oibz ppter xpm spem habet vt sustet ea deo nec plumpuosus est nec tẽptat deũ: tũ qz fiducia debitã de deo habet ex diuina auctoritate ceptã: tũ qz remanet fideles deuoti p quos ei potest z debet satisfieri. **Un̄ etiã Augustin̄.** Tu xpiano: tu dei suo: tu bonis operibzredito. tu dño suo caro aliqd existi// mas defectuz: an putas q̄ qui xpm pascit a xpo ipse nõ pascat. **An putas trena deerũt q̄bz celestia z diuina tribuũtur.** **Unde hec**

incredulā cogitatio: vñ ipia z sacrilega me-
 ditatio. Audi z Hieronymū. Xps inqt est
 oia: vt q̄ ppt̄ xpm oia dimiserit: vnū iueniat
 p̄ oibz: z possit libere clamare: pars mea dñs
 Un̄ Aug⁹. Nō displiceat tibi paupertas tua
 nichil pōt ea dici⁹ inueniri. Vis noscere q̄
 locuples sit: celū emit. Unde etiā Chryso.
 Paupertas inqt est port⁹ trāquill⁹: nichil opu-
 lenti⁹ eo q̄ paupertatē spōte diligit z cū alacri-
 tate suscipit. Un̄ z Leo papa. Sēp diues
 est xpiana paupertas: nec pauet in istomundo
 indigētia laborare: cui donatū ē in oim rez
 dño oia possidere. Operatibz ḡ q̄ bona sūt
 nō oīno est metuēdū. nec eis desit facultas ope-
 rādi. hec ille. Nepe ppt̄ paupertatē voluntari-
 riā a deo amaris. Un̄ Cassiodor⁹. Paup̄-
 res xpi sūt vitijs vacui: sed virtutibz pleni
 sūt respecti hoibz: s̄z acceptabiles deo. Itē
 p̄ eā ad p̄fectionē vie: z ad patriā celestē mi-
 naris. Audi de p̄mo Diogenē. Ille inqt qui
 vt fieret p̄fect⁹ tradidit bona sua paup̄ibz
 nō in ipso tēpore quo tradidit fiebat oīno
 p̄fect⁹: s̄z ex illa die icēpit speculatio dei ad-
 ducere eū ad oēs virtutes. Un̄ z Ambrosi⁹
 Silēdi patiētia: oportunitas loquēdi: z cō-
 tēpt⁹ diuitiaz sunt maxia fundamenta vir-
 tutū. Audi de scdo Chrysostrōmū. Paupertas

est manuductrix quedā linea que ducit ad
celū. Un̄ z Augustin⁹. Via celi est paupertas
p̄ quā venit ad patrē. Incipe erogare si nō
vis errare. hec Aug⁹. Insup̄ paupertas ofert
q̄etē. Un̄ Greg⁹. Quid in hac vita laborio
sius q̄ trenis desiderijs estuare? Quid q̄eti⁹
q̄ nichil hui⁹ seculi appetere? Itē confert
securitatē. Un̄ itidē Greg⁹. Magna est se
curitas cordis nil cupiscētie habere secu
laris: q̄ nichil habet in mūdo qd̄ diligit: ni
chil est in mūdo qd̄ ptimescat. hec Gregori⁹.
Itē tanq̄ mater z nutrix custosq̄ mūdissimi
me religionis est. Un̄ Jacoby. Religio mū
da z imaculata est imaculatū se custodire ab
hoc seculo. Qd̄ glosator sic declarat. Qui
inqt̄ tēporalia nō diligit: imaculatū se ab
hoc seculo custodit. Cōstat aut̄ q̄ tēporalia
nō diligere p̄priū est volūtaria paupertatis.
Deniq̄ paupertas volūtaria graue iugū fuit
tut̄ excutit. Un̄ dicit̄ in Ecclesiastico. Pecuni
e obediūt oīa. Et certe obedire cui oīa obe
diūt sc̄z pecunijs: est p̄culdubio tāq̄ irratio
nabilis dñi valde graue iugū fuitutis. Et
certū est q̄ ab illo iugo fuitutis q̄s paup̄ta
te volūtaria liber reddiit̄ z immunis. Ideo
etiā paupertas est expeditiua. Un̄ Gregori⁹.
Qui nichil on⁹ diuitiaz abstulit: ad currē

Liber

dū citi⁹ expeditiuit: ad patriā liber⁹ inten-
dimus: qz q̄si in via pondere caremus. Itē
est medicinalis: z sepe materiā subtrahit vi-
tjis. Un̄ Greg⁹. Quos mox ifirmitas vul-
nerat: eosdē paupertatis medicina sanat. Itē
paupertas prim⁹ grad⁹ est quo ad p̄fectionē
ascēdit. Un̄ Saluator āte oīa alia ad p̄fe-
ctionē disponētia: si vis inq̄t p̄fectus esse:
vade v̄de oīa que habes z da pauperibus
Ad p̄positū aut de primo gradu. Eusebi⁹
exp̄ssius est locut⁹. Lū inquit celeste regnū
in multis bonis p̄sideret: prim⁹ grad⁹ scan-
dētū ipsorū est: qui diuino ituitu colūt pau-
pertatē. Itē paupertas meliorē sortē accipit.
Regnū enī celoz hereditarie est ipsorū pau-
perū. Mobilia s̄o hui⁹ seculi sunt diuitū.
Hui⁹ quidē sortis diuisio figurata videt̄ in
libro geneleos: vbi abraā filijs cōcubinaz
largitus est munera: filio autē suo nato de li-
bera dedit cūcta q̄ possidebat. Itē facit in
celestibz abūdare. Per paupertatē enī volūta-
riā oīa pp̄t̄ deū relinquētē: potest hō thesau-
ros in celo multiplicare vel augete. Huius
nimiz rei testis est ipsa s̄itas. Uēde inq̄t oīa
z da pauperibz z habebis thesauros in celo
Demū paupertas volūtaria ipsū deū p̄stituit
paup̄is thesaurariū. Potēs enī est de⁹ depo-

sitū paupis suare in illū diē eternitatis iu/
 stus iudex. Rursū de paup̄tat̄ & miseria gau/
 dere deberes si scires quāta ob illā tibi bona
 acciderent. Nepe post verba illa p̄phetica.
 B̄t̄s qui ītelligit sup egenū & pauperem:
 seq̄tur in p̄phetia. In die mala liberabit eū
 d̄ns. Quibz verbis alludēs Petr⁹ Rauē.
 sic ait. In die mala sine causa accusat pecca
 tū quē paup̄tas excusat: imo accusari nō po
 terit quē fames paupis excusauerit. Diē nō
 malā videbit q̄ diē iudicij sine aduocatione
 paupis ītrauerit. Hec ille. Nūm̄q̄ paup̄tas
 sic est dei & paupis vnitia: q̄ ip̄e de⁹ vult
 oīno intelligi in pauperis p̄sona. Un̄ Rauē.
 Beat⁹ inq̄t qui intelligit sup egenū & pau/
 perē. Orem⁹ igitur vt ip̄e nobis intelligere
 intelligēda cōcedat: q̄ se sic in paupere in/
 telligi demōstrat: vt ip̄e q̄ celū tegit in pau
 pere nudus: sic esuriat in esuriēte satietas
 rez: in sitiēte sitiat fōs fontij. Esuriui inq̄t
 zc. Ecce de⁹ in celo panē comedit: quē paup̄
 in terra p̄cipit: & qd̄ paup̄ accipit in poculū
 de⁹ sibi testat̄ infusum. Et quidē nō suffece/
 rat dicere. Dedisti michi māducare & b̄/
 bere: sed p̄mitit. Esuriui. sitiui. qz paruus
 fuisset amor paupis q̄ pauperē suscepisset:
 nisi & passionēs paupis assumpsisset. Nā &

amor verus nō pbat nisi in passiōibz. hec
 Rauēn. Porro nō odias p̄ciosā et amabilē
 paupertatē: utpote quam ipse deus amat.
 Huius p̄fecto rei primū z infallibile signū
 est: q̄ dei filius eam sibi ipsi assumere voluit.
 Nā ecce in euāgelio de matre eius dicitur:
 q̄ pepit filiū suū primogenitū: z p̄nīs iuol
 uit eū z reclinauit eū i p̄sepio: qz nō erat ei
 loc⁹ in diuersorio. Rursum vbi dñs pro tri
 buto soluendo petrū misisse dicit ad piscā
 dum. Glosator dicit: q̄ tanta fuit paup̄tas
 xp̄i vt vn̄ tributū daret nō haberet. Rursū
 cū in tēplo p̄dicasset: circūspectis oibz cū tā
 vespa esset: exiit in bethaniā cū duodecī: vbi
 glosa dicit. circūspectis. si q̄s eū hospicio su
 sciperet. Tāte enī paup̄tatis fuit: z ita nulli
 adulat⁹. vt in tāta vr̄be nullū iueniret hos
 pitiū. Rursus de xp̄o illud Thren. intelligit
 Recordare paup̄tatis mee. Deniqz paup̄
 tas xp̄i crescēdo p̄cessit. Quippe i natiuita
 te p̄nīs iuolut⁹ est. z p̄ domo habuit stabulū
 lū: z p̄ cuna p̄sepiū. Deī de nō habuit hospi
 tium. Iuxta illud qd̄ dixit. Vulpes foueas
 habent z volucres celi nidos: fili⁹ aut̄ hoīs
 nō habet vbi caput suū reclinet. In passio
 ne vero etiā pp̄rijs vestibus spoliatus est.
 Insup vt dicit Bern. accedit ad solatio

nē pauper ipsa q̄ pastoribz exhibita est visi-
 ratio: & allocutio angeloz. **U**e vobis diuiti-
 bus qui hic vestrā habetis consolationē vt nō
 mereamini habere celestē. Ergo consolamini
 consolamini popule me⁹ dicit emanuel. id est
 nobiscū de⁹. Ipse etenim saluos faciet: non
 q̄scūq; s; pplm suū a peccatis eoz. Deniq;
 populū suū consolari venit: vtiq; populū hu-
 milē quē saluū faciet: nā oculos supboz hu-
 miliabit. **U**is nosse pplm ei⁹. **T**ibi dereli-
 ctus est paup. **I**pse vero dñs ait. **U**e vob di-
 uiti bus qui habetis hic consolationē vestram
 vtinā in eo populo nos iueniri semp optem⁹
 cui nō dicit. ve: sed quē consolabitur dñs de⁹
 suus. **Q**uis enī soleat eos qui suā habent
 consolationē: hec Bernar. **D**emū tu qui pp̄
 paupertatē desolaris: plenā vtq; consolationē
 haberes si nosses quāta pre diuitibz benefi-
 cia & fauores de⁹ oīpotēs impēdit et īpen-
 surus sit pauperibz. **N**ā ecce xp̄s in p̄ci-
 pio doctrine sue: beatos esse paupes pdica-
 uit. **U**nde in euāgelio. **B**eati paupes spū.
Christ⁹ paupes dignos iudicat sua mensa.
Unde i Luca legūtur paupes ad cenā dñi
 introducti. **D**e⁹ pauperes adiuvat. **U**n̄ in
 psalmo. **A**diuuat pauperē de inopia. **D**eus
 pauperes elegit. **U**n̄ **J**acoby. **N**ōne de⁹ ele-

git paupes in h̄ mūdo. De^o exaudit paupes
Unde in psalmo. Desideriū pauperū exau-
diuit dñs. De^o memor est pauperū. Unde in
psalmo. Non in finē obliuio erit pauperis
De^o de pauperibz est sollicitus. Unde itez
in psalmo. Ego aut mendic^o sū z paup: dñs
sollicit^o est mei. Deus est refugiū pauperū.
Iuxta illd̄ psalmiste. fact^o est dñs refugiū
pauperi. Deus est pauperū fortitudo: feste.
Esaya ad deū loquēte. factus es inq̄t forti-
tudo pauperi: fortitudo egeno in tribulatio-
ne sua Deus pauperes saluat. Un̄ psalmista
Parcet inq̄t pauperi z inopi: z aīas pauperū
saluas faciet. Deus assumit paupes dereli-
ctos. Un̄ psalmista deo loq̄ns ait. Tibi deli-
relict^o est paup. De^o spes est pauperū z exul-
tatio. Hinc Esaias dic̄. In ipso sperabunt
paupes: z in sc̄to isrl' exltabūt. De^o nōnūq̄
de pauperū exequijs puidēs ipos ab āgelis
deportari facit ad locū q̄etis. Un̄ in Luca
dic̄. factū est vt moreret̄ medic^o z porta-
retur ab āgelis ī sinū abrae. Deniq̄ vt vno
verbo dicat. Tāta ē dilectio dei ad paupes
vt bonū vel malū qd̄ sit paup: sibi reputat
fieri. Unde ipse dicit. Qd̄ vni ex minimis
meis fecistis michi fecistis.

De penuria.**C**a. v.

Porro nō turberis te penuria q̄ p̄cedit habebis enī māna qd̄ succedit. Unde pp̄lo israelitico in deuteronomio dictū esse reperit. Affixi te penuria ⁊ dedi tibi cibū māna. Et sequit̄. Dñs de⁹ tuus introduce te in terrā bonāvbi absq̄ penuria comedes panē tuū: ⁊ rez oīm abūdātia p̄frueris. Istud implebit̄ in futuro suo modo: et nichilominus implet̄ ad min⁹ pro sustentationis necessitate etiā realiter in hac vita. Sane huius rei impletionē is sperare habet: qui viceversa dei volūtātē implet: cuius executionē xp̄s sibi p̄ cibo deputat. Deus inq̄t cibus est vt faciā volūtātē ei⁹ qui misit me. Qui ḡ h̄ in b̄ cibo p̄municat tanq̄ serui domestici sciētes ⁊ ad implētes volūtātē dñi sui: nō mirz est si illis implet̄ q̄ de victu p̄mittit̄. De penuria etiā seu indigētia vict⁹ ⁊ vestit⁹ nō tristaris: si h̄ qd̄ p̄tra te ⁊ tibi similes xp̄s in euāgelio dicit aduerteres. Nolite inq̄t solliciti esse dicētes: qd̄ māducabim⁹ aut qd̄ bibem⁹ aut q̄ operiemur: scit enī pat̄ vester qz h̄is oībus indigetis. Querite ḡ p̄mū regnū dei ⁊ iusticiā ei⁹: ⁊ hec oīa adiiciētur vobis:

Octau⁹ liber cōtinet cōsolationū remedia oportuna cōtra illa turbati-

ua que opponuntur amicitie et societati. Et habet capla. ix.

i **D**e consolatione super carentia siue amissione amici.

ii **D**e separatione amicoꝝ.

iii **D**e pditioe amicitie scz atiq' vl' p'oris.

iiii **D**e mala societate ineuitabili.

v **D**e carētia humani fauoris.

vi **D**e relictione ab amico.

vii **D**e carentia t'rene consolationis.

viii **D**e solitudine z carētia societatis.

ix **D**e odio z inimicitia.

De consolatione super carentia seu amissione amici. **Ca. I.**

Primo igitur turbari non debes de amici carētia seu amissione: quia si amicum pdidisti: hoc paciēter feras p'pter deū. Habebis enī corā deo felix ꝓmerciū. Nā terrena ꝓ celestibꝫ peritura ꝓ eternis ꝓmutabis. z fiet tibi re cōpensatio ꝓpetua oīm ꝓpter xꝓm paciēter pditoꝝ. Amicum pdidisti: si malus erat: nolite dolere. ꝓpter te: ipse enī te forsitan perdidisset. Scriptū ꝓꝓe est. Lū puer so puer teris. Porro si bonus erat: ꝓā nō pdidisti sed

ipsum ad regna celestia p̄misiisti vt locū tibi
 paret inter sideras māiones. Un̄ Bernar.
 Quādo nos moriēdo deserūt quos amam?
 nouerim? eos nō in eternū relinq̄re nos mā
 suos: s; aliquātulū p̄cedere nos secuturos
 De morte etiā amici boni z iusti neq̄q̄ ē tri
 standū: sed poti⁹ gratulādū: tum p̄p̄t vtilita
 tē suā: quia pericula z misērias euasit: tum
 etiā p̄p̄t nostram: quia liberius q̄ ante p̄
 nobis apnd deū intercedit. Deniq; q̄ de
 morte amici gaudere poti⁹ debeas q̄ dolo
 re: si tamē deū diligas sicut debes: hoc sic
 aduertas. Nā multū amās personā gaudet
 quādo sibi volūtas illius innotescit: z qd p̄
 localī habere velit cui⁹ volūtati placere sa
 tagit. Profecto amicū tuū forsitā cari⁹ qd ī
 mūdo habes locale reputas: qd quidē si deo
 quē te sup oīa amare p̄fiteris acceptabile
 sit z placitum ei: hoc quantum in te est cum
 gaudiō p̄ntabis: et volūtatē tuā volūtati di
 uine cōformab. Un̄ Hieronym⁹. Si n̄ros
 defūctos plāgim⁹: quos tñ resurrecturos
 credim⁹: quid facerem⁹ si mori tantū precī
 peret de⁹ volūtas eius vtiq; sola sufficeret
 ad solatiū cui nullū p̄ponere iubem⁹ affectū
 Et itez. Placeat homini quicqd deo placet
 ob hoc ipsū q̄ deo placet. hec Hieronim⁹

Liber

Deinde si nō vis deo libēs offerre qđ repu-
tas esse tuū: offeras saltē hilarit̄ qđ est suū.
Uñ Hieronym⁹. Nichil abstulit tuū qui re-
cipe dignat⁹ est suū ppriū. Creditorē suum
recipe decuit creditū. ⁊ nichil aliud decet
q̄ creditorī grās agere mutuātī: ⁊ dicerē cū
Job. Dñs dedit dñs abstulit: sicut dño pla-
cuit ita factū est: sit nomē dñi bñdictū. hec
Hieron. Sane verbū hoc. Sit nomē dñi
benedictū. sonat in gratia ⁊ actionē: ⁊ ima-
teria pp̄a excludit merorē et dolorē. Porro
qđ amicū tibi creditū deo offerre vel poti⁹ ei
reddere debeas: h̄ ita p̄sidera. Nimirū decet
de necessitate facere virtutē: s; ecce nos oēs
necesse est mori. ⁊ ideo nichil restat nisi de ne-
cessitate hac moriēdi facere virtutē: et dño
vite ⁊ mortis hac in materia exhibere hilari-
tatē. Hilarē enī datorē diligit de⁹. Ceterū
si vt verus amic⁹ bonū amici tui diligeres:
gaudere deberes qđ ipse amic⁹ tuus defun-
ctus p̄ mortē a p̄ntib; miserijs ⁊ periculis
esset liberat⁹. Uñ Hieron. Plangere debe-
rem⁹ amicis de seculo decedentib; si seculi
p̄tra nos inimicitias mīme sentirem⁹. At
nūc periclitari volebat hūc qđ dolet aliquē
dormire. ⁊ inter fluct⁹ vite p̄sentis videre
cupit miser ⁊ laborare. Quid ḡ pro dormiē-

te lacrimas fundis quasi nescias quod in teipso
quotidie patiaris. Propter hoc enim et dominus
discipulos admonet dicens. Si diligeretis
me gauderetis utique quia vado ad patrem. hec
Hieronymus. Rursus quoniam doles de morte amici tui tunc
quidem doles de diuina circaamicum tuum dispo-
sitione: de qua tibi ut amico est nequaquam dole-
re sed gaudendum: eo quod nouit quod in amico tuo
expediat viuere vel quando mori. Unde
Hieronymus. Plagimus inquit beneficia domini que nouit
quomodo nostre presentem infirmitati. Unde et Augustinus
De salute inquit corporis mei quod diu quod michi
sit utile nescio: tibi domine hoc committo. Porro
de amici morte dolens videtur propria utilitate
a deo sibi propria recusare. De morte namque a-
mici frequenter homini puenit utilitas nisi
scilicet in eis quod ipsi impediret remotione. Nimirum
amici huius mundi frequenter impediunt iter salu-
tis: nam eos diligentes se ad mundum alliciunt: et
eorum infortunia vel calamitates offendunt
Et ut ait Augustinus. Sepe offendit deus ne offen-
datur amicis. Sit ergo nobis eorum subtractio
tolerabilis vel etiam grata: quorum presentia nobis
est dispendiosa. Dolorem etiam mortis secundum
Hieronymum. sopire debet spes resurrectionis
Namque enim cum dolore recordatur spes: nec quam-
cumque iacturam sentit fides. Unde et Ambrosius.

Mortē nō pbam⁹ esse lugēdā: qz ad modū
 sōni a labore mūdi requiescere facit in spe
 resurrectionis. Et itez. Lessent lacrime: qz
 debet aliqd in fīdos z p fīdos in fesse. fle//
 ant suos q̄ eos in ppetuū iteriisse existimāt:
 qz spem resurrectionis nō habent. Nobis
 vero quibz mori nō nature sed huius vite
 finis est: qz natura ip̄a reparabitur in meli⁹
 mortis casus abstergat oēs flet⁹. hec Am//
 brosius. Un̄ z Aug⁹. Beat⁹ q̄ amat te dñe
 et amicū in te et inimicū pp̄ te: nullū enim
 carū ille sol⁹ amittit cui oēs in illo cari sūt
 qui nō amittitur: te autē dñe nemo amittit
 nisi qui dimittit.

De separatiōe amicorū **Ca. ii.**

Illup de fratris spūalis sepatiōe nō de
 hes dolere s; aīo p̄stās esse. Memine//
 ris q̄ i parz collatiōib⁹ sic dicit. Nec obest
 viriū virtute fūdatīs p locoz in tualia disiu
 gi. Apud dñm nāq; mox non locoz vnitas
 fr̄es habitatiōe iūgit. Tu etiā qui doles
 de amici tui separatiōe vel recessu: recordare
 q̄ ip̄e xps q̄ dixerat discipulis Ego dico vos
 amicos: qz quecunq; audiui a p̄re nota feci
 vobis. Ea notificatiōe nō obstate eisdē di//
 cebat. Expedi vob̄ vt ego vadā: si enī nō ab
 iero paraclit⁹ nō veniet ad vos: si aut abie//

ro mittā eū ad vos. Quis igit̃ inferior disci-
pulis nō p̃sumet absq; nō talis ⁊ tātī : nō tā
sancti : nō tā p̃ficiū. nō tā celestis. sed exi-
gui. sed carnalis. sed t̃restris. sed ṽl in aliq̃
parte vitiosi ⁊ peccāt̃ amici recessu : illū su-
premū paraclitū ⁊ solatorē optimū se esse re-
ceptur̃. Nimir̃ fm̃ mentē Gregorij. Tāto
q̃lq; a sup̃no amore. ⁊ p̃ p̃sequēs a p̃solatio-
ne disūgitur : quāto inferi⁹ ⁊ in p̃sentia car-
nalis amici delectat̃. Gaudeat ḡ prudens
amator de carnalis amici recessu. atq; ipsū
eligat p̃ habēdo celestis paracliti accessu.

De perdicione amicitie scz anti-
que vel prioris. **Ca. iiii.**

Noli etiā trīstari de pditione fidelita-
tis ⁊ amicitie īpen se : cū etiā illud xp̃o
dei virtuti ⁊ sapiētie legitur accidisse. Pro-
fecto xp̃s dei fili⁹ vnigenit⁹ quosdā discipū-
los p̃re oīb; alijs elegit : quib; tanq̃ amici
singulariter familiarib; quecūq; audiuit a
patre notificauit : ⁊ p̃ carissimis cos habuit
et nichilomin⁹ q̃ ipsi eū desererēt dū ab eo
fugerāt : imo q̃ p̃ iudā traderet̃ : ⁊ om̃e bene-
ficiū ei īpensum pderet̃ : hoc elegit : qz libere
hoc voluit. Quomodo ergo si simile aliquid
tibi accidit. si ab amicis desert⁹ es : si amici

tiā ipsam seu fidelitatē ei's īpensam pdidisti
 cū sit bonū vtpote ad tuū p̄cipiū exēplare
 ⁊ finale te reducēs: ⁊ ad desertionē mūdi ⁊
 celestii amorē te īducēs. Quō inq̄ tale bo-
 nū te poterit tristari: p̄sertim cū exēplū xp̄i
 te in talib; ad oppositū tristicie debeat me-
 rito inclinare. Un̄ Ambrosi⁹. Voluit xp̄s
 deserti. voluit pdi. ab ap̄lo suo tradi: vt tu si
 desert⁹ fueris a socio: pdit⁹ ab ip̄so. modera-
 te feras tuū errasse iudiciū: perijisse b̄ficiū

De mala societate ieuitabili. Ca. iiii

De mala q̄z societate nō debes dolere:
 qz hoc ad p̄tutis exercitiū tibi poterit
 cōferre. Un̄ iuxta Greḡ. sentētia: mali vti-
 liter tolerant. Tolerādi inq̄t vbi q̄z sūt p̄ri-
 mi: qz abel fieri non valet quē cayn malicia
 nō exercet. Ecce dicit. Abel de q̄ dicit sc̄ptu-
 ra. Respexit dñs ad Abel ⁊ ad munera ei⁹
 Per hoc aut̄ apte datur intelligi q̄ bonorū
 opeꝝ munera ante p̄spectū dei tanto sunt
 magis grata ⁊ accepta: quanto eoz cū q̄bz
 habitāt maior fuerit malicie repugnantia.
 Deniq̄z homo bon⁹ p̄ maloz societate tan q̄z
 sibi cōtrarioꝝ: incōparabiliter meli⁹ q̄z bo-
 nis tantū associat⁹: virtutū suaz vires expe-
 ritur. Propriaz aut̄ viriū experimentū ha-
 bere p̄fecto ē vnū de bonis maximis estimā-

dū. Audi z hieronimū sup maloz societate
 solantem. Qui inq̄t bon⁹ pmanet nō pol-
 luitur si malo societ̄: sed qui mal⁹ est in bo-
 nū puerit̄ si boni exēpla sectetur. Scito
 etiā ad magnū honorē pferre: in mala socie-
 tate bñ viuere. Un̄ Bern̄. Nō mediocris
 titulus virtut̄ est int̄ p̄auos bene viuere: z
 int̄ malignātes inocētie retinere candorē z
 mox vnitatē. hec Bern̄. Et certe bene dic̄
 Nā z liliū inter spinas signāter p̄mēdat̄.
 z incōparabilis virgo ei p̄paratur.

De carētia humani fauoris. Ca. v.

Ceterz nō moleste feras si tediōsus es:
 z tua ad extra p̄uersatio min⁹ est gratio-
 sa: s; cogites de deo creatore tuo q̄ ipse fecit
 nos z nō ipsi nos. Cogites etiā h̄ q̄ non est
 dare aliqd̄ pure malū: non turberis itaq; q̄
 natura seu poti⁹ auctor nature deus te fecit
 talē: scz ingratiōsū ad extra ac rudē z rusti-
 canū. Sperādū p̄fecto est: q̄ supnoz suoz
 intuitu oculoz te gratiose respexit ad intra:
 ad interiūs scilicet tuū cōseruando lumen
 qd̄ in te est: ne illud v̄tosa aura fauoris ho-
 minū ab extra spirāte forsitā extingat̄. Si
 sit tua p̄uersatio ingratiōsa in terris: sit tua
 p̄uersatio magis grata in celis. Que z si hu-
 mana nō fuerit vel hoib; grata: meliori sorz

te celestis esse poterit et diuina. Sis ergo libenter foris rusticus. interius autem diuinus. Cares libenter tamquam tediosus gratia humani solati: ut de solatio et totius solationis tecum sit interius. et tu secum superius. ut sic cuilibet illorum a quibus ut minus gratiosus despiceris dici valeat illud poeticum. Si quod tute nites ne despice quem. Ex alia quadam forsitan ille nitet. Denique gratiosus ad extra sic sepe distrahatur quod ab interius gratius totaliter euacuat. Ne persona quilibet te diligens: imo quelibet eius dilectio tibi grata deperderetur tibi animam tuam. id est ad se raperet aliquid tui cordis: ac te periculosius captiuaret. ita nimirum quod cor tuum magis laceraret: et donis spiritualibus priuaretur: ac minus deo coniunctum esset: quo prosequere quibus minus bene illi esset: minusque eius carissimum dona precipet. Profecto oculi amabiliu respectuum: faciunt hominem auolare distanti se a deo suo et etiam a seipso: ac hominem non in se seu apud se in suo proprio comodo remanere: et trahunt ad exteriora in quibus non est vera hominis mansio: sed potius transitus peregrinus. et multo melius esset homini manere in se et apud se in sua propria mansione quam metere foris euagare.

De relictione ab amico. **Ca. vi**

Rursum non sit tibi graue ab amico vel

alio hoīe derelinqui: ratione alicuius presi
dij p̄ ipsum ha bēdi: qz̄ refugere poteris cū
certa spe ad p̄sidiū fortioris. Un̄ abrosius
De diuina miseratiōe tūc sperādū ampli⁹ est
cū p̄sidia humana defecerint. hec Ambro.
Et bene quidē derelict⁹ ab hoīb⁹ nō est de
sert⁹ a deo: q̄ ip̄m in ḡuissimā habitatiōe cō
seruat. scz̄ i seipso. Un̄ Aug⁹. De⁹ medica
mentū est nō sano: regula ē prauo: lux est te
nebrato: habitatio ē deserto. hec Aug⁹. Et
ecce q̄ multiplici⁹ de⁹ est p̄sidiū. scz̄ nō sano
p̄ medicamentū. prauo p̄ regularē vitā: te
nebrato p̄ lucē internā: deserto p̄ inh̄itatiō
nē gratissimā que scz̄ est ipse. Nimirū in ipso
vuiūm⁹: mouemur et sumus. vt dicit scriptu
ra. S; reuera multomin⁹ q̄ diuites habēt
paupes de sua relictīōe querulari: dūmodo
nō a quo vel a quib⁹ derelicti: sed magis cui
sunt relictī attenderint. Profecto relictī
sūt ei q̄ teste scriptura dicit homini in se cō
fidenti et solis p̄ntib⁹ necessarijs cōtento.
Nō te deserā nec derelinquā. Relictī sūt ei q̄
sedet sup̄ thronū z̄ iudicat equitatē: qui so
lus laborē z̄ dolorē p̄siderat: adiutor in tri
bulationib⁹. De quo dicit. Tibi derelict⁹
ē paup: pupillo tu eris adiutor. S; p̄fecto
deo relict⁹. est minime derelict⁹. est nimirū

potius feliciter benedictus. Siquidem si maledictus est qui perfidit in homine: sequitur quasi a contrario sensu: quod is benedictus est qui perfidit in domino cui derelictus est.

De carētia terrene cōsolatiōis. c. vii

Nec tristeris de carētia terrene cōsolatiōis: quia qui terrenam paratam habet cōsolatiōnem: difficulter abstinet quin ea etiā utatur: ex quo sequi solet quod celesti mox priuat. Unde Bernardus. Delicata est diuina cōsolatio: quae non datur admittentibus alienam. Huius rei figuram habemus in libro Josue: quod postquam filij israel comederunt de fructibus terre defecit manna. Manna quidem de celo datum habes in se omne delectamentum et omnis saporis suauitatem: aptissime significat celestem seu diuinam cōsolationem ultra modum delectabilem. Fructus autem terre: terrenam qua quis fruatur significat delectationem. Quod ergo manna deficit dum fructus terrene comedit: apte significat diuinam cōsolationem deficere vel non dare ei qui terrenam cōsolationem pascitur seu satiat. Si igitur humanas seu terrenas cōsolationes sponte declinaueris et respueris: ad solum deum qui appellatus est deus totius cōsolationis: per cōsolationem recurredo: scito et non dubites quod non solum cōsolationem sed etiam exultationem a deo consequeris.

Ipse enī consolator ē optim⁹ q̄ consolaf nos in omī tribulatiōe nrā nisi obicē ponam⁹. Ad quē psalmista fimonē dirigēs. Scdm multitudine inqt doloꝝ in corde meo consolatione tue letificauerūt aīam meā. Huic aut̄ consolationi obicē ponim⁹: qm̄ humanā ⁊ terrenā consolationē desiderio q̄rim⁹ ⁊ in effectu recipim⁹. Nō ḡ ponas obicē p̄ trenā consolationē: ⁊ moꝝ habebis consolationē hic magnā et ī futuro plenissimā. Si itaq; tu cares hoīꝝ consolationē: fac de necessitate p̄tutē: ita vt nec velis recipere: utpote generoso tuo spūi: t̄m̄ p̄ dignā humanā consolationē: s; p̄tū si occurrerēt consolationes: dicas eis cū sc̄o Job. Cōsolatores onerosi oēs vos estis. Cōsolaf em̄ de⁹ p̄cipue eū q̄ humanā recipe renuit consolationē: testate psalmista q̄ ait. Renuit consolari aīa mea. scz consolationē trenā sed nō diuina q; memor fui dei ⁊ delectat⁹ sū ⁊ exercitat⁹ sū ⁊ defecit spūs me⁹: scz p̄pū: q̄ si iā trāsformat⁹ q̄tū hic possibile est p̄ oīs sue affectionis trāsfusionē in volūtātē dei.

De solitudine et carentia societatis.

Capl'm. viii.

Nec de solitudine ⁊ carētia societatis traheris: ⁊ maxime vulgariū ⁊ turbarum

que nata est impedire sanctitatē. Un̄ Orige:
 Quādiu q̄s pmixt^{us} est turbis z in multitu-
 dine fluctuantiū voluptatū: nec vacat soli deo
 nec segregat^{us} est a vulgo: nō potest esse san-
 ctus. Hui^{us} rei quodāmodo reddit Seneca
 rationē. Quid inq̄t tibi p̄cipue vitādū exi-
 stimes: queris turbā. Nūq̄ illi tur^{ba} p̄misc-
 ris: inimica mltoꝝ p̄uersatio: nemo nō aliq̄d
 vitū nob̄ ingerit. aut p̄modat: aut ip̄mit:
 quo maior est ppl's cui p̄miscemur: hic pe-
 riculi plus est. hec Seneca. Et itez Aua-
 rior redeo: ābitiosior: luxuriosior. imo vero
 crudelior z inhumanior: qz inter hoīes fui
 Et ideo vt idē Seneca dīc. Qui deponere
 vult desideria rerum oīm quaz cupiditate
 flagrauit: z oculos et aures ab his q̄ reliq̄t:
 auertat. hec Seneca. Societas etiā hoīm
 potest impedire vel interrūpere p̄tinuū mē-
 tis p̄gressum in deū. In quo quidē p̄gressu
 p̄ societate hoīm meretur solitudo comita-
 tū vtiq̄ digniorē: salubriorē atq̄ tutiorē: sā-
 ctaz videlicet cogitationū. Un̄ Ambro. de
 virgine loquēs gl̄iosa maria inq̄t. Ad ip̄os
 ingressus āgeli inuēta est domi i penetrabilibz
 sine comite: ne q̄s intentionē abrumperet:
 ne q̄s obstreperet: neq̄ enī comites femias
 desiderabat: q̄ bonas cogitationēs comites ha-

bebat: quætiã tũc sibi min⁹ sola videbat cũ sola esset: nam quẽadmodũ sola cui tot libri accessent: tot archãgeli: tot pphes: hec abro. Quid g̃ q̃ritur solitudine copiã habens ipsoꝝ libroꝝ: Uñ ⁊ Hieronim⁹. Sapiens nuq̃ sol⁹ esse potest scz simpliciter. Habet eni secũ oēs q̃ sunt vel fuerunt boni: ⁊ aĩm libez. et quecũq̃ vult pfert ⁊ trãssert: et qd̃ corpore nõ potest cogitatione p̃lectit. et si hoĩm iopia fuerit: loq̃tur cũ deo: nuq̃ min⁹ solus erit. Hec Hieronym⁹. Qui similitẽ celestẽ societate p̃sequẽdi p̃siderationẽ habẽs ⁊ in vasta solitudine horroꝝ esse supponẽs: dicit sic. Insi nita heremi vastitas te terret sed tu paradisu mẽte deãbula: quotiẽ scũq̃ cogitatioẽ ac mẽte illuc cõscenderis: toties in heremo nõ eris. Hec Hieroñ.

De odio et inimicitia. Ca. ix.

Demũ nolĩ turbari ⁊ q̃querĩ te esse exo sum ⁊ inimicitias patientẽ: s; magis ite gaudeas. Meli⁹ enĩ p̃ hoc i plebis illd̃ p̃siliũ dñi. Diligite iimicos ṽros: bñfacite his q̃ oderũt vos. Quĩppe nisi esset q̃ te haberet odio iimicũ nõ haberes: quẽ habere ad modũ est salubre. Is nãq̃ e tibi exercita⁹ is e tibi excellẽtioꝝ meritoꝝ occasio. Ne s̃ morare verba dñi dicẽtis. Si diligitis eos

quos diligunt: quā mercedē habebitis nōne
 z ethnici hoc faciūt? San e si a plurib; cul
 pa tua exigēte habet; odio: facilioz culpe erit
 remissio z leuioz punitio. Si nō exigēte
 culpa: ipsi? dei maioz ad te erit sanctorūq;
 affectio: z maioz tibi debet merces ī celo. Ex
 his lucide patet q; pl? ofert homini iūmico/
 rū odiū: q; dilectio amicorū. Radix qdē est
 oīs boni: z p; ofequens multiplicis boni qd
 quis ex psecutionib; ofequi potest. Deniq;
 q; exosus es: vel hoc est ppter carentiā virtu/
 tū: vel ppter zelū iusticie et fidei. Si ppter
 carentiā virtutū z facta iniusta: valet tibi
 hac de causa exosum esse: tum quia facilius
 corrigeris: z ad correctionē tuā magis cona
 beris: tūq; p hoc humiliaberis: et vel pro
 parte punir; z pena futura minor erit. Por
 ro si ppter zelū iusticie: z maxime fidei cōtra/
 riū sentientib; sis exosus: iure martir dici
 poteris: pfecto ex eo q; ppter fidē aut prop
 iusticiā occideris. Qui enī odit fratrem suū
 homicida ē. Sz nec odiēs fratrem posset dici
 homicida: nisi ille quē odierit occideret: z p
 ofequēs exosus mult; a multis z multoties
 occidet. Martyrij aut glia corā deo z āge
 lis ei? nō est parua. Et ideo speciali? canit
 de martyre. Magna est glia ei? in salutari

uo. Jigit Seneca monitis z exēplonō cus-
res placere pplo: qz fm eū multomag ad rē
p̄inet q̄lis tibi videaris q̄ q̄lis alijs. Nā
talis nō est ver⁹ xpi suus q̄ adhuc placet. i.
placere cupit hoīb⁹ magis q̄ deo. Un̄ apls.
Si adhuc hoīb⁹ placerē xpi suus nō esse.

Non⁹ liber cōtinet cōsolationū re-
media oportuna cōtra illa turbati-
ua que opponūtur delitiis z volu-
ptati. Et habet capl'a. viii.

i. **D**e solatiōe sup carētia voluptatum

ii. **D**e paupere victu.

iii. **D**e sobrietate z tēperantia.

iiii. **D**e ieiunio z abstinētia.

v. **D**e habitatiōe arca.

vi. **D**e habitatiōe nō delectabili.

vii. **D**e vilī z duro vestitu.

viii. **D**e lectisternijs vilibus.

De consolatione super carentia
voluptatum. **Ca. I.**

Primo ergo nō debes turbari de
terrenaz voluptatū carētia: quia
male sūt z miserz te faciūt. Unde
Seneca. Quis hostis in quēq̄

tam contumeliosus fuit: quā in quosdā voluptates
 sue. Quidā se voluptatibus immergunt:
 quibus in consuetudinē adductis carere nō possunt.
 et ob hanc miserimi sūt quod eo pueniunt:
 ut illis quae supuacua fuerūt facta sūt necessa-
 ria. Seruiūt itaque voluptatibus nō fruuntur
 et mala sua quod malorum vltimū est amant. hec
 Seneca. Unā et Boetius. Quid de corporis volu-
 ptatibus loquar: quae appetentia quā plena
 est arietat: et satietas nō penitētiae. Quātos
 ille morbos: quā intolerabiles dolores quā
 quēdā nequitie fructū solēt referre corpori-
 bus. Quae quidē morus quod habeat iocūdi-
 tatis ignoro. Tristes vero esse voluptatum
 exitus. Quisquis reminisci libidinum suarū
 volet: intelligit. hec Boetius. Nimirum volu-
 ptates ipsarū vitā corporis impugnant. Unā Seneca.
 Potest nostra prudentia longiorē prorogare
 huic corpusculo morā. si voluptates quibus
 maior pars perit poterim⁹ regere et coercere.
 Et hae auctoritate argue ad propositū per-
 sensū contrariū. Item bonae vite quae precipue
 penes animam attēdit repugnant. Unā Tullius.
 Deū bene viuēdi ratios in virtute sūt col-
 locandae: nō ergo in voluptatibus. Denique volu-
 ptates. teste saluatore. spine sūt. quae sibi
 dei suffocant. Sic enī animam sauciant et verbi

Nonus

Clviii

dei capace esse min⁹ sinat. Sūt z arma dia-
boli testate papa Innocētio. Ociositas in-
quit z voluptas arma sunt tātiqui hostis ad
miseras aias capiēdas. Et p̄mittit ociosita-
tē voluptati: qz ociositas occasio est volu-
ptatis. Porro si voluptatū terrenaz copia
haberes: diuinaz visitationū inopiā incur-
reres. Un̄ Bern. Undiqz se ingerit amor
mundi cū solationibus: immo desolatio-
nibus suis: obseniat aditus. p̄ fenestras ir-
ruit. mentē occupat. sed nō eius qui dixit.
Renuit solari anima mea: memor fui dei z
delectat⁹ sum. Preoccupatū nēpe seculari-
bus desiderijs animū: delectatio sancta de-
clinat: misceri nō potuerūt vera vanis: nec
etna caducis: spūalia corporalibus. Summa imis
vt pariter sapias q̄ sursum sūt et q̄ sup̄ terrā.
Unde benignissim⁹ ille magister ait. Roga-
bo patrē meū z aliū paraclitū dabit vobis
spiritū veritatis vt maneat vobiscū ī eternū
Audiat qui huic sterquilino semper inheret
qui carnē fouet: ī carne seminat: carnē sapit
nichilomin⁹ solationē supne visitationis:
illā torrentē voluptatis: illā sapere gratiā
spūs vehemētis: quā vt veritas ip̄a testatur
nec cū ipsa quidē vbi carne suscipe nullate-
nus apli meruerit. Sed dū illa morat inq̄/

Liber

es: sine aliqua consolatione esse non possunt: imo
vero si morafecerit expecta eam: quia veniet et
non tardabit. Apostoli decem dies in hac ex-
pectatione sederunt pseuerantes unanimiter in
oratione cum mulieribus et maria matre iesu.
Cui nos gratie pro nostro exiguitatis modulo
preparantes: exinanire nosmetipsos per omnia
et a delectationibus miseris et caducis consola-
tionibus euacuare studeamus carissimi corda
nostra. Et itez. Amat in carne sua terrenas
consolacionulas siue in serbo siue in sigis siue in
facto siue in alio: et si hec interrumpunt ali-
quando: non tamen penitus rumpunt. Inde est quod
raro affectiones suas dirigunt in deum: et eorum
propunctio non continua: sed horaria est. Imple-
ri autem visitationibus domini anima que his distra-
ctionibus subiacet non potest: et quanto magis
illis euacuabitur: tanto amplius istis implebitur.
Si multum multum: si parum parum: vel forte si
magis probas: nunquam iste illis misceri poterunt
non enim spiritus et caro: ignis et tepiditas in vno
domicilio morantur: praesertim cum tepiditas
ipsi domino soleat vomitum provocare. hec Ber-
nardus et Gregorius dicit. Si carni quod libet ab-
scidimus: mox in spiritu quod delectat inuenimus.
Unde etiam Augustinus. Si habet animus unde delectat
et extrinsecus sine delictis remanet iterius

Et ideo dicit Bernardus. Effusus animus ex
tra: dāna interiora nō sentit: q: nec intus est
ipse: s; cū in seipsā aīa redierit cognoscet q̄
crudeliter misera semetipsam emiscerauit.

De paupere victu. Ca. ii.

Rursum de simplici diēta z paupere victu
tristari nō debes: sed magis gaudere
q: est leuioris digestionis z minoris cure.
Uñ Hieronymus. Nec tales accipiamus ci-
bos: q̄s aut difficultē digerere aut comestos
magno paratos z pditos labore doleamus:
olez z pomoz ac leguminū: z facilior appa-
rat⁹ est: z arte ipēdij s; coquoꝝ nō indiget:
z sine cura sustentat humanū gen⁹ modera-
te sup⁹: q: nec auide deuorat quod irrita
menta gula nō habet: z leuiori digestionē
coquit. hec Hieronymus. Siplez etiā vict⁹
a graui egritudine p̄suat z quādoq; liberat.
Uñ idē Hieronymus. Legim⁹ quosdā morbo
articulāri z podagre humorib; laborantes
p̄scriptiōe bonoz ad simpliciē mensā z pau-
peres cibos redactos p̄ualuisse. Caruerant
enī sollicitudine dispēse dom⁹ z epularum
largitate: q̄ et corp⁹ frangunt et animū. hec
Hieronymus. S; et de deo nō est fas vl' cogi-
tare q̄ suis seruitozib; dilectissimis deficiat
in necessarijs: dicēte psalmista. Facta cogi-

Liber

statū tuū in dño ⁊ ipse te enutriet. Necessaria s̄o p̄ ipsū dilectissimis puīsa simpliciū fuere: nec ml̄ta nec magna: vt patet in suis anachoretis ⁊ p̄phetis. Nā Paulo p̄mo he/h remite p̄ coruū hora p̄adij tm̄ dimidiū panē misit: ⁊ in aduētū Antonij p̄bendā dū/h plicauit. Helias etiā in deserto p̄ angelū excitatus a s̄ono vt comederet: deo p̄uidente inuenit ad caput suū s̄bcinericiū panē ⁊ vas aque: ad comedendū sc̄z ⁊ ad bibēdū: ⁊ abulauit in fortitudine cibi illi⁹ q̄draginta diebus ⁊ q̄draginta noctibusq; ad montē dei oreb. Et nūquid poterat illi de⁹ lautiozem mēsam facere in deserto? Utiq; poterat s̄z nō fecit. Danieli etiā s̄uo suo in lacu leonū p̄stituto: p̄ abachuc p̄phetā misit pulmentū coctū p̄ messorib; ⁊ in tritū panē in alpheolo. Heccine aut̄ puīso singulis facta p̄dictoy satis simplex fuit omnino. Qd̄ nimis ⁊ in nobis min⁹ deo dilectis minusq; dignis lautio⁹ procurari merito restringere poterit oīs supfluitatis appetitū.

De sobrietate ⁊ tēperātia. ¶ Ca. iiii.

Ceter de sobrietate seu tēperantia nequaquā tristari posses: q̄nimo poti⁹ gauderes si bona q̄ ex his homini pueniunt diligēter aduerteres. Un̄ Aug⁹. Sobrietas

mēt̄ est ⁊ sensus mēbroꝝ corp̄ssq; tutela: ca-
 stitatis pudicitieq; munimē: pudori p̄ma
 amicitie pacisq; sua: honestati sēp iuncta:
 criminū vitioꝝq; oīm p̄fuga. Et itez. Sob-
 rietatis pseuerātia iestimabilis est. animi
 fortitudo: oēs eā virtutes et oēs laudū ti-
 tuli sēp cupiscūt: qz sine ipsa ornari aut
 placere nō possēt. hec Aug^o. Un̄ ⁊ origen̄.
 Sobrietas oīm p̄tutū maī est: sicut ecōuer-
 so ebrietas oīm vitioꝝ. Considera etiā tēpe-
 rantie laudē: ⁊ vitij sibi oppositi vituperiū:
 ⁊ digne cessabit in te passio tristitie. De pri-
 mo dicit Chrysostr^o. Nichil sic sensuum
 acumen opat̄ sicut refectio moderata. Unde
 ⁊ Hiero. Modic^o ac tēperat^o cibus ⁊ carni
 et aīe utilis est. De sc̄do dicit Isido. Gule
 saturitas nimia aciē mēt̄is obtūdit: inge-
 niūq; euertere facit. Un̄ et Hieron̄. Sēp
 saturitati iuncta lascīvia ē: vicina sūt sibi vēt̄
 ⁊ genitalia: ⁊ p̄ mēbroꝝ ordine o:to vitioꝝ.

De ieiunio et abstinentia. Ca. iiii.

Insup p̄p̄t ieiuniū et abstinentiā non
 tristeris: nec fias sicut hypocrita tri-
 stis: sed pot̄ p̄tra tristitiā attende ad bona
 tā corporalis q̄ spiritualis q̄ inde sunt spe-
 randa. Nepe vt dicit Eccl̄astic^o. Non est
 census sup̄ censum salut̄s corporis: ad quē

Liber

profecto multū profert ieiunū z abstinētia ho-
mini s exterioris. Un̄ Hieron. Maī sanita-
tis est abstinētia: maī egritudinis est volu-
ptas. S; z vulgacissimū est: q̄ abstinētia ē
sūma medicina. Quāti calores febrū ieu-
nijs sūt extincti. Quātiēs diuersazifirmi-
tatū materia in ieiunātib; ē supra. Quo-
tiens ex repletionē nimia nōnulli paralisi-
z pessimos morbos icurrissent: si nō vl' san-
guinē minuēdo vel p abstinētia se iuuisent.
Profecto ieiunū multotiēs ifirmū sanat:
z sanū ab ifirmitate vletia a morte quādoq;
pseruat: z p sequēs a medicorū salario sup-
portat. Audi z de bonis spūalib;. Ecce si
culpa maximū malorū est: seqtur q̄ mors cul-
pe de maximis bonorū est. Hoc autē bonū de
ieiunio z abstinētia vl' causalit̄ pdicat. Un̄
Ambrosi⁹. Ieiunū mors culpe excidū del-
ictorū: remediū salutis. radix grē. fūdamen-
tū est castitatis. Un̄ z Bern. Pro eo q̄ ab
ipsis licit̄ abstinem⁹. ea nobis q̄ prius cō-
missim⁹ illicita p̄donant. Quid est p̄donari
p̄missa: nisi ieiunio breui ieiunia redimi sē-
piterna. Behēnā enī meruim⁹ vbi nūq; vll⁹
cib; ē. nulla p̄solatio. null⁹ t̄m̄n⁹. vbi guttā
s̄q̄ diues postulat z accipe nō meref. Bonū
et salutare ieiunū quo redimuntur eterna

supplicia: dñi remittunt pctā. Nec Bern.
 Ideo etiā de ieiunio z abstinētia nō trīstari
 sed gaudere debes: qz cū hīs possunt vitia
 ab anima remoueri: z multa bona pmereri
 Un̄ in p̄fatiōe ecclesiastica dicit de ieiunio.
 Qui corporali ieiunio vitia cōprimis. Un̄
 Bern. Ieiuniū nō solū ablutio est peccatorū
 sed extirpatio vitiōz: nō solū optinet veniā
 sed meret gratiā. nō solū delet pctā p̄terita
 que p̄missimus. sed z repellit futura que cō-
 mittere poteram. Et itez Ieiuniū orationē
 deuotionē z fiduciā donat. Un̄ z Petri⁹ Ra.
 Ieiuniū aufert vitiōz morbos: carnis āpu-
 tat passiones: criminis causas ppellit. Un̄
 z Hieron. A: dētes diaboli sagitte ieiunio
 rū z vigiliāz frigore restringēte sūt. Et itez
 Ieiuniū nō solū p̄fecta virt⁹. sed z ceterarū
 virtutū fundamētū est z sanctificatio. Un̄
 z Augustin⁹. Ieiuniū p̄cupiscētie nebulas
 disp̄git. libidinū ardores extinguit. Et itez
 Ieiuniū purgat mētē: subleuat sensū: carnē
 spūi subijcit. Deniqz p̄sidera q̄ ieiuniū quā
 uis cibo vitēat p̄trariū: tamē z ipsum cibus
 est virtutis interiorē hoīem p̄fortātis. Un̄
 Leo papa. Sēp virtuti cibus ieiuniū fuit.
 De abstinētia quoqz p̄deūt caste cogitati-
 ones: ratiōnabiles volūtates: salubria p̄si-

Us: et pvoluntarias afflictiones caro percipiscē
 tūis morit̄ et virtutibz spūs inouat. Nec ille
 Cōsidera etiā q̄ si tibi ieiuniū corpale cibū
 subtrahit: tanto mens vtili⁹ spiritualē sibi
 cibū attrahit: qui q̄dē hominī necessari⁹ est
 Nō enī in solo pane viuit homo: s; in omni
 verbo qd̄ pcedit de ore dei: p cui⁹ carentiā
 si saluator dimiserit nos ieiunos deficiem⁹
 ī via. Porro si ratioē ieiunij a cibo abstinēs
 corporali: fame affligeris siue siti: si me cibū
 aliū siue potū. Ut enī ait Cassiodorus ipsis
 grauior est consuetudo subtracti cibi qui se
 escis alijs nesciūt p̄solari. hec ille. Dū ergo
 fame vel siti affligeris: perlustra amarium
 memoriē seu arcam mentis tue arcane. et si
 quēquā dulcissimū cibū tibi dei inueneris
 tibi reseruatū. illū gusta. illo recreeris: atq;
 de cella vinaria vino leticie spūalis. Nepe
 cibū atq; potū hui⁹ spūalē gustādo: nō solū
 venies ī obliuionē ieiunij et alteri⁹ puta car
 nalis cibi sumēdi: s; et carebis ei⁹ appetitu
 tanq; insipidi. Qz gustato spū desipit oīs
 caro. Qd̄ qdē si neglexeris: fatuus es similis
 nec p̄passioē dign⁹. Quēadmodū nec talis
 q̄ p̄p̄t grossioris cibi: puta nigri panis carē
 tiā famesceret: eo q̄ cibos delicatos abscondi
 tos hñs ī copia eis vti nō curaret. Hoc aut̄

dico naturale quodammodo famis remedium
attēdēdo: qđ qđē remediū in pposito consistē/
ret in suspēione ad cibū spūalem p actualē
p̄siderationē: quēadmodū qđ dū ad vnum
cibū delicatū p actualē vsū suspēdit: interim
naturalit̄ p appetitū grossioris cibi n̄ vexat

De habitatione arta. Ca. v.

Preterea sup habitationē arta nō turbe
ris: q̄ eo magis tibi puenit q̄ ampla et
lata et spacioſa: quo min⁹ eris in ipsa arta
distract⁹ et magis remanebis recollectus.
Distractio enī quā spacioſa habitationū lo
ca operant̄ nō nūq̄ virtutes euacuat. Ecō/
tra artū habitaculū q̄ se frequētantiū exclu
dit turbas hoīm: eo virtutū multitudinem
ad se inuitat: quaz ingressum arstitudo non
īpedit: sed magis ad eā mentē recolligendo
disponit. Hinc est qđ Valeri⁹ ille maximus
dic. Humile tuguriū vtutes recipit. Angu
stus loc⁹ magnaz vtutū turbā capit. Sed
profecto meli⁹ est associari turbe virtutū q̄
hoīm. Qđ et ipse Valeri⁹ ioco virtuoso pa/
ciētissimi diogenis ostēdit. Diogenes inqt
cū torq̄ret̄ in dolio: se domū volubilē habere
iocūdabat: et se cū tēporibz cōmutantem.
Frigore enī os volū vertebat in meridiem:
estate ad septētrionē: vbiq̄ se sol īclina/

uerat: diogenis simul p̄torū vertebat.

De habitatiōe nō delectabili. Ca. vi

Nec etiā delectabili habitatiōe hīc frui appetas: sed poti⁹ talē refugias: quia spem diminuit de futuris in celo habēdis delitijs. Unde in vitas patrū: facta de quodā loco delitioso mētiōe: dicit sic. Loc⁹ iste si delitiosus ē z abūdās: quā requirē spabim⁹ in futuro sclo si hī delitijs fouem⁹. Multo ergo meli⁹ est hī habitatiōibz carere delectabilibz q̄z pati detrimētū circa bonū spei de sidereis mansionibz z sequēdis in celestibus.

De vili et duro vestitu. Ca. vii.

Rursum nō desideres vestitū delicatū qz nō licet talia appetere. presertim ei cui alias pacto quodā s̄m aplm. zcessum est xpm induere. Un̄ Lyprian⁹. Serico z purpura induti xpm sinceriter induere nō possūt. Deniqz qd̄ apli⁹ vel poti⁹ in vestitu desideras q̄z in ipso z p̄ ipsū deo gratū esse. qd̄ delicate z p̄ciose vestes mīme operant̄: sicut z sine peccato in pluribz minime deferuntur. Un̄ Greg⁹. Nemo existimet i flutu atqz studio p̄ciosaz vestitū peccatum deesse: qz si hoc culpa nō esset: nullo modo iohānem dñs de vestit⁹ sui asperitate laudasset: z nequaquā

Paulus feminas a preciosaz vestiu appetitu
 pcesceret dicēs. Non in veste preciosa. Nec
 Breg^o. Hoc aut qz grāde sit peccatū patet
 ex historia romanor: vbi legit qz ille qui pri-
 mus apud eos purpura induit^o fuit: pcessus
 a fulmine iterit. Audi de hoc z Innocētū
 Supbus inqt vt magnific^o videat sataqz
 vesti ri duplicibz: indui molli b^o: preciosis
 ornari. Sed quid est preciosus ornatus: nisi
 sepulcrū foris dealbatū: intus aut spurcitia
 plenū: hec ille. Hinc esse potest qd Aug^m.
 fertur dixisse. De preciosaveste erubesco: que
 si michi dat vendo eā. Sed z Chrysostem^o
 dic. qz molli vestis rigidū corp^o facile red-
 dit delicatū: facto vero corpore molliore: ne-
 cesse est z aiā participare lesionē. Nam vt
 plurimū operationes ipsius consonant di-
 lpositionibus corporis.

De lectis terniis vilib^o: Ca. viii.

D Emū in stramētis z lectis terniis nō qz
 ras delicias: ne ide tormentū z luctū
 recipias. Lege qd pphetatū reperit: dicēte
 Esaiā. Subter te sternet tinea: z operimē-
 tū tuū erūt vermes. Qz qualis lectus sub^o
 z qualia lectis ternia super^o. Qz qle z qz ab-
 ominabile tormentū: qd qdē vt euadas me-
 rito debes gaudēter carere delitijs in lectoz

z lectisternioꝝ mollicie delicata z sistentibꝫ
Et certe qꝫ diabolus in illa hora qua strag
mentis vtumur: p̄sertim delicatis maxime
nos tēptare solet: expedit tunc eū fugare.

Un̄ Bernard. Dū diabol⁹ officinas fratru
circuit: debet eū fugare a oratorio deuotio
a rectorio lectio: a caplo patiētia: a dormi
torio stramenta vilia. hec Bernard⁹. Cuius
dicto considerato: gaudēter stramentis vilibꝫ
est vtendū. Cōsidera etiā gesta circa illū te
nerrimū z vagientē infantulū in asperrimo
frigore natū. frigido loco z tēpore: in duro
p̄sepio p̄ lecto positū: z p̄ lectisternijs pan
nis innolutū vilibꝫ. Nā et maximus dicit
de ipso: qꝫ apud iudeos sordebat in pannis
Un̄ z Beda sup illo verbo. Reclinauit eū
in p̄sepio. Duri inqꝫt p̄sepis angustia cō
tinetur cui celū sedes est. Attende z matrē
dñi tenerā z delicatā: que si lectū hubuisset
puez suū tā dilectū nō in p̄sepio posuisset
in medio duū animalū infanti terribiliū.
forsitan ipsa in terra nuda quieuit. Nā ni
hil legitur de eius lecto. qꝫ necerat ei loc⁹
in diuersorio. fac ḡ p̄parationē tui hom̄is
ignobilis ad regē celi atqꝫ ad reginā mūdi
matrē dñi vnigeniti. fac p̄parationem tui
rusticani z robusti ad teneritudinē pueri es

puerpere: et te ipsum apud te inuenies dete-
 stabilem merito haberi: qui de duricia lecti
 et lectissimorum vilitate conqueri presumis
 ac si tibi debeantur delitiae: quibus caruit
 deus tuus et mater eius. Non e erubescis
 qui talia comoda requiris? fac comparatio-
 ne tui inuisti et peccatoris ad puerum purissi-
 mum et ad matrem innocentem. fac inter te et ip-
 sos comparationem: et inuenies quod pro se nullo
 indigebant penalitatis remedio. Tu vero
 querendo comoda: penalitates refugis. qui
 bus pro peccatorum tuorum remedijs indige-
 res. Denique fac comparationem et recognosce
 differentiam inter te insipientem et puerum illum:
 qui dei virtus est et dei sapientia: qui non
 elegisset penalitates: nec prolecto feni dur-
 nicia: nisi in huiusmodi aliquod magnam boni
 num latens cognouisset: et quodcumque illud sit
 eiusdem boni participium cum tibi similibus pe-
 nalitatibus cum gaudio comparabis. Sane si
 preter bonum simplicitate tactum de bono pena-
 litatibus respondente desideres magis ex-
 plicitate edoceri. Ecce oportuit christum pati et
 ita intrare in gloriam suam. Proinde et tu spe-
 rare habes per incommoda patienter tolera-
 ta consequi gloriam: et per tormenta temporalia
 comparare tibi delicias sempiternas.

- D**ecim^{us} liber cōtinet cōsolationū re
 media oportuna cōtra illa turbatiā
 que opponūtur solatiis et gaudiis
 seu iocūditati hui^{us} sc^{ilicet}. Et h^{ab}et ca. vii.
 i. **D**e solatiōe sup carētia gaudiū exte^{rioris}.
 ii. **D**e carētia pfabulatiōis: (riozis.
 iii. **D**e silētio obseruādo.
 iiii. **D**e tristitia.
 v. **Q**uod mali sepe meli^{us} h^{ab}ent i mūdo q̄ boni.
 vi. **D**e doloribus.
 vii. **D**e lacrimis.

De consolatione super carentia
 gaudiū exterioris. **Ca. I.**

Nimo igit̄ nō tristeris sup carē
 tia gaudiū exterioris. Qu^{ia} idē mēs
 tua a secreto interioris gaudiū ex
 cludit: z diuersis malis passiōi
 bus per vices subijci^{tur}. Un̄ Greg^{orius}. Ut qd
 taceam^{us}. quot in corpore doleres tolerat q̄
 febribus anhelat: ipsa n^{ost}ra salus egritudo est
 cui curādi necessitas nūq̄ d^eest. Quot enim
 solatia ad vsum viuēdi q̄rim^{us}: q̄si tot egrit
 tudini nostre medicamētis obuiam^{ur}. Sed
 ipsum quoq̄ medicamentū in vuln^{us} vertit:

quia exāsi to paulo diuti⁹ inherētes: eo gra
 uius defici⁹ qđ p̄inde ad refectionē para
 mus. Ipsa q̄q; mens n̄ra a secreti itērioris
 gaudij exclusa: modo spe decipit: modo pa
 uore vexatur: modo dolore deijcitur modo
 falsa hylaritate replet. hec. Greg⁹. Qui ex
 dictis solatijs finalr ifert q̄ttuor malas aie
 passiones. De q̄bus Boeti⁹ loquens sic di
 cit. Gaudia pelle: Pelle timorē: Spēs q̄ fu
 gato. Nec dolor assit Nubila mēs ē: Uin
 ctas frenis Nec ubi regnāt. Insup mltō me
 li⁹ ē gaudio carere: q̄ de gaudio habito post
 modū dolere z tormēta sēire Nāvt scriptu
 ra dicit. Extrema gaudij luct⁹ occupat Un̄
 z Grego⁹ Jure restatvt q̄t pri⁹ i mūdo incol
 lumes habuim⁹ gaudia. tot postmodū de ip
 so cogamur sēire tormēta. Et videtur in itē
 ei quod i apocalypsi de babylone scribitur
 Quātū glorificauit se z indelicis fuit tātū
 date ei tormētū z luctū. Deniq; leta nō sūt
 q̄renda et de tristi b⁹ nō est cōq̄rendū: quod.
 pl⁹ cōferunt tristia q̄ leta. Un̄ Gregorius.
 Solet leticia arcana mētis apire atq; apie
 do amittere. Aduersa vero cū nos exterius
 deprimūt: itēri⁹ cautiores reddūt. Porro
 dicit Cassiodorus. Sequēti gaudio cōferre
 dulcediēm p̄missa tristitia. Et p̄fecto inde

sequit: q̄ carentiam mūdāni gaudiū eo est appe-
 tēda: quo futuro gaudīo celestī p̄fert dulce /
 dinē. Ita sane vt semp plus sapiat: qđ qđē
 omni p̄ualet gaudīo p̄senti: sicut eternū tē /
 porali. Itē de carētia illi⁹ gaudiū nō triste /
 ris: qđ respectu veri gaudiū in dño habēdo
 veracit̄ ratiōnē habet meroris. Un̄ Bern.
 Illud reuera verū est gaudiū z solū: qđ non
 de creatura sed de creatore cōcipit: qđ cum
 possederis nemo tollat a te: cui p̄parata oīs
 aliūde iocūditas meror est: oīs suauitas do-
 lor est: omne dulce amarū: omne decoz fedū
 omne aliud qđ delectari possit molestū. hec
 Bern. Preterea eo carere bonū est: qđ aīa
 sanctis meditationibus: que vtiqz rectum
 iudiciū promouēt: occupata exiliū reputat
 v̄l carcerē aut luctū deputat v̄l merorē. Sz
 p̄fecto aīa spūalibz meditationū incitāmē /
 t̄is occupata: mūdū carcerē v̄l exiliū: ac risū
 et gaudiū luctū reputat et merorem. Unde
 Aug⁹. Per redēptoris nostri mortē de tene-
 bris ad lucē: de morte ad vitā: de corruptiōe
 ad incorruptionē: de exilio ad patriā: de luctu
 ad gaudiū: de terris ad celeste regnū vocatī
 sum⁹. Quecūqz ergo anima sancta talibus
 fuerit incitāmētis occupata: nichil cōcupi-
 scit terrenū: nichil trāsitoriū: nichil qđ ad

tēp^o aridet: nichil qd ad p̄sens delectet: ni-
 siq; luctū deputat: et gaudiū in merore cō-
 mutat. Qui mūd^o carcer est: celū ip̄o habita-
 tio: cui exultatio de p̄ntib; nulla est: qz in illo
 tm̄ gaudere appetit q̄ sup oēs est. hec Aug^o.
 Idcirco etiā gaudia de exteriorib; nō sunt
 expetēda: qz nō sūt durabilia. Un̄ Seneca
 Qui ad gaudiū habendū durabile se diri-
 git: ad interiora se cōuertat. Viri inq̄t boni
 gaudiū ē ex bona p̄sciētia. Tu iudicas illū
 gaudere q̄ ridet: anim^o esse debet alacer et fidēs
 et sup oīa rect^o. Lōcultra oīa ista q̄ forinsec^o
 splendēt et de tuo gaude. Quid est aut̄ de tuo
 id est: de te ip̄so et de tua optima parte volo
 tibi nunq̄ deesse leticiā. volo tibi illam domi
 nasci: nasci aut̄ domi si intra te sit. hec Sen.
 Gaudia etiā de exteriorib; sūt minora gau-
 dij s̄ternis: et ideo nō ē curandū de eis. Un̄
 Ecclesiastic^o. Non est inquit oblectamentū
 sup cordis gaudiū. Dicit cordis: nō corpis
 ad differētia risus corpalis: ad differentiā
 salt^o v̄l circūit^o chorealis: ad differentiā
 omnis ignominiose exultationis. De qua
 Salomō dicit in Prouerbij; . Stultorū
 exultatio ignōia Igit̄ gaudiū ī dño tāq; mai^o
 bonū est semp̄ p̄ferendū: et p̄ eo p̄sequendo
 gaudiū mūdani carētia letanter est ferenda
 ij

Liber

Un̄ glosa sup̄ illud apli. Gaudete ī dño sp̄
dicit sic. Nō ī sc̄lo: s̄ ī dño. id est. om̄e b̄
nū vnde gaudendū est: statuite ī deo nō ex
tra. Sicut enī nō potest homo duob̄ dñis
fui: sic nemo potest ī sc̄lo gaudere et ī
dño. Amic⁹ enī hui⁹ mūdi inimic⁹ dei re
putabat̄. Multū īter se hec q̄ gaudia dif
ferūt sūtq̄oīno cōtraria nec ī ml̄ ī eodē eē
possūt. Nec ibi. Carētia īgīf mūdant gaudī
nō ē nisi remotio obstaculi respectu gaudī
ī deo habēdi qđ solū ē verū gaudīū cui cō
parata oīs aliū de iocūditas meror ē. Pro
pter h̄ ergo gaudīū tam cōsolatorīū ī deo
habēdū: gaude q̄ remotū sit obstaculū p̄ca
ren
tiam mundanorum gaudiorum.

De carētia cōfabulatiōis. Ca. ii

Rursum de carētia solatiōse cōfabula
tiōis ⁊ necessaria obseruatōe silētij
nō cōtisteris: q̄ ab humanis colloquijs se
parato pp̄iq̄ior est deus. Un̄ ī libro pa
trū dicit̄ de iohanne solitario: Quāto se ab
humanis curis ⁊ colloq̄ijs seq̄strebatur: tanto
illi vicinior ⁊ pp̄iq̄ior de⁹ erat. Et certe eti
am ad cōfabulādū seu colloquēdū. De⁹ em̄
ī talī īterna pp̄inq̄rate hominī loq̄tur: s̄m
illud psalmiste: Audiā qđ loquat̄ ī me dñs
de⁹. Sed ⁊ ecōuerso hō ab aliorum collo

quīs sepat^r loq̄tur cū deo. dicēte Hiero.
 Sapiens nunq̄ solus esse potest. et si homi
 num iopia fuerit. loquit̄ cū deo. Et nimirū
 deus solatiū etiā p̄ solatio humano p̄stituit.
 nob̄ factos libros solatio habēdos. Quēad
 modū ī libro machabeoz de societate z ami
 citia mētiōe facta: s̄biūgitur: Nos nullo
 īdigem^r habētes solatio factos libros. Nō
 ḡ s̄athoiēs ad cōfabulādū necessarij. quādo
 vicem hominum sup̄plent libri.

De silētio obseruādo. Ca. iiii.

I Nisi de censura silētij nō tebes cōtri
 stari: q̄a multa bona solz opari. Vitat
 em̄ et declinat peccatū. Un̄ Ambro. Plu
 res em̄ vidi loq̄ndo in peccatū īcidisse vix
 quē ḡ tacēdo. Sapiēs ḡ est qui nouit tace
 re. Est etiā virtutū fundamētū. Un̄ itidē Am.
 Silētij patientia oportunitas loquendi
 et cōtēptus diuitiarū: sunt maxima funda
 mēta virtutū. Itē vincit malū. Un̄. Chriſo.
 Malū hominē tacēdo melius quam respon
 dendo vincere potes. Itē declinat nocu
 mētū. Un̄ Valeri^r maxim^r Solon cū alijs
 loquētib^r taceret īterrogat^r vtrū p̄pter io
 piā verborū. an q̄ stultus esset taceret. Res
 pōdit. Neō stultus tacere potest. Cur igit̄
 sol^r liguā choibes^r Quis iqt̄ locutū eē me

aliquādo penituit. tacuisse nūq̄. Juxta illd̄
 Nā nulli tacuisse nocet: nocet eē locutū. hec
 Lato. Silētiū etiā pbat sapientē viz. Un̄
 Sen. Taciturnitas stulto homini p sapien
 tia est: tacere q̄ nescit loqui nescit. Itē fuit
 secretū z loquendi modū. Un̄ itidē Sen.
 In hoc incūbevt libēt⁹ audias q̄ loq̄ris.
 Qd̄ tacitū esse velis nemini dixeris. Aurib⁹
 frequēt⁹ q̄ lingua vttere. Quicq̄d dicitur⁹
 es atēq̄ alijs tibi dixeris. Itē nutrit gratū
 z ornatiū verbū. Un̄ Greg⁹. Quasi quoddā
 nutrimentū sibi est cēsura silētij: z recti qnq̄
 ex crescentiā s̄monis accipit: qui pri⁹ ordi
 nate p humilitatē taceret. Et vniuersaliter
 prest multū. Un̄ Sen. Nichil eā pterit q̄
 q̄scerez minimū cū alijs loq̄z plurimū secu
De tristitia. Cap^l rñ. iiii.

Quēz tristitia non debet te grauare:
 qz remediū habet laudabile in tua cō
 stitutū potestate: deo ad hoc parato specialit̄
 cooperari. Un̄ Aug⁹. Uis nunq̄ esse tristis
 bene viue: bona vita semp gaudium habet:
 Audi z aplm q̄ admonet dicēs. Gaudete in
 dño semp. Qd̄ thomas sic postillat. Semp
 gaudet in deo: qz quicq̄d malum pueniat est
 incōparabile bono qd̄ est de⁹. z ideo nullū
 malū iterrūpit. Et itez. Aliqñ s̄o iterrūpit

p̄ tristitiā tēporalē: qđ significat īpfectionē
 gaudiū. Qñ enī q̄s p̄fecte gaudet nō ī terrū
 p̄t̄ de re paz durāte. Audi etiā eūdē apl̄m
 monentē nos vt vl̄ sim⁹ spe gaudētes. Cōstat
 enī qđ tristitiā patientē: nō solū cōsolaretur
 sed etiā statim ei gaudiū sup̄induceret p̄ma
 ximū certa spe habita de p̄sequēdo post breuē
 vitā: vitā tristitiē nesciā: omīq; gaudiō sup̄
 abūdantē ī adeptiōne gloriōsi regnī. Pro
 fecto ergo p̄p̄t̄ spem huiuscemodi quecūq;
 tristitiā iusti deo fuitētes patiant̄. nō aliud re
 stat eis nisi p̄tinuo gaudiō gratulari: p̄ela
 ro exēplo quorundā monachoz sub patre.
 Appollonio deo seruiētū. De q̄bz ī patrū
 libro sic dicit̄. Sup̄ra modū letitiā z gau
 diū ierat eis: z tāta ex̄tatio: quāta ab vllo
 hōim possit haberi ī terris. Nullus ī eis
 omnino tristis inueniebat̄. Monebat eos
 pater Apolloni⁹ dicēs: nō oportere iesse tri
 stitiā his q̄bz salus ī deo est: spes ī regno
 celoz. Tristēnt̄ aiebat gētiles: lugeāt iudei
 plangant sine cessatione pctōres: iusti vero
 letent̄. Nā si hī q̄ t̄rena diligūt sup̄ caducis
 rebz letant̄. nos qui tāte gloriē spem: z et̄nī
 tatis habem⁹ expectationē: cur nō omnino
 ex̄tatiōe gloriemur? An nō apl̄s ita admo
 net dicēs. Sēp̄ gaudete: ī oībz gr̄as agi

te: hec ibi. Ut etiā de tristitia non tristeris
 Audi verba veritatis dicēt. Tristitia vel
 stra vertet i gaudiū. Profecto si cui pmitte
 ret ab eo q̄ esset verax ⁊ potens facere promi
 ssum: q̄ omēs illius lapides veteret in au
 rū: vtiq̄ cōgregaret lapides q̄ plures posset
 et maiores. Nūc aut pmittit nobis ab ipso q̄
 veritas ē et potēs sup omē qd̄ est: q̄ tristitia
 nra vertetur i gaudiū. ideo multū libenter
 debem⁹ sustinere tristitias hui⁹ mūdi ⁊ p̄su
 ras. Et poti⁹ plures et maiores. qz secūdu
 mltitudiēm et magnitudiēm dolorū erit ml
 titudo ⁊ magnitudo cōsolatōnū. Deniqz for
 te tristitias ⁊ penitētias duceris speciali⁹ de
 p̄teritis: vt de vis q̄ fecisti vel de actu que
 pegisti aut neglexisti. et dicis forte p̄pter e
 uentū tristabilē. quoniā i fortunū ē secutū
 puta amissio rerū. vel mēbrū pditio. aut in
 firmitas mltū grauis. Sed hec cōne occasio
 tristicie nō ē sufficiēs. falli q̄ videris cū de di
 cta cogites cōsequētia mīme forsitā necessi
 ariā. Logita ergo magis. q̄ si p̄ liā viam ve
 nisses: vel si nō tale opus pegisses. v̄ si non
 tale op⁹ neglexisses: dānum multo maius v̄
 piculū aut forte mortē incurrisses. Quicqd
 i ḡ adūsi tibi acciderit: cogita id deo volē
 te factū esse et pro tuo meliori.

Quod mali sepe meli⁹ habēt ī mū/
do q̄ boni . Capitulum . v .

P Retereate eo nō debes cōq̄ri q̄ ma
li ī h̄ mūdo meli⁹ habēt q̄ boni . in
ducendo ad hoc q̄ relāti quoz sc̄z David di
cētis . Zelavi super iūquos pacē peccatorū vi
dēs . vel Hieremie idē sic cōquerēt̄ . Quare
via ip̄iorū p̄speratur ? Aut ceterorum simi
lia conq̄rentiū . quia non modicum erras si
nō sint tibi signū in bonū . Dato em̄ q̄ iu
stite exteriori pace . pl⁹ habeāt . minusq̄ ab
extra q̄ iusti ip̄ugnētur . Ecōuerso t̄m iusti de
interiori pace pl⁹ habēt minusq̄ ab intra ip̄
pugnātur . Un̄ . Cassiodorus . Cum peccato
res vidēt esse locupletes multisq̄ dñari po
pulis . aut in mundo nō esse qd̄ timeant . pa
cem habere putātur . Sed pax illa cū cōsci
entia litigat semp̄ et rixatur ītrīsecus : z cū
hostē nō habeat secū decertat . Hec Cassiodo
Sed tu p̄sidera qd̄ melius sit : ab ītra pacē
habere aut ab extra . qd̄ ve piculosi⁹ sit ab
extra ip̄ugnari vl̄ ab intra . Profecto si in
imici hoīs domestici eius . Si dñs aliq̄s
pugnaturus : ītraneos sui exercitus timere
habeat . ml̄topiculosi⁹ est q̄ si ab extraneis
ip̄ugnētur . Qui ḡ iusti sūt melior̄ fors illo
rum ē etiā ī hoc mūdo q̄ sit ip̄soz p̄crōrum

Liber

Nā z teste Augustino: oīs iōrdinat⁹ anim⁹
fit sibi ipsi pena. Insup q̄ mali in hoc mūdo
pl⁹ q̄ boni p̄sperent. h̄ sit diuina dispēlatio
ne ad nr̄e salutis augmentū z glorificatiōis
documentū. Per h̄ enī boni admonent^r po-
tiora: z q̄ mali p̄municare nō possūt. bona q̄
rere sibi vl' in statu gl̄ie reseruata. Suppo-
sito igit̄ iuxta q̄relā atiquā: q̄ mali in h̄ sc̄lo
pl⁹ q̄ boni p̄sperent: h̄ q̄dē erit resurrectio-
nis future: in qua diuina iusticia ab oī bus
exigēte p̄cessa boni s̄ mlto meli⁹ q̄ nūc ma-
lis: z malis mlto pei⁹ erit q̄ nūc bonis: cui
dēs argumentū. Qd̄ nimiz argumentū pl⁹
de bono p̄tinet q̄ sit om̄e malū in bonoz ad-
uersitate: vel q̄ sit om̄e bonū p̄speritatis
ip̄ioz. Deniq̄ audi Chrysostomū proposito
p̄cordantē. Nemo inq̄t vidēs malignos p̄-
speritate gaudere turbet: nō est enī hic retri-
butio malignitat̄ neq̄ p̄tutis. At si aliquā
do p̄tigerit vt aliqua sit retributio vel ma-
licie vl' p̄tutis: nō tamē fm̄ cōdignū est: sed
veluti quidā gust⁹ vl' iusticie vel iudicij: vt
q̄ resurrectionē nō credūt talibz doceantur
Quādo itaq̄ videm⁹ malignū d̄tescere nō
subruamur: z qm̄ videm⁹ bonū mala pati nō
turbemur: illic corona: illic supplicia. Est z
alīa ratio: qz nō potest malus in oībz mal⁹

esse: sed aliq̄ bona habet: neq̄ bon^o in oib^{us} bon^o esse s̄ aliqua habet pctā. Quādo ergo habet p̄speritatē mal^o. malo. id est: ad malū capiti sui est. Lū enī p̄ illis paucis bonis retributionē hic accipit: illic iā pleni^o puniet

De doloribus. Ca. vi.

Porro si scires virtutē doloris de dolore habito nō doleres. Ecce enī aufert hostib^{us}: id est nr̄is tēptatorib^{us} oportunitatē alloquēdi nos ad tēptandū. Nimirū sicut ī cordib^{us} ociosis et secularit̄ gaudiōsis hostes huiusmodi tenēt sua perlamēta ad p̄ficiēdū tēptamēta: ita et ecōtra oportunitatē nō hnt talit̄ loquēdi dolēti. id est corde tribulato. In hui^{us} rei figura de fatuis amicis iob et fictis ad tēptandū: significationē hostiū aie gerētib^{us}: dicit̄ in libro Job. Nō loquebant̄ ei verbū: videbāt enī dolozē vehementē sensus ei^{us}. Igit̄ de dolore nō doleas querendo: sed et multo poti^{us} gaudento dicas. **Q** felix dolor q̄ sic os obstruit pessimi inimici.

De lacrimis. Ca. vii.

Quiq̄ de lacrimis nō sic doleres si tu scires quā vim haberēt lacrimae. Cōtra dolozes quippe illo faciēte q̄ dicit̄: in fletu solatiū: ipse lacrimae quodā solatio dolozem

Liber

cordis magnū minuūt: ac p̄ter refectionē ⁊
alleuatōnē mēt̄ ad refrigeratiōnē pectoris
et solamē tristis cū p̄ oculos exeunt. dolo //
rē vna secū euaporare faciūt. Un̄ Petrus.
blesens. Mult̄ solatia sūt lachryme et ex
parte maxia magnitudiēm doloris minuūt
Dolor siqdē spēm ignis gerit. qui dū plus
regit̄ plus ignescit. Un̄ et Ambrosius Pa
scūt frequēter lachryme et mētē alleuiant. fle
tus refrigerat̄ pect̄ et mestū solatur. Est em̄
pijs affectibus q̄dam flendi voluntas: et
plerūq; lachrymis grauis euaporat dolor.
Rursū fletū et lachrymas. cōsolatio et exul
tatio solent seq̄. Un̄ ip̄e saluator dicit Bea
ti q̄ lugent quoniā i pi cōsolabūtur. Et psal //
mista dicit. Qui seminat in lachrymis i ex //
ultatione metet. Insup̄ pie lachryme terrā.
cordis irrigat̄ ⁊ fecū dat. Un̄ Gregori⁹ Irrī
guū sup̄ius accipit anima cum se lachrymis
regni celest̄ desiderio affligit. Itē ardorem
cōcupiscētiā sedat. Un̄ itidē Bre flāmā su
gestionū dyaboli citi⁹ extinguit vnda lachi //
marū. Itē omnē spūalē in firmitatē sanant.
Un̄ in Job de deo dicit̄. Merētes erigit.
sospitate. Itē animā mundat̄ et spōsam re //
gis celi p̄parant. Un̄ Cassiodorus. flet⁹ ē.
lauachryū cōparū. absolutō pectōz. Itē oculū

cordis clarificat. Un̄ Grego Mēs lachry-
 mis baptizata: in cōtēplatiōe videt lymphi-
 dius. Itē mētis serenitatē et trāquillitatē
 causant. Un̄ Lhry. Sicut post vehemētes
 imbres mūdus aer ⁊ pur⁹ efficitur: ita etiā
 post lachrymarū pluias serenitas mētis se-
 quitur atq; trāquillitas. Itē mētē eleuant
 Un̄ i psalmo. Ascēsiōes in corde suo dispo-
 suit i valle lachrymarū. Itē mētē inebriant
 Un̄ benar. Illas lachrymas verē in vinum
 mutare dñm dixerim: q̄ fraterne cōpassiōis
 affectu inferuorē pderūt caritatis: p qua e-
 tiā ad horā tu ipsius imemor sobria quadā
 ebrietate videris. Itē holocausta impīgāt
 Un̄ Grego. Holocaustū aridū est bonum o-
 pus: qđ oratiōis lachryme non impingunt
 Holocaustū pingue est hoc bonū opus quod
 cū agitur etiā lachrymis ipinguitur. Item
 hoc qđ homo ultra deo impetrabit. Unde.
 Chrysostomus. Nemo aliqñ flēs ad deū ac-
 cessit qui nō qđ postulauit accepit. Nullus
 ab eo beneficia dolēter optauit qui nō ipe
 trauit Ipse em̄ est qui cōsolatur flētes: dolē-
 tes curat: penitētis informat. Demū si virtu-
 tē lachrymarū quā p̄tra gehennam habent a-
 gnosceres: nec gehennā multū timeres: nec
 de lachryis doleres s̄ gauderes. Un̄ audi

verbū cuiusdā ep̄i ad piā matrē Augustini
 p̄ salute filij lachrymantē. Impossibile est
 inq̄t tantaz lachrymaz filiū perire. S; nō
 min⁹ efficaces sunt p̄pe lachryme ad dele-
 tionē dānabilis culpe. Nēpe cuius omnis
 vita pdita est: quicq; eterne dānationi pp̄in-
 q̄ozest: p̄ piās lachrymas restituit in integrū
 vt vlteri⁹ in eo integer spūs p̄seueret. Un̄
 Hieronym⁹. Petrū ter negantē in locū suū
 amare restituere lachryme. Un̄ z Gregori⁹
 Lepus redimim⁹ quando pactā vitā quam
 lasciuendo pdidim⁹ flēdo reparam⁹. Mi-
 ro etiā modo flet⁹ z p̄ie lachryme regnū ce-
 loz optinēdi ac p̄sequēs gehennā euadē-
 di p̄ferūt securitatē. Quippe lacrime hui⁹
 modi quasi viquadā nozunt regnū celozum
 obtinere. Un̄ Greg⁹. Regnū celoz rapi vlt
 n̄ris fletibz. qd̄ n̄ris merit; nō debet. Unde
 z dicit Augustin⁹. q̄ lacrime violēte sūt in
 p̄cibz. Un̄ etiā Hieron̄. O lacrima humilis
 tua est potentia: tuū est regnū celoz: tribu-
 nal iudicis nō vereris. Delictoz tuoz accu-
 satoribz silentiū imponis: nō est qui te acce-
 dere vetet. Si sola intres vacua nō redi-
 bis: magis crucias diabolū q̄ pena inferna-
 lis. Quid plura? Vincis iuincibilē: ligas
 oipotētē: aclinās s̄gim̄s filiū. hec Hieron̄.

Sic itaq; teste euāgelio. Regnū celoz vim patit̄ & violētī rapiūt illud. Qui scz ip̄m̄ sibi dari postulāt p̄cib; lacrimosis. Et breuiter tanto min⁹ a consolatione modo vacuus eris: quāto vberiores lacrimas miseris. Et tan dē teste Gregorio: momētaneos flet⁹ tuos: deus eterno consolabitur gaudio.

Vndecim⁹ liber cōtinet cōsolatiōnū remedia oportuna contra illa turbatiua que opponūtur libertati. Et habet cap̄la. ix.

i **D**e consolatione sup seruitute.

ii **D**e iugo obediētīe & p̄ceptis dei.

iii **D**e obediētīa supiorib; exhibenda.

iiii **D**e carentia pprie volūtatis.

v **D**e votoꝝ obligatione.

vi **D**e mūdi relictione.

vii **D**e ingressu religionis.

viii **D**e pressura captiuitatis.

ix **D**e excommunicatione et alijs censuris inflictis.

De cōsolatiōe super seruitute, ca. i.

Primo ergo noli de seruitute & libertatis carentia turbari. Sed attende q; hi q; serui dicunt: nō sunt simpli

Liber

citer serui: nec magis oppressi q̄ cōmuniter
dñi q̄ reputatur liberi. Un̄. **Benar.** Volun
tati nec leges imperat nec p̄cipes dñant
sed libera est maxie si spū ducitur quia vbi
spū sibi libertas. hec **Bernar.** Si ergo cor
poris conditio te cōtristet: eq̄d te merito cō
solari poterit videlicet libera cōditō poti
oris tue portione: q̄ se extēdit ad p̄merēda
gaudia sēpiterna. Dñi etiā qui estimantur
liberi cōmuniter etiā sūt suis seruis magis
oppressi: atz turpiori additi fuituti. Super
quē enī plures regnāt: cōstat illū magis suū
esse. S3 p̄fecto cōmuniter accidit q̄ sup do/
minos q̄ p̄pter libertatē min⁹ timēt. plures
regnāt: saltē turpes passionē q̄bus magis
succūbere cōsueuerūt q̄ timorati: z ideo seq̄/
tur q̄ sūt magis serui. Un̄ **Amb.** Seruit
q̄cūq; vel metu frāgīlī v̄ delectatiōe irretit
vel cupiditatib⁹ ducit v̄ indignatōe exa/
sperat v̄ merore deūcit. Seruilis est enī
oīs passio. hec. **Ambro.** Igitur si vis realit̄
liber esse: esto bonus: vt pote vitans turpitu
dines z liber cēseberis. Un̄ **Tulius.** Liber
is est estimādus q̄ nullī turpitudinī seruit
Un̄. **Augusti⁹.** Bon⁹ etiā si seruit liber est
malus autē si regnat seruus est. nec vnus
hoīs: sed quod grauius est: tot dñorum quot

vitioꝝ. hec Aug^o. Is q̄ppe q̄ facit peccatū
 q̄cūq; dñō gloriē. testate saluatore seruus
 est peccati. scz fuit tute culpe. a qua filius dei
 q̄ peccatū nō fecit habet liberos reddere.

De iugo obediētie z p̄cept^o dei. c. ii.

Porro o homo nō debes trīstari de pre
 ceptis dei z iugo obediētie: imo pluri
 mū gaudere q̄ dignatur de^o obediētia a te
 requirere: eo quidē sine vt z tu si feceris qd̄
 requirit: hoc qd̄ ab eo requiris infallibilē
 p̄sequis. Un̄ Johānes in epla sua. Si cor
 nostrū nō rephenderit nos fiduciā habem^o
 ad deū q̄ quicq̄d petierim^o ab eo accipiem^o
 qz mādata ei^o custodim^o. Unde z ille cecus
 natus z a xp̄o illuminat^o dixit. Si quis dei
 cultoz est z voluntatē ei^o facit hūc exaudit.
 Un̄ z Isidor^o. Nō impetrat a deo bonum
 qd̄ p̄scit qui ei^o legi nō obedit. Si enī id
 quod de^o p̄cipit facim^o. id qd̄ petimus sine
 dubio obtinem^o. Hec Isidorus. Neminem
 de^o ad ip̄ossibile p̄stringit: sed nec ad graue
 aliqd̄. Jugū enī meū inq̄t suaue est et onus
 meū leue. Quippe alleuiat iugū dei remune
 ratiois effect^o. Un̄ sup illud i Thren. Bo
 nū est vīro cū portauerit iugū dñi ab adole
 scētia sua: dic̄ glosa. Est iugū dñi leue rele

uatū spe remuneratiōis etne. Insuper alleh
 uiat iugū dñi amoroſus affect⁹. Un̄ Hiero:
 Nichil amātibz duz: null⁹ labor difficilis
 amem⁹ ⁊ nos xp̄m ⁊ facile videbit̄ eſſe diffi
 cile. Nepe p̄cepta dñi cū ſint funiculī atq;
 tractiui ⁊ amoris vincula vnitīua: ipſum ho
 minē ad deū trahūt ⁊ cū deo arti⁹ ſtringunt
 atq; in amore vniūt. De quibz funiculis et
 vinculis dñs p̄ Oſeā p̄phetā dic̄. In funi
 culis adā trahā eos: ī viclis caritat̄. Dicit
 adam: vtpote cui primo p̄ceptoz vincula
 inſecta ſunt. Per obediētā quoq; p̄ceptoz
 dei: homo beatā vitā meretur aſſeq̄. Unde
 ipſe ſaluator ī euāgelio. Si vis vitā īgredi
 ſuamādata dei. Deniq; p̄dera bonū obediē
 tie ſicut xp̄s p̄derauit: ⁊ eū ſeq̄ nō verēcū
 deris. Unde Bernar. Memētote fratres:
 xp̄s ne p̄deret obediētā pdidit vitā. Qui
 ī ſignū q̄ mādato patris obediēdo mortē
 ſuſtinebat: īclinato capite tradidit ſpiritū.
 Inclina ergo ⁊ tu caput tuū: caput aīe. ca
 put ſcilicet tue ſupbe volūtatis: que tanq;
 caput imperat mēbris alijs. Inclina illud
 ⁊ humiliare ſub potētī manu dei: īmo vel
 ſub capite v̄potenti. Quippe ipſi⁹ ī menſa
 dignitas hoc requirit ⁊ omnē in hac parte
 verecundiā excludit. Magni ḡ valoris eſt

preceptis dei obedire.

De obedientia superioribus exhibenda. **C**apitulum. iii.

Sed et tantum est alteri superioris preceptis obedire propter deum: cum in hoc magis deo obedias quam ipsi superiori: dicitur apostolo. Servi obedite pro omnia dominis vestris: quod cum facitis ex animo operamini sicut domino et non hominibus: scientes quia domino recipietis retributionem. Unde et Bernardus. Quicquid vice dei precipit homo quod non sit certum displicere deo haud secus omnino est accipiendum quam si precipiat deus. Unde et Thomas de aquino. Nichil maius homini potest deo dare quam propria voluntate propter ipsum alterius subiciat voluntati. Unde in summa virtutum. Multum glorificat deum vere obediens qui facit beneplacitum dei: cum deus hoc ei mandat etiam per vilem personam: et tanto est gloria dei maior: quanto persona illa est vilior. hec ibi. Sed et ulterius tanto magis glorificat obediens: quanto ipse magis deum glorificat. Et perfecto de primo ad ultimum sequitur: quod quanto viliori quam propter deum obediens: tanto gloriosior ipse erit. Unde Augustinus. Bonus si fuerit qui tibi preest iuritor: tuus est malus si fuerit temptator tuus est:

z nutrimēta libēter accipe z in tēptatione
 approbare. Un̄ z in sūmavirtutū. Non te
 moueat magister īperit̄. idiscretapoteestas
 scz quomin̄ pfecto obedias: nō tm̄ bonis z
 modestis sed etiā discholis. Ut autē dicit
 Bernard̄. pfecta obediētia maxime in īsi/
 piēte est idiscreta: hoc est nō discernere qd
 vel quare sibi p̄cipiāz: sed ad hoc tm̄ nitit̄
 fidelit̄ z humiliter fiat qd a maiori p̄cipit̄.
 Pfecto ipsa obediētia quibusuis bonis
 alijs libere factz p̄t̄ x̄i diuoscit̄ p̄ferenda
 Un̄ in Ecclesiastico dicit̄. Melior est obe/
 diētia q̄ stultoꝝ victimē: q̄ si supponat̄ illos
 stultos esse q̄ bonū obediētie nō pficiūt: s̄
 negligūt: volētes magis alia p̄ volūtate p̄
 pria deo victimare. Nimir̄ dñs in domo
 simonis discubuit. Simō aut̄ obediēs in/
 terptat̄: z sic dom̄ simonis est dom̄ obediēt̄
 Quid igit̄ est dñm in domo simonis discu/
 buisse: nisi q̄ p obediētia hō dom̄ x̄i efficit̄.
 Deniq̄ sicut hōiem sua īobediētia de para/
 diso eiecit̄: ita obediētia in paradisu hōiem
 introduxit. Nimir̄ x̄ps eduxit discipulos
 foras in bethaniā: z benedicēs illis ferebat̄
 in celū. Felix quē ducit dñs ī bethaniā: id ē
 in domū obediētie. Nā sperare potest p̄ alijs
 q̄ z ipse post x̄pm in eodē loco ascensurus sit

In celū. Merito autē qui sūt huiusmodi sup
 alios exaltātur. exēplo xp̄i: q̄ fact⁹ est obediē
 ens vsq; ad mortē: p̄ q̄ d̄ deus exaltauit
 illū. Porro p̄fecte obediens paz uel nichil
 pati habet in futuro. Nā in vere obediēte
 xp̄s uiuitz opatur: dicēte ap̄lo. Uiuo ego iā
 nō ego: uiuit i me xp̄s. Nec ē verisile q̄ de⁹
 sit i futuro eoz op̄ez vltor q̄z h̄ ē actor. S; z
 magni lucri ē obediētia. Subdit⁹ em̄ p̄fe
 cte obediēs q̄si meret̄ p̄tinue: qz nō solū cir
 ca bona exequēdo: s; etiā dubia: qm̄ nō suo sē
 sui. s; sē sui z volūtati inicitur sui supioris.
 Manifesto em̄ pctō circūscripto si h̄ q̄dē
 iūgitur aliqd̄ pcti vl' piculi i dubio p̄ti
 neret: nō ei esset sed supiori cui⁹ sensui z vo
 lūtati inicit̄ iputandū: z sic ei de suis supio
 rib; potest dici. In manib; portabunt te ne
 forte offendas ad lapidē pedē tuū. Nimirz
 subdit⁹ nō solū nō peccat sed etiā meretur sē
 in dubio obediāt suo supiori: in q̄ casu me
 lior est cōditio subditi q̄ sui supioris cui
 obedit: vel quē inuat in causa p̄babilē du
 bia: quāuis s̄m veritatem sit iniusta. Facit
 ad hoc sentētia Augustini habita i decretis.
 P̄fecto obediētia est q̄si nauis institoris
 Nepe sicut ille in nauē etiā quiescēs: come
 dēs vl' bibēs illuc p̄cedit quo quidē tendis

qz nō suo s; motu mouet alieno: ita z obediēs
in religiōe etiā q̄scēdo: comedēdo z bibēdo
ad portū solutis puenire meretur.

De carētia proprie volūtatis. Ca. iiii

Ceterz nō tristeris de p̄p̄a carentia volū
tatis: q̄ grāde malū esse p̄dicat: z qua
cessate hō a grādī malo p̄seruat. Un̄ Bern̄.
Grāde malū est p̄p̄ia volūtas. Et iterum.
Lisset volūtas p̄p̄a z infernus nō erit. In
quē ei desuet ignis: nisi i p̄p̄ia volūtate.
Nā p̄p̄a volūtas deū ipugnat: z aduersus eū
extollit: ipsa est q̄ paradīsū spoliat: infernū
ditat: sanguinē xpi euacuat: z ditioni diā/
bolī mūdū s̄biugat. hec Bern̄. Deniq; mul
tū valet p̄p̄e volūtatis abdicatio: qz p̄p̄ia
volūtate abdicās habēs q; p̄optū animū
volūtati dei vel alteri p̄p̄ deū obediendi
in oībz: talis pro infīnitis a deo remunera/
bitur q̄ nunq; est facturus. Quia qui p̄fecte
volūtati alteri suā iā subiecit: is multa et
maxia quāuis vix possibilis scdm equivalē/
tiā in ordine ad mercedē capiendā iā p̄fecit
scz oīa que ille precipere potuit: quāuis ea
realiter non fecerit nec vnq; factus sit. Un̄
Hieronym⁹. Perfecta voluntas faciendi
pro opere reputat facti. Et iterum. In lege
opera requiruntur: in euangelio voluntas

q̄ritur: q̄ z si effectū nō habuerit tñ premiū
 nō amittit. Un̄ z Aug⁹. Quicquid vis z non
 potes: factū de⁹ reputat. Un̄ etiā Greg⁹. Nō
 est man⁹ vacua a munere si arca cordis ple⁹
 na fuerit bona volū tate. In sup pprie volū
 tat; pp̄t obediēt iā abdicatio opa minora deo
 facit maiorib; esse gratiosiora. Un̄ Thōas
 de aq̄no. Quia necessitate aliq̄ faciēdi q̄ fm
 se nō placēt: p̄ votū obediēt iē hō se subijcit
 pp̄t deū: ex eo ipso ea que facit sūt deo ma⁹
 gis accepta si etiā sint minora: qz nichil hō
 mai⁹ deo dare potest: q̄s q̄ ppriā voluntatem
 pp̄t ipsū alteri⁹ volū tati sbijciat. Un̄ in col
 laciōib; patrū dicit̄: deterrimū gen⁹ mona⁹
 choz esse sarabaitaz: q̄ absoluti a seniorū iu
 go hñt libertatē agēdi qd̄ libitū fuerit: z tñ
 mag; q̄ hi q̄ i cenobijs degūt. opib;. diebus
 z noctib; s̄sumūtur. Nec Thomas.

De votorū obligatiōe. **C**Ca. v.

Rursū nō debes trīstari sup votoz emissio
 rū obligatiōe: sed magis s̄olari. Un̄
 Aug⁹. Nō te vouisse peniteat: imo gaude ti
 bi iā nō licere qd̄ cū tuo detrimēto licuisset.
 Felix necessitas q̄ ad meliōz cōpellit. De
 niq; fm Thama a quinēsem: pp̄t tria meli⁹
 ē aliqd̄ facere ex voto q̄ sine voto. P̄rio: qz
 vouere est act⁹ latric: q̄ est virt⁹ nobilissima:

qđ autē i peratur a virtute nobilissima meli⁹
 liu⁹ est z magis meritoriū. Secūdo: qz qui
 vouet magis se deo subijcit q̄ ille q̄ nō vouet:
 sicut ille q̄ arborē dat cū fructu: magis
 dat q̄ qui dat tñ fructū. Tertio: qz volūtas
 p votū immobiliter firmatur ad bonū facere.
 Facere autē aliquid ex voluntate ad bonum
 firmata: hoc ad pfectionē ptinet sicut. hec
 ille. Sane illd qđ cadit sub voto: vel scit eē
 bonū: vl' malū. vl' q̄le sit ē dubiū. Si dubiū
 facile poterit in certū bonū cōmutari. Si
 pō bonū q̄ nō est aliud meli⁹. P̄solatoria de
 bet esse ad ipsum iplendū obligatio felici ne
 cessitate existēte q̄ cōpellit nī meliora. Si
 autē tristat: qz aliud incōpossibile meli⁹ est
 eo: facile poterit eo in meli⁹ cōmutato tristi
 cia cessare. Immo circa bonū z melius audi
 Bernardū. Ego inq̄t non arbitror minora
 vota i pedire debere maiora: nec deū exigere
 qđ tanq̄ sibi pmissū bonū si pro eo melius
 aliqd fuerit p̄solutū. Porro si qđ sb voto ca
 dit malū esse dinoscit. nō tristat votū. qz
 nō est obligatoriū: dicēte Isidoro. In malis
 promissis rescinde fidē: in turpi voto muta
 decretū: qđ incaute vouisti nō facias. Impia
 est pmissio q̄ scelere adīpletur. Deniqz cir
 ca id qđ euentu malū fit: doctores sic disti

nūt. Illud inquit qđ in aliq̄ euentu est bonū
in aliq̄ malū: nō obligat nisi p̄ euentu bono:
vt vorū Iepre: de quo dicit̄ in libro Iudī /
cū. Un̄ Thomas aquinēsis. Quicqđ vorū
fiēdū impediret si p̄ns eēt: etiā facto voto ob /
ligationē aufert. Unde si aliqđ possibile cū
voneſ postea fiat̄ possibile: tollit̄ obligatio

De mūdi relictione. **Ca. vi.**

Porro mūdū relinq̄re est vincula valde
periculosa euadere. Un̄ Aug⁹. Un /
cula hui⁹ mūdi asperitatē habēt verā: falsā
iocūditatē. certū dolorē: incertā voluptatē
durū laborē. timidā quietē. rem plenā mise
rie: spem bt̄itudinis ianē. Et iterū. 2 Dūd⁹
iste piculosoſ est bland⁹ q̄ molest⁹. 2 magis
caued⁹ cū se allicit̄ diligit̄: q̄ cū admonet co /
gitq̄ p̄tēni. In hoc mūdo nō timere: nō labo
rare: nō piclitari impossibile est. Et iterū.
Ibi nichil nisi fragile plenū periculis: p̄q̄
pericula puenit̄ ad maius periculū. Pereāt
ergo hec oīa: 2 dimittam⁹ hec vana 2 iānia
cōferamus nos ad solā inquisitionē eorum
que finē nō habent. Vita hec misera mors
ē certa: cito obrepit: 2 post h̄ negligētie sup /
plicia luēda sūt. hec Aug⁹. Quare merito
mūdus relinquēdus est p̄p̄t̄ christū dulcem
refectionē: q̄ restāte Bernardo: cui christ⁹

incipit dicescere: necesse ē amarescere mūdū.

De ingressu religionis. Ca. vii.

Et pfecto habitare in clauſtro merito plus delectat: qđ paradiso voluptatis & parat. Un̄ Petr^o raneñ. Juxta sententiã cordis mei si paradisu in hac vita pñti est: vñ i clauſtro vel in scholis ē. Quicqđ enī extra hec duo ē: plenū ē anxietate: inq̄titudine. amaritudine. formidine. sollicitudine et dolore. Un̄ & Bern^o. Vere clauſtrū est paradisu: hic prata vitētia scripturaz: hic parit flūes lachrymaz vndositas: quam de purisimis affectibz amor ille eliquat: hic enī sūt arbores eminētissimi chori sanctorz: & nulla est q̄ nō mlta fruct^o gaudeat vbertate: hic est illa sblimis mēsa: in qua de^o & cibās est & cibus: munerās & mun^o: offerēs & oblatū: cōniua & cōniuiū. Hic & geste sunt oīpotentis diuitie hic refusa est gloria āgeloz. Putasne ociari illos qui habitant vnus moris in domo? Uideas hūc sacris lectiōibz intendētē: illū incūbentē orationibz: hūc pro suis excessibz lacrimantē: illū in dei laudibz exultantem: hūc vigilantē: illū ieiunantē: & officia pietatis sibi inuicē incutere. Nocte consurgunt ad confitendū ei. Vespere & mane & meridi die narrant & annūciant eius laudem: & oīs

illozum sedulitas in orbem diuini rotatur
obsequij. Hec Bernar.

De pressura captiuitat⁹. Ca. viii

Insup dū pressura captiuitat⁹ detine-
ris: accessu mētis ad deū ire cōpulsus
cū confessione laudis vel peccati in solo deo
solationē habeas: & letaris quēadmodum
Zobiā de deo loquente dixisse nouim⁹. Ego
inqt in fra captiuitat⁹ mee confitebor illi. Et
sequitur. Ego autē & aīa mea in eo letabimur
Sed nō parū est in deo letari: qz bonū hmōs
leticie que est in deo: qui bonū est infinitū:
dure captiuitatis malo quātitate quodāmo-
do preponderat infinita. Quāntū merito
posset homo solari capt⁹ seu vinculatus:
pferim ppter fidē chūsti pdilectionē operā-
tē. Nēpe talis hoc ipso aureis catenis for-
tissimis alligare^r chūsto cui sic alligatū esse
est veri⁹ in celo q̄ in terra esse: & p̄sequens
q̄ in fra captū vel vinctū esse: imo cēsend⁹
est talis i fra nō eē. Profecto enī modicū p
nichilo reputat. Un̄ si minim⁹ digit⁹ me⁹ so-
lus esset in carcere: nemo p hoc incarceratū
me iudicaret. Sed certe s̄m Augustinum:
minus est totū corpus respectu anime: q̄ sic
digitus minim⁹ respectu residui corporis.
Quare parī mō cogitatiōe & auiditate i illa

eterna patria puerfat^r. cēsendus est in tra
 nō esse. vbi est scōm minimā partē sue sub/
 stantie circūscript^r. Nec de carcere tristeris
 aut enī ex delicto carcerē meruisti; aut iustus
 existēs minime deliqtisti. Si detur primū: bo
 nū est tibi qd h̄ luis delicta: hic te nō punito
 vel min⁹ q̄ carcere: incōparabilē alibi gra
 ui⁹ luēda. Si vero detur fm. crede z nulla
 tenus dubites q̄ p penalitate in debita ha
 bebis delicias. Rursum iustus pro pfusione
 carceris laudes habebit z solatia societatis
 De laudib⁹ q̄dē carceris sic dicit augustin⁹
 Nō ita laudam⁹ ioseph cū frumentū distri
 buebat: sic cū carcerē ihabitabat. De sola/
 tio societatis veromult⁹ patet in locis. Nā
 Petrū. Paulū. Iohem baptistā socios ha/
 ber: z plurimos q̄ vincula z carceres experū
 fuerūt. Deniq; iust⁹ p detētiōe carceris liber/
 tatē habet celestis deābulatiōis. Un̄ quēad
 modū ad quendā ait Hieronym⁹. In fini/
 ta heremi vastitas te terret: s; tu paradisu
 mēte deābula: quocienscūq; cogitatione ac
 mēte illuc pscēderis. totiēs i heremo nō eris
 Ita ecōuerso dicere possū pari pacto. Si
 carcer te terret: paradisu mēte deābula:
 quocienscūq; cogitatiōe ac mēte illuc pscen/
 deris: totiēs in carcere nō eris:

De excommunicatione et aliis censuris inflictis: **Ca. ix.**

Omnium homo scias quod prelati ecclesiastici sacerdotes: et precipue summi pontifices sunt medici spirituales. eo quod in timore et tumore est utique periculosior omni corporali timore in quantum meretur penam gehene: membris corporis christi mystici: et maxime dicto timore infirmatis seu grauatis adhibere habent spirituale medicinam censure ecclesiastice: cuiusmodi est sententia excommunicationis: suspensionis et interdicti. Hinc namque de excommunicatione dicunt iura: quod medicinalis est non mortalis: dummodo is in quem lata fuerit non contemnat. Qui enim excommunicatur ad hoc solum apostolice excommunicatur: ut spiritus saluus fiat. Spiritus igitur excommunicati ob timorem et tumorem in periculo esset salutis sue sine excommunicatione. Et nimis hoc sufficit pro consolatore. Consolari enim solent homines de amarissimis medicinis propter spem salutis. Denique si sententia excommunicationis in te lata fuerit iusta ipsam non contemnas: sed de ipsa potius consolaberis tanquam de salubri medicina: que tanto est salubrior: quanto ab excellentiori apothecario: in cuius cordis apotheca non modo virtutes herbarum: sed omnium virtutum aromata continentur.

est cōfecta. cū nō ab hoīe: vt dicūt iura: sed
 fm scōs p̄es a deo pcedere vincula ecclia
 stica dinoscant. Un̄ Chryso. Nemo p̄tēnat
 vincula eccl'astica. Nō enī est hō q̄ ligat: s; z
 p̄s q̄ hāc potestatē dedit hoīb;: z dños fecit
 hoīes tāti honoris. Porro si sentētia iūsta
 fuerit te nō ligat: dūmodo alias p̄ p̄tēptū
 nō ligeris: s; magis paciēter ferēs excōmu
 nicationē iūsta: celestē coronā: iuxta sentē
 tiā augustini mereberis. Utiq; tāto magis
 p̄ctiosa: q̄to sentētia sustinueris magis iūriosa.
 Sane si p̄ h̄ de excōmunicatiōis vinculo p̄solari
 volueris. de suspēsiōis z interdīcti vinculis
 magis p̄solari valeb;: q; sentētia excōmunicatiōis
 maior est fm se oīb; penis eccl'asticis. De
 nīq; nō dubiū q̄n tua irregularitas z inhabi
 litas paupiorē te faciat z in gradu hūiliori
 te p̄stituat: atq; sic ad ḡdū habitualis hūili
 tatis p̄fectiorē te disponat. Porro ḡd^o hūi
 lior ē tibi desiderāter aplectēdū gr̄a p̄fectio
 ris hūilitat; z h̄ merito te debet p̄solari: q; z
 ḡdus p̄fectior hūilitat;: nō modo ep̄ali: s; et
 oī ornatu eccl'astico p̄ apli^o te ornabit. Au
 di de h̄ Bernardū ad decore hūilitat; p̄mē
 dādū: min^o dicētē z pl^o itelligētē. Nulla in
 q̄t splēdidior gēma in omni p̄cipue ornata
 sumi p̄tificis q̄ hūilitas.

Duodecim⁹ liber cōtinet cōsolatiōnū remedia cōtra illa turbatiua que opponūtur studio cōtēplatiōis z deuotiōis. Et habet cap^la. vii.

I De p̄solatione sup carētia diuinorū z sacramētorū tēpore interdīcti.

ii De subtractiōe vsus sc̄pture. (ditate

iii De subtractiōe deuotiōis z cordis ari/

iiii De carentia oportunitatis orandi vl^l alia bona faciendi.

v De exauditiōis tarditate.

vi De frustratiōe petitiōis p̄ tēporalibz.

vii De distractione pro aliorū utilitate ac impedimēto p̄tēplatiōis.

De cōsolatiōe super carētia diuinorū z sacramētorū tēpore interdīcti. c. i.

Primo igit qz vt estimo: diuina officia: z ecclie sac̄mēta: z specialiter sacra cōmuniō si nō essent interdīcta tēp̄e interdīcti: spū m̄ tuū recrearēt. Ecce motus ad p̄solatiōnē tibi sit: qz spūalis medic⁹ hāc recreationē vt cūqz interdixit: p̄ b̄ dietās mēbra corporis xp̄i mystici nō sana q̄ ml̄tū valet talit̄ dietari. Nā h̄mōi abstīnētia ē eis sūma medicina: z si obediāt medico

signū habēt solatoriū: scz signū sequēdi
 in primo sanitatē p̄ sue infirmitatis: puta tu
 moris cōtumacie cessationē. Nec obstat q̄
 nō in oīb; q̄b; dicta diuinorū z sacramētorū
 recreatio interdicit̄ tumorū cōtumacie iuenit̄
 Nempe p̄pter tumorē vel aliā infirmitatē
 capitis vel mēbri alteri⁹. sepe ex iussu me
 dici oīb; mēbris alijs sanis cibis z potus
 subtrahit̄ ex hoc solo q̄ immediate nō sano
 mēbro adherēt. Nā quis incipiēte hydro
 pisi: tm̄ vnū mēbrū hoīs fit inflatū. ratione
 tamē illi⁹ oīb; mēbris alijs pot⁹ subtrahitur
 quātūcūq; bonis. Sic autē est z in p̄posito:
 q̄ dicta recreatio subtrahit̄ etiā sanis mē
 bris ecclie sine eorū culpa: sed nō sine causa:
 ex eo scz q̄ h̄nt aliquā adherētā: vlt̄m locū
 cū nō sanis: vt scz si fieri possit dent operam
 efficacē vt cesset tumor arrogātie siue cōtu
 macie i illis p̄pter q̄rū culpā lata est sentētia
 indicti. vlt̄ si h̄ nō possūt saltē ipsi culpabi
 les eo citi⁹ ad cor redeāt: quo magis h̄nt de
 hoc p̄pati alijs z timere dei offensam gratio
 rē: q̄ ipsorū occasiōe alijs p̄ p̄dicte sue recrea
 tiōis subtractionē affligant̄: q̄ nichilominus
 mēbra sana si veracit̄ sana sūt. vtpote ad cor
 pus xp̄i mysticū p̄mune sibi z alijs bene di
 spōsita: etiā sp̄a p̄ p̄mū bonū eiusdē corpo

ris solent: qz perfecta sanitas h̄ requirit: q̄ vt
 v̄bis vtar augustinū: coi a pprijs: nō p̄p̄a cōh
 munibz āteponāt. S3 ad sana mēbra me: p̄fe
 rēs: solatiōisq; materiā ad sacre coiōnis sa
 c̄mētū restringēs: loquor ad te q̄ de sanis mē
 bris es ecclie. **D** hō si de mēbris sanis es: s̄
 tracto tibi t̄p̄e inf̄dicti v̄l aliūde eucharistie
 sacramēto. h̄ p̄ solatiōe sit tibi q̄ p̄ h̄ nō p̄ua
 ris necessario reip̄a sa c̄mēti. **U**n̄ Thōas de
 aq̄no in̄ h̄c distinguēs ait. Id qd̄ ē sacramē
 tū est signū ei⁹ qd̄ est res sacramēti: Duplex
 aut̄ est res hui⁹ sacramēti. Una qd̄ ē q̄ est siḡ/
 ta z p̄tēta. scz ipse xp̄s. Alia aut̄ ē siḡta z nō
 p̄tēta. s. corp⁹ xp̄i mysticū. qd̄ ē societas sc̄toꝝ
 hec ille. **S**ac̄mētū ḡ tm̄ lūt spēs sa c̄mētales
 Et esto q̄ haz sumptiōe mēbra aliqua dicti
 corp̄is p̄uen̄t t̄p̄e inf̄dicti: re tm̄ sacramēti v̄l
 effectib⁹ ei⁹ nō p̄uan̄t necessario: imo q̄ntū ad
 hmōi videt̄ eis paz dep̄ire. maxie etate p̄ue/
 ctis: z ī his q̄ fidei sūt b̄n̄ īstructi. z si ī talibz
 aliqd̄ deperit q̄ min⁹ ea p̄sequant̄. hoc qd̄amō
 stat p̄ eos. Istis nāq; nō necessario subtrahit̄
 res sa c̄mēti siḡta z p̄tēta. s. ip̄e xp̄s: quē p̄fctē
 p̄nt eo t̄p̄e saltē desiderare. S3 restate. **B**re.
 q̄ p̄fecte deū desiderat p̄fecto iā hz quē amat
 Nō s̄trahit̄ etiā necessario res siḡta z n̄ p̄tē
 ta scz corp⁹ xp̄i mysticū. De q̄ dixisse videtur

Liber

btā agnes. Jā inq̄t corp⁹ ei⁹ corpori meo so/
ciatū ē: scz i quātū ipsa ei tāq̄ mēbrū sociata
est. Deniq̄ mēbris sanis etiā q̄ntū ad effectū
sac̄mētī fit p̄ solatiōe q̄ cibū sacramentalē
corporalit̄ s̄tractū māducare p̄nt fide ⁊ desi/
derio. fide q̄dē: dicēte btō Augustio. Crede
⁊ māducasti. Quantū aut̄ ad desiderū: audi
Thomā aq̄nēsem. Sicut inq̄t aliq̄ baptizant̄
baptismo flāmī s̄ pp̄t desiderū baptis̄mi āte
q̄ baptizent̄ baptismo aq̄: ita etiā aliq̄ mādu/
cāt spūalit̄ h̄ sac̄mētū āteq̄ sacramentalit̄ su/
māt pp̄t desiderū sumēdi ipsū sacramentū.
Et h̄ mō dicūt baptizari ⁊ māducare spūalit̄
⁊ nō sacramentalit̄ illi q̄ desiderāt hec sacra/
mēta. hec ille. Sane ml̄tū expedit ⁊ vtile ē: q̄
hō sac̄mētī desiderio sup̄addat tantā actualē
deuotionē ⁊ d̄spositionē: cū quāta alias se p̄/
pararet ad vey sac̄mētū. Si enī illo t̄pē quo
alias ad sacramētū esset accessur⁹ bene recol/
lect⁹. ⁊ fessus ⁊ p̄rit⁹. p̄ spaciū vni⁹ misse vel
circit̄ deuotiōi se daret ac si esset cōicaturus
⁊ sic d̄sposit⁹ nichilomin⁹ ex obediētis eccl̄ie
a p̄ceptiōe sac̄mētī ⁊ a missa absterz. h̄ q̄tū ad
effectū sac̄ri p̄cipiēdū ml̄tū p̄ficeret ⁊ iuaret

De subtratiōe vsus scripture. Ca. ii

Porro de subtratiōe vsus sacre sc̄pture ⁊
ceteroz h̄mōi nolī turbari: q̄ signū in

bonū ē tibi. Un̄ Hugo loq̄ns de saluatore sic
dic̄. At̄ ad discipulos. Nisi ego abiero para
clit⁹ n̄ uer̄et ad uos. Idcirco nimiz dñs ies⁹
disciplis suis se s̄traxit corporalit̄. ut eū di
scerēt amare spūalit̄. Erat enī z ipse q̄dē pri⁹
id ē. at̄ passionē paraclit⁹. id ē. solator fm
p̄ntiā corporalē: s̄ hec solatio q̄si lac erat de
carne manās paruul⁹. Idcirco s̄tractū est lac
ut ad p̄fectionē ualescerēt amoris spūalis
Ascēdit siq̄dē i celū: ut corda post se traheret
z dilect⁹ p̄geret p⁹ dilectū. S̄ z vsq; hodie
x̄ps amicos suos q̄si q̄dā corporali p̄ntiā cō
solat̄ i scriptura sacra z ecclie sacramētis atq;
alijs uisibilibz exercitijs s̄tutū: quoz aliqñ
disp̄satorie s̄trahit vsū: ut spūal̄ amor̄ dulce
dinē tāto puri⁹ p̄cipiāt: q̄ nihil foris h̄nt etiā
i ope uirtutis ad qd̄ mētē suā p̄intentionē effū
dāt. hec hugo. Qua p̄t̄ h̄ solatōis signū ha
beas q̄ p̄missoz z solitū s̄tractio te pturbās
qñq; ad mai⁹ q̄ sit ea h̄re bonū hoīs ordinat̄.

De subtractione deuotionis z cor

dis ariditate. Caplm. iij.

Simile ē in cordis ariditate s̄tracto de
uotiois hūore. Nimirz q̄stū ad hāc ariditatē
de⁹ a q̄ deuotiois hūor deriuat̄: se z deuotioez ip
sam hac de causa nōnūq; disp̄satorie s̄trahit
ut fidel̄ aīa deuotionē ipsā p̄ri⁹ habitā p̄ri

Liber

ditatē cordis s̄bseq̄ntē q̄ ad saporosos fruct⁹
bonoz opoz se sterile eē sentiēs: mēozq; deuotio-
tis p̄terite z pdite p̄ desideriu deuotionis
rediture apli⁹ pficiat: q̄ten⁹ sic ariditas ipsa
naturali q̄dammodo appetitu maiorē deuotiois
humorē q̄ pri⁹ habuerit attrahat: atq; maio-
ri desiderio ad deū q̄si pditū reuētiēdū mo-
ueat: z dicat cū sp̄sa. Veniat dilect⁹ me⁹ in
hortū suū: nō solū vt statī comedat fructū po-
moz: s; vt ate veniat rigās qd̄ est aridū. Ipse
nāq; e cui⁹ in alios p̄ntie sue effect⁹. fm̄ ber.
est rigare arida. Specialit̄ aut̄ h̄ hoīez q̄ cor-
dis patit̄ ariditatē soletur: q; p̄ h̄ nō minus
meret̄ qm̄ nō habet deuotionis lacrimas nec
sp̄uale leticiā: potest nāq; in̄iti nichilomin⁹
soli lumini fidei: cui soli in̄iti est parui meriti:
s; nōnūq; est maioris q̄ sit meritū alioz.

De carentia oportunitatis orandi
vel alia bona faciendi. **Caplm. iij.**

Otez nō trister; de carētia oportunitat;
oradi ul' aliud opus sp̄uale faciendi: qz
carētia hm̄oi nō se extēdit ad actū volūtat;: q̄
min⁹ op⁹ sp̄uale p̄fecte potes velle: q̄uis illd̄
exteriori exercitio nō vales pficer. Et h̄ i tm̄
qd̄e suffiē inq̄tū apd̄ deū z mltoties etiā apd̄
hoīes cū deest facultas: volūtas boni opis p̄
facto reputat. An nō ita apd̄ deū volūtas bōi

opis quēadmodū apud eū volūtas prauī ope
 ris p̄ facto reputat. Audi de h̄ verbū saluatoris
 Dictū ē iqt̄ antiqs. Nō mechaberis. Ego at
 dico vob. qm̄ oīs q̄ viderit mulierē ad cōcupi
 scēdū eā: iā mechat⁹ ē eā i corde suo. Sp̄cālī
 ter aut̄ de orōne forsitā attēdis illud verbum
 aplī. Sine in remissione orate zc. z tristat̄
 ex eo q̄ p̄pter īpedimētū aliq̄d v̄l opprtunita
 t̄ carētīa reputas ei⁹ īpletionē tibi fore īpos
 sibilē. S3 ne q̄q̄ ē ita qz z itidē apl̄s alibi dī
 cit. Orabo spū. orabo z m̄te. S3 z officiū orō
 nis deo acceptable. p̄ alios doctores scē eccle
 solabilī extēdit. Un̄ augu. Desideriū boni
 ē orō. z si p̄tinuū ē desideriū. p̄tinua est oratio
 Un̄ z Amb. Nūq̄z desinit iust⁹ orare nisi desi
 nati iust⁹ esse: semper orat qui semper bñ agit

De exauditionis tarditate. Ca. v.

Nec turbari debes de orōnis difficultate
 v̄l exauditiōis tarditate tibi pl̄simū ad
 bonū cedēte. De⁹ enī tarde te exaudiēdo taci
 te q̄si rei petite p̄mēdat valorē. Quo etiā tibi
 dat īducias rei petite p̄siderādi magnitudi
 nē: eo z auget desideriū ad capacitātē parit̄q̄
 ad auget dū exaudit p̄ceptōis d̄lcorē. Nēpe
 z cibū dare differēs auget esuriē: q̄ quāto fit
 itēsiōr: tāto cibi sūptio tādē reddīt dulciōr
 seu delectabilior. Un̄ aug⁹. Lū tardi⁹ dat de⁹

Liber

pmēdatōna nō negat: diu desiderata dulci⁹
obtinēt: cito autē data vilescūt. pete. q̄re. ita pe
tēdo z q̄rēdo crescūt vt capias: ieruat tibi dē⁹
qd cito dare nō vult. vt z tu discas magna
magne desiderare. Un̄ z Bre. Desideria n̄ra
vtiq; dilatōe extēdūt vt pficiāt: z pficiūt vt
ad h̄ qd p̄cepta sūt p̄ualecāt: exercitāt ī cer
taie vt maiorib; p̄m̄is cumulēt ī retributōe
laboz p̄trahit p̄ugne vt crescat corōa victor̄.

De frustratōe petitōis pro t̄p̄alib; .vi

O Frustratōe etiā petitōis tue p̄ re t̄p̄ali
facte noli trist̄ esse. vtiq; p̄p̄t̄ mai⁹ bonū
tuū a deo tibi denegāte. Ipse em̄ nouit qd tu
nesc̄. Nō em̄ negaret q̄ oia nouit ac beniuol⁹
z diues ē ī oēs: nisi sciret q̄ re illa male vsu //
r⁹ esses: qd si p̄scires ipsā nō peteres. Poti⁹ ḡ
de negatiōe ei⁹ p̄solare z gr̄as age deo: q̄ ni //
chil hoz tibi denegarz: nisi gr̄a salut̄ tue Un̄
z Aug⁹. Cū ea q̄ de⁹ laudat z p̄mittit ab illo
petit̄. secure petite: illa em̄ deo p̄p̄t̄io p̄cedūt
qn̄ aut̄ petit̄ t̄p̄alia cū mō petite z t̄iore: illi cō
mittite vt si p̄sint det: si scit obesse nō det: qd
em̄ obsit vt p̄sit nouit medic⁹ n̄ egrot⁹. Et ite
rū Aug⁹ sup̄ illo p̄bo saluatoris. Qd̄cūq; pe
t̄ierit; ī noie meo h̄ faciā. Quid inq̄t est: qd //
cūq; petierit; cū videam⁹ plerūq; fideles ei⁹
petere z nō accipe. Ac forte p̄pterea qz male

petūt: male enī vsur⁹ eo qđ vult accipere deo
 poti⁹ miserāte nō accipit. Et seq̄t pauc̄ i ter //
 posit̄. Audi illuc positū sic esse: i noīe meo qđ
 ē xp̄s iesus. Iesus significat saluatore: ac p̄b
 qđcūq; petim⁹ aduersus vtilitatē salutis. nō
 petim⁹ in noīe saluatoris. ⁊ tñ ipe saluator est
 nō solū qñ facit qđ petim⁹. vez etiā qđ n̄ fac̄
 Qm̄ qđ videt peti ꝓtra salutē n̄ faciēdo se ex
 hibet saluatore. Nouit enī medic⁹ qđ ꝓ sua
 salute qđ ꝓtra suā salutē poscat egrotus. Et
 ideo ꝓtraria poscēt̄ n̄ facit volūtate vt faciat
 sanitatē. Sane qđdā q̄uis i noīe ei⁹ petam⁹
 nō tūc qñ petim⁹ facit sed cū facit difertur
 qđ petim⁹ nō negatur. Hec Augustin⁹.

**¶ De distractione pro aliorū vtili-
 tate ac i pedimento ꝓtēplationis. La. vii.**

Rursū nō tristeris de tua distractione ꝓ
 alioꝝ vtilitate: q; distractio ratioe ꝓfe
 ctus ꝓrimoz habita nōnūq; cedit in magnū
 bonū habēti. Un̄ Greg⁹ Caritas q̄ diuisa vni
 re ꝓsuevit cor iusti diuidi ꝓ ml̄ta ꝓpellit: qđ
 tñ tāto ardētib; i deo colligit: quāto lati⁹ ꝓer
 sctā desideria spargit. Un̄ Innocēt⁹ teri⁹
 Null⁹ absq; licētia romani ꝓtifici occasione
 quacūq; deserere ꝓsumat ꝓsulatū: qm̄ sicut
 mai⁹ bonū minori bono ꝓreponitur: ita com //
 munis vtilitas speciali vtilitate ꝓfertur.

Liber

Et in hoc casu recte proponitur doctrina silentio: sollicitudo contemplationis: et labor quieti. Ad quod utique designandum unigenitus dei filius non de rachele secundum carnem natus est sed de Iya. Nec legitur eum in domum suam mariam accepisse sed martham. Unde quando potest episcopus posse et potest non debet cedere postulare licentiam aut etiam obtinere. Unde et Bernardus. Ex bonis operibus mens assueta quietis recipit consolationem quietis sibi luxuriam affolet contemplationis subtrahit. Quis enim non dico continue: sed vel diu dum in hoc corpore manet lumine contemplationis fruat ac quietis corrumpit a contemplatione: toties in actionem se recipit: inde nimis tamque vicino familiariter reditura in idipsum: quam sunt iuicem tabernaculis et cohabitatis he due pariter: est quippe soror marie martha. Et iteque. Hoc siquidem vera et casta contemplatio habet: ut mentem quanto diuino igne vehementer succederit: tanto repleat zelo et desiderio acquirere deo eum sicut diligat: ut otium contemplationis per studio predicationis liberissime immittat. Et rursum petita votis aliquatenus in hac parte: tanto ardentius redeat in idipsum: quanto se fructuosius inmiscuisse meminerit. Et recte sumpto contemplationis gustu valentius ad acquirenda lucra solita alacritate recurrat. hec Bernardus. Insuper maius premium et idcirco dulcius seu delectabilius maiori merito correspondet. Sed prout active opera contingit magis

mereri: & ideo ne illa impediant optabile est a p//
 senti ducedine vite & teplatine vl' p rpe ipe//
 diri. Un' Thōas aqnēsis. Pōt & tigrere q' ali
 q's i opib' vite & ctive pl' meref' q' ali' i opib'
 vite & teplatine: puta si p'p' abūdantiā diuini
 amoris vt ei' volūtas i pleat p'p' ipsi' gloriā
 i terdū sustineat & dulcedie & teplatidōis ad
 tps separari. hec ille. Et cte illd qd magis ē
 xpo placitū: amore ipsi' xpi hnti caritate ma//
 gis eē debet etiā & solatoriū: & ideo etiā ad salu
 tē primoz assumēdū. Un' & Aug⁹. Qciū san//
 ctu qrit caritas: negociū iustū suscipit neces
 sitas caritat'. Quā sarcinā si null' iposuit: in
 tuēde p'itati vacādū ē. Si aut' iponit: suscipiē
 da ē p'p' caritat' necessitatē. hec ille. Ninc ē
 q' etiā idē Thōas sic dic. Perfectio caritat'
 ē vt aliq's p'p' dei amorē p'termittat dulcedi//
 nē & teplatine vite quā magis amaret: & acci//
 piat actiue vite occupationes ad pcurandū
 proximoz salutē. hec ille.

Terciusdecim⁹ liber cōtinet cōsolatō
 nū remedia opportuna cōtra illa tur
 batia que opponūtur bone ipiu⁹ cor
 poris dispositiōi. Ethabet capi. xiiii.
 i De solatiōe sup carētia bonoz corpor'.
 ij De deformitate corporis.

- iij De oclor defectu. iij De surditate
 v De defectu odoratus.
 vi De defectu loquele.
 vii De mēbroz carētia vl' deformitate.
 viii De senectute. ix De debilitate
 x De ifirmitatibz. (corporis.
 xi De vite huius breuitate.
 xii De tempestiua morte.
 xiii De morte iā minēte. xiiii De agonia
 De cōsolatiōe super carētia bonorū

corporis. Cap'm. I.
D Rimo i gīt o hō cur aīa tua trīstat
 z ī malū suū: cur ei tāta ē de bonis
 corpis cura? Nescis q̄ teste salo/
 mone: q̄ delicate nutrit suū suū postea sciet
 eū ptumacē. Certe aīa ē dñā: p̄sertī fm partē
 supiorē q̄ libera ē: fm quā hō dñs est actiū
 suoz. Estq; aīa fm illā ad imaginē dei facta:
 fm deū regē celi formata tāq; eiusdē regis filia
 Corp' hō tenet locū sui: q; fm corporalē sb
 stātia natura humana dicitur eē sua vl' acilla
 Nō trīstet q̄ aīa de carētia bonoz corporis
 sui sui. Nō enī debet velle suū suū p̄ bona sua
 lasciūre: z ī ill' delicate nutritū sibi nō obedi
 s; ptumacē sentire: aut suū suū ī bonis suis
 diuitē eē z seipsā spoliare bonis suis z perire

Quippe q̄ apli⁹ dictū suū suū lasciūre cōti-
gerit in bonis suis: eo magis ipsa dñā carebit
bonis pprijs virtutū: scz vestimētis q̄ solebāt
ipsā redimire. Quis eī glia ei⁹ scz hui⁹ filie re-
gis ab it⁹ in fimbrijs aureis circūamictava
rietatibz: scz i varijs habitibz virtutū: q̄ sūt in
tus i aīa z gti⁹ circūstatijs opationū sibi i ra-
tione finis attributaz: quēadmodū fines ve-
stiū fimbrijs aureis adornāt. Quare ḡ tristat
aīa z nō magis gaudet de bonoz corporis di-
minutiōe p̄ suaz virtutū p̄abili augmētatiōe
vl̄ saltē p̄uatiōe. Nimirū parvipēdēda sunt
corpis bōa q̄ sūt amissibilia. Un̄ Boetii⁹ p̄mo-
nē ad mūdānos dirigēs dīc. Estimāte q̄ vult
nimīū corporis bona. dū sciatis q̄ dūcūq; mi-
ramini: triduanē febris ignicō posse dissolui

De deformitate corporis. Ca. ii.

Porro nec trīstari dēs de deformitate siue
sit i toto corpore siue i aliq̄ ei⁹ parte. Quia p̄
verā virtutū pulcritudinē poteris cōsolari.
Un̄ sen. Pōt ingenīū fortissimū ac btissimū
sibi q̄libet cute latere: pōt ex deformi humiliq;
corpore sclo formosus aīm⁹ ac magn⁹ exire. Nō
deformitate corpis fedat aīm⁹. s; pl̄critudīe
aīe ornat corp⁹: hec ille. Nec solū nō fedatur
aīm⁹ deformitate corpis: s; etiā pl̄rificat ml̄
totiēs ac placabilior z p̄ciosior efficit: qz p̄m

Liber

Senecā: oīs res q̄ nō habuit dec^o: ūtute ab dita sumit. Et s̄m Tullii sic sanitas est pulchritudo corpis: ita est virtus aīe. Et ideo q̄ ppter deformitatē hūiliat^o se puulū agnoscit sc̄dm q̄ndā glosā: pulcher ⁊ speciosus decore virtutū agnoscit. Nec miseri talis reddit^o p̄ciosior. Est enī humilitas ī hoīe que puulum reddit: iūenta q̄ si vna p̄ciosa margarita: q̄ liz videat parua: tñ vt magne virtutis ⁊ p̄cij est p̄ celestib^o nūdinis cōparāda. Deniq; si humilis aliquis ob deformitatē corporale solovno ḡdu fit humilior: mlt̄o meli^o est b̄ ei q̄ sit mala maxia deformitas corporalis: cū solus ille ḡdus maxis gratijs. ḡtis datis p̄ferat. S; esto q̄ te deformitas non reddat hūiliorē. saltē te reddat min^o supbū. et b̄ valde est magnū scz min^o esse supbū. Nepe ḡdus b̄tract^o supbie. si ad huc duraret. p̄sertim vsq; ī finē trāsit^o. tāto eidē gradui maior pena dēberetur q̄ oīs deformitas repibil^o ī hoc mūdo si tibi inesset tātū cruciare nō posset.

De oculorū defectu ⁊ Ca ⁊

Ceterū debes oculorū defectū grauitē ferre: qz defect^o oculorū corporaliū nō nūq; opat cogitationes magis viaces ⁊ p̄ cōtēplationē de die ī diem ialtū crescētes: ac sē sib^o alijs p̄ accidēs mīme īpediētibus dire //

ctius & magis continue in deū tēdētes. Un̄ te
 stāte de cretoꝝ libꝛo: cec⁹ dicit̄ q̄ sup̄ ne p̄tēpla
 tionis lucē ignorat: quā q̄dē ignorantia ma/
 gis p̄sumēdū est iēsse oculos h̄nti. q̄ ei: ceterū
 paribꝫ: q̄ p̄riuationē oculoꝝ cecus dicit̄ appella
 tione vulgari. Quēadmodū enī sagittarius
 claudit vnū oculū vt alio oculo dirigēte cer
 ti⁹ mittat telū ad metā seu iūmū: ita clauso
 p̄ cecitatē oculo carnis: alius oculus sc̄z mēt̄
 cogitationū suaz visione certi⁹ attigit metā
 seu terminū: ad deū finē vltimū. Nō est etiā
 dolendū de oculoꝝ p̄ditōe: qz dēpdant̄ animā
 celestiuū p̄tēplatiōe: sc̄z p̄p̄ inferiorū rez ꝑcu/
 piscibiliū icautā visionē. Cōtra quaz ituitū
 ꝑcupiscentiā generantē dicit̄ Greg⁹. Non
 licet itueri qd̄ nō licet ꝑcupisci. Itē dēpdant̄
 aīam sup̄noꝝ amore p̄p̄ ꝑsequētē in rebꝫ in/
 finis delectationē. Un̄ Greg⁹. Lato quisqz a
 sup̄no amore disūgit: q̄to iūen⁹ delectatur.
 S̄z Seneca dicit̄. cecitatē partē esse iūocē/
 tie. Nūmūꝫ cecitas facit nō videre: ac p̄ ꝑse/
 quēs nō iūidere. S̄ magna pars est iūocentie
 nō iūidere. Itē cecitas facit nō iūpudice vide
 re: s̄z hoc addit̄ ad iūnocentiā: quēadmodū
 iūpudica visio ad vidētis culpā. In sup̄ aua ri/
 tie & extollētie cecitas oculoꝝ ac mltis vitijs
 alijs viā p̄cludit. Un̄ Seneca. Oculos p̄didi

q̄ multis cupiditatib; via incisa est. Oculi
enī irritamēta sūt vitioꝝ: duces scelex.

De surditate. **Ca. iiii.**

Nec te audit⁹ defectu turbari dēs: qz ite
h̄ bonū p̄sequis q̄ vana nō audis. Un̄ facta
Sicetice. Surdi facti sum⁹: nūc cognouim⁹
q̄ auditū vanū amisi m⁹. Itē meli⁹ audire po-
teris auditu hoīs iterioris z aure cordis oc-
cultā z secreta s̄ba diuīe īspiratiōis: z q̄si su-
furro dei hoīez iteri⁹ secreti⁹ alloq̄nt̄ p̄cipiē-
da modis occultis. Un̄ psalmista. Audis qd lo-
quat̄ ī me dñs dē. q̄si diceret. Tāq̄ surd⁹ n̄
auditēs qd sonat vl' dicat̄ ex me foris ec⁹. au-
diā qd loq̄t̄ ī me dñs dē. qz a strepitu mūdi q̄
foris īnq̄tat sū auersus. Un̄ z saluator dixit
Surdi audiūt: qd̄ moralit̄ sic itellige. Sur-
di p̄ p̄uationē audit⁹ extioris audiunt auditu
hoīs iterioris. Hic ē q̄ p̄sonis religiosis: q̄ ad
s̄ba diuīe īspiratiōis auditu ment̄ seu aure
cordis p̄fecte p̄cipiēda aptiores eē debēt: cer-
tis loc̄ z t̄pib; silētiū vt audit⁹ exterior vacet
seriosi⁹ ipat̄. Deniq; o hō tu q̄ foris surditatē
pateris. te ad bonū multiplex disponētē īntne
auditiōis: noueris p̄ter p̄missa bonū aliū singu-
lare exp̄ssū esse ī caticis. vbi dicit sp̄sa dei for-
mis. Aīa mea liq̄facta ē vt dilect⁹ locut⁹ est:
q̄si dicat cū psalmista. factū ē cor meū tāq̄

cera liq̄scēs. s. q̄n̄ dilect⁹ aīe ipsā aīaz alloq̄t̄ ī
 t̄na īspiratiōe. De q̄ ei⁹ alloq̄o dīc̄ psal. Igni
 tū eloquiū tuū vehemēt. Ignita aut̄ cerā re/
 soluit̄ ⁊ liq̄scere faciūt. Ignito aut̄ eloq̄o sep̄
 alloq̄o in t̄ne īspiratiōis attracta aīa velut ab
 igne cera ī sui dilecti dīcedinē p̄tinue resol/
 De defectu odorat⁹. Ca. v. uīz ⁊ liq̄scit

Rursū de odoradi defectu n̄ trīster. s. par
 uī p̄das p̄ceptionē odorū rez̄ corporaliū n̄
 sep̄ tibi p̄ntiū nec haberi possibiliū ad ipsaz̄
 odores sc̄tiēdū. Expediit̄ q̄dē maḡ vt̄ p̄tedas
 satīari ⁊ delectari in odoribz̄ virtutū ac in odo
 ribz̄ īde p̄ueniētū in corporibz̄ sc̄toz̄. Nēpe
 quāto maḡs odores corporū naturales parui
 p̄dis: tāto maḡs ad spūales ⁊ sup̄naturales
 odores p̄cipiēdos p̄ficiēs ⁊ ascēdis. Quōcīas
 q̄ de odoribz̄ v̄tutū q̄ sint p̄fecti: ex q̄z̄ q̄si re
 dū dātia seu correspondētia p̄tingit mlt̄iplici
 sc̄ptoz̄ testimoniō miroz̄ odores corporales ī sc̄o
 rū reliq̄is sensibilit̄ exp̄iri. Profecto si h̄ ita
 se h̄z̄ ī corporibz̄ nōdū gl̄ificatis necdū reaīa
 tis: q̄to maḡs ī gl̄ificatis aīabz̄ sc̄tīssimis
 cū virtutū suaz̄ p̄cipuis odoribz̄ intīme sibi
 vnitis: ipsis virtutū spūalibz̄ odoribz̄ in cor
 pora gl̄iosa p̄ redū dāciā corporalit̄ descēdē/
 t̄ibz̄. Et si hoc erit in alijs sanctis: q̄to maḡ
 in virgīne gl̄iosa: quātoq̄z̄ incōparabilius

Liber

in ipso xpo. Tu q̄ hō q̄ speras tādē ineffabilit̄
recreari ppetuis odoribz talibz ⁊ tātis: nō e
dignū putas parvipēdēdos esse odores hui⁹
mūdi: ac p̄inde nō curādū si defectū habeas in
actu vel instrumento odorādī. Laro nāq; p/
fecti⁹ ⁊ delectabili⁹ dictā īmensā suauitatē
celestiū odorū p̄cipies: quāto ī p̄nti magis ad
h̄p modū meriti te disponis ⁊ tēdō scz p̄n
tiū odorū naturaliū recreationes: ac p̄ p̄le/
quēs minime curādō defectū sensus vel or/
gani quo ipsos sentire posses.

De defectu loquele. **Ca. vi.**

Necob loquele defectū seu carentiā p̄tur
beris. qz alia quedā interioris hoīs est
secreta loq̄la m̄to ītimior: dulcior ⁊ suauior
q̄ hō fm Hieronymū: si hoīm copia defuerit
loq̄tur cū deo. Qua etiā loq̄la loq̄tur hō cū
virgine gl̄iosa: cū angelis ⁊ p̄prio suo āgelo:
Qua deniq; loq̄la loq̄tur hō cū q̄libet sc̄to: ⁊
cū oībz de numero btōz: ac cū caris suis vel
parētibz: q̄s sperat esse in societate ciuiū sup
noz. Nec m̄z q̄ fm interiorē hoīm quantū
cūq; balbutiēs siue mutus loq̄ poterit: cum ⁊
fm illū cantare ei possibile sit. Paulō h̄ in/
nuēte ⁊ dicēte. Latātes ⁊ psallētes ī cordibz
v̄s dño. Sane quāta eoz sit m̄l̄tudo q̄bus
etiā mut⁹ loq̄ poterit: quāteq; sint dignitatis

patet ex pmissis. Que cura igitur erit ei si pau-
 cis respectiue et multo indignioribus tanquam amici-
 culis huius mundi hominibus loqui non poterit? Sed nec
 trahendum quod sicut dicit Gregorius. Tanta unusquisque
 a somno amore dissiungitur: quanto inferius delectatur.
 Ita perfecto tanto unusquisque ab eterno cum sanctis
 colloquio impeditur: quanto inferius terrenis creatu-
 ris colloquendo delectatur. Et rursus e contra. Ta-
 nto quisque magis ceteris partibus magis in somno cum
 caris suis colloquio delectatur: quanto inferius exte-
 riori colloquio preuat. Lasset ergo eius quarela de loque
 careria: et dicat verbum simile de colloquio cum
 amicis vel quibuscumque hominibus terrenis: quale verbum
 magdalena teste. Dugene dixit de colloquio
 cum angelis. Nolo inquit angelos videre: nolo
 cum angelis manere si ceperint michi multa
 narrare: et si voluerit eis ad omnia respondere: timeo
 ne amor meus magis impediatur quam expediatur.

De membrorum carentia vel de-
 formitate. **C**apitulum vii.

Insuper nec de predictorum nec quorumcumque mem-
 brorum carentia vel defectu turbari debes:
 quia forte eorum occasione ad aliquam illicitam perpetranda
 temptareris: a quibus temptationibus ad modum
 plurimum supportaris: quod quidem temptationes si ha-
 beres: nescis an unquam eas vincere posses: sed

verisimili⁹ in toto vl' in parte succūberes. Et
 si de mēbroz carētia vl' defectu turbaris: seq̄t
 q̄ de tua vtilitate turbar̄. de q̄ poti⁹ gaudere
 deberes. Un̄ Hier. Si q̄s fortitudinē latro-
 nis vl' p̄irate enervat: z eos īfirmos reddit.
 prest ill' sua īfirmitas. Debilitata enī mēbra
 q̄b̄ nō bñ vtebāt: a malo ope cessabūt. Huic
 aut sentēcie satis p̄cordat illud p̄siliū salua-
 toris. Si man⁹ tuav' pes tu⁹ scādalizat te:
 abscede eū z p̄ice abs te. scz saltē corde. Me-
 li⁹ est tibi ad vitā īgredi debilē vel claudū: q̄
 duas man⁹ vl' duos pedes habētē mitti ī ignē
 eternū. Deniqz mēbroz carētia vl' defectus
 aut toti⁹ corpis seu alicui⁹ part̄ ei⁹ deformati-
 tas eo valet tibi: q̄ min⁹ p̄cedis in publicū:
 magisqz domi manēs: custodis cubiculū tuū
 paratior seq̄ redēptoris n̄ri p̄siliū q̄ moner̄
 vt cū oraueris intra in cubiculū tuū z clauso
 ostio ores patrē tuū. Deīte sup oīa valet hoc
 q̄ defect⁹ vl' deformitas: siue sit ī toto corpe
 siue in aliq̄ ei⁹ parte: hūiliat hoīem de facili.
 Supbiāqz sociā pulcritudis nō sinit ī eo re-
 gnare: q̄ radix est oīs mali: q̄ quidē si inuale-
 sceret: radice oīm virtutū scz humilitatē ex-
 tirparet: qua sola acquisita vl' retenta n̄l est
 de quo conqueri homo haberet.

De senectute. **C**aplm. viii.

Proterea de senectute nō tristeris q̄ i se
iocūdissima ē. Un̄ Sen̄. Jocūdissima
etas ē senect̄: iā nō tā p̄cepta q̄ dulce ē cupi
ditates fatigasse ac reliq̄sse. Et itez. Mag^m
expecta gaudiū cū puerilē animū deposueris
z te i viz philosophie trāstuleris. hec Sen̄.
Deniq̄ meli⁹ est esse iuuenē z recentē fm ho
minē interiorē ac senilē z deficientē fm exte
riorē: q̄ ecōuerso esse iuuenē ac recentē fm
hoīez exteriorē ac esse veterē z deficientē fm
interiorē. Sz ecce fm aplm: licet is q̄ foris ē
nr̄ hō corrūpat: tñ is q̄ int⁹ est renouat̄ de die
in diē. Et p̄fecto multo meli⁹ est int⁹ siue fm
interiorē hoīez quē de p̄cipalit̄ inhabitat: mū
dū esse z pulcrū cū aliq̄ i mūdicia vl̄ de for
mūlate exterioris hoīs: q̄ ecōuerso mundū esse
vl̄ pulcrū fm exteriorē cū immūdicia vel de
formūlate hoīs interioris. Nimir̄ quo tu se
niores: eo magis disponeris vt deponas fm
p̄stinā uersationē veterē hominē qui cor
rūpitur scdm desideria carnis: z renoueris
spū mēt̄is induēs nouū hominē: eo q̄ magis
appropinquas ad dignissimā interioris ho
minis iuuetutē: z nō solū spū mēt̄is sed etiā
treno corpore renouaris. Un̄ in q̄dā p̄mone
de p̄te coste olim p̄ p̄phetā dictū erat. Emitte
sp̄m tuū z creabuntur z renouab̄ faciē terre.

Liber

Uere nūc noua est nri corporis tra dū spūa/
lis in nob fructificat in mūdo doctrīa hec ibi.
Sed ecce tra hui⁹ mūdi dū p singulos ānos
pfert nouos flores: frōdes z fruct⁹: uidetur
ī nouata: qre z tra nri corporis dū ex spūali
doctrīa corporalis ī ea resultat bonoz ope
rū fruct⁹: uidef esse noua. Quippe p h⁹ reno/
uatio mētj uidef ī nouitate corpis redūdasse

De debilitate corporis. Ca. ix.

Certe nec trīstari dēs de corpis debilita
te z fortitudis carētia: qz est p utilitate
tua. Un⁹ Ber. Sepe ī robusto z uegetato cor
pore aīm⁹ mollior iacet atqz tepidior. Et rur/
sū In corpe debili z īfirmo fortior uiget prō/
ptior: qz ips. Qd utiqz exptū ī se apls ptestās
Lū īfirmoz īqt tūc fortior sū z potēs. Un⁹ et
Hier. fortitudo corpis ībecillitas mētj ē. Et
rursū ībecillitas corpis ē fortitudo aīe. hec il
le. Gaude g⁹ poti⁹ de corpis ībecillitate. Qua
eī ratioe gaudere habes de aīe seu aīmi forti tu
dīne siue spūs prōptitudine: eadē ratōe nō so
lū nō dēs trīstari de carētia fortitudis corpis
s; magz gaudere debes de corpis ībecillitate.

De infirmitatibus. Ca. x.

Similiter de īfirmitate corpis quā tibi
de⁹ imittit nō trīsteris: s; eā habēas tā

q̄ bñficiū z grām visitationis: z gaudeas de
 signo salutis: sperās h̄ tibi fieri ad dandā sciē
 tiā salutis tue i remissionē pctōz tuoz: p̄vise
 ra misericordie sue i q̄bz visitavit te oriēs ex
 alto. Un̄ i patrū libro de q̄dā legit: q̄ cū fre
 quēter ifirmare f̄i corpore: contigit vt vno āno
 nulla eū egritudo contingeret: z p̄p̄tea fiebat et
 ḡuit ferebat dicēs Reliqt̄i me dñez noluit̄i
 me h̄ āno visitare. Et ideo vt q̄dā alius senex
 dixit. Si te occupauerit ifirmitas corporis
 noli pusillanimitis fieri: s̄z patient̄ fer: z roga
 deū vt donet tibi q̄ expediūt. H̄ ē: q̄ volūtas sua
 fiat. Sūma enī religio ē vt i ifirmitate q̄s a
 gat grās deo. Multū etiā te debet consolari pre
 sens egritudo: qz si ei⁹ penā volūtariē sustines
 in h̄ mūdo: hec te liberare posset a maximis
 penis z diu sustinēdis in purgatorio.

De vite hui⁹ breuitate. **C**Ca. xi.

Rursū nō turberis de vite breuitate: s̄z
 maḡ studeas p̄vidēter agere: z poti⁹ bo
 nos act⁹ q̄ dies mltiplicare. Un̄ z Seneca
 Unus dies hoīm eruditoz plus valet q̄ i
 periti lō q̄ssima etas. Et itez. Sapiēs semp
 cogitat q̄lis n̄ q̄nta sit vita. Nō ei viure bo
 nū ē s̄z bñ viuere. Et itez. N̄ bñ viuas r̄fert
 nō q̄ diu: actū vitā metiam⁹ nō tpe. hec Sen.
 Sed si de breui vita gaudere nō potes: sis vl

Liber

Vita,
idifferēs cū Aug^o. q̄ sol^o cū deo colloq̄ns dīc̄
De salute corp̄s mei q̄dīu q̄d michi st̄vī /
le nescio: tibi dñe h̄ p̄mitto. Qui etiā de ma /
le accedētibz lōge vite sic dīc̄. Vita hec ē du /
bia: vita ceca: vita erūnosa: quā hūozes tumi /
dāt: dolozes extenuāt. ardōzes exiccant. aera /
morbidāt: esce īflāt. ieiūnia macerāt: ioci sol /
uūt. tristicie p̄sumūt: sollicitudo coartat. secu /
ritas hebetat. diuitie iactāt. paup̄tas deijcit. /
iuuēt^o extollit. senect^o icuruat. īfirtas frāgit /
meroz dep̄mit. ⁊ p^o hec oīa mors ītimit ⁊ vni /
ūsis gaudijs finē īponit. ita vt cū eē desierint /
nō fuisse putēt. r. hec Aug^o.

De tēpestiua morte. Ca. xii.

DEniqz de morte tēpestiua si bñ ītellige /
res: p^o gaudere q̄ turbari debēs. Un̄
Uicēt^o. Qui dā ad sc̄m̄ ludouicū frācoz re /
gē sic scrib̄. Mors īudex ē cui^o īudicio sb̄ijci /
unt ⁊ oīs reges ⁊ īpatozes. Iudex iste trinā /
citationē fm̄ iuris formā solet facere. P̄rīa /
ē egritudo. sc̄da ē corp̄s defectio: t̄cia h̄o p̄ /
ptozia ē: quē nō p̄ nūciū facit s̄ ipsamet v̄cīt /
Quāqz tñ p̄ tribz nā facit: qñ sc̄z īudex sūm^o. /
sb̄ q̄ mors ē īudex delegat^o ex aliq̄ causā vult fe /
stinare. Nā electos suos qñqz cit^o euocat ne /
cadāt: malos etiā ne pctis pctā sup̄ addāt. hec /
ille. **D**e morte iā īminente. Ca. xij.

Deinde de morte imminente non tristeris sed poti⁹ gaude: quia mors miseriarum finis est et obliuio. Un⁹ Sen. Mors malorum omnium remedium est. Et ideo idem Sen. dicit. quod rudis est tyrannus qui morte pena exigit: quia ipsum a pena liberat quem punire se credit. Et propter hoc etiam de mortuis dixit Iohes in apocalypsi. A modo iam dicit spiritus ut requiescat a laboribus suis. Mors est etiam e fine ac iocunde vite ingressus et choario. Et ideo transitus sanctorum natale eorum ab ecclesia appellatur. Un⁹ Lyp⁹ an⁹. Qui nunc morimur ad immortalitatem morte transgredimur: nec potest eterna vita succedere: nisi contigerit hic exire: hec ille. Nos ergo gloriemur de morte: quia proficiamus ad dominum deum nostrum: dominum vniuersorum: et ad gloriosam eius genitricem reginam celorum: et generaliter ad societatem civium supernorum.

De agonia. **C**apitulum. xiiii.
DEnique si in agone non desoleris propter demonum temptaciones et iniquitates inuocabis reginam sanctam katherinam. De qua canit ecclesia. Imminente passionis regine hec iter serit: assequitur iesu bone quod a te petierit suo quousque in agone meorum mei fuerit. Et ecce ad ipsam facta est vox celitus eam asserens esse exaudita. Hac igitur in agone tuo inuoca. Sed super omnia reginam reginam inuoca. de qua sic ait Ber. Ille solus homo beatus laudes sileat: qui fideliter inuocata

Liber

sensit vnq̄ in suis necessitatibz sibi defuisse
Et iterz. Si criminū imanitate turbatz. si cō
sciēte feditate pfusus: si iudicij troze p̄rit?
si baratro desperatiōis absorpt?
maria cogita
maria iuoca: nō recedat a corde: nō recedat
ab ore: nā ipsa cogitās nō erras: ipsam rogās
nō desperas. Hec Bernardus.

Quartusdecim⁹ liber cōtinet cōsola
tionū remedia contra turbatiua que
opponūtur bone ipsi⁹ aīe dispositiōi
seu cōditioni. Et habet capl'a. v.

i. **D**e solatiōe sup actuali p̄tutū carētia.

ii. **D**e difficili acq̄sitiōe virtutū aīe.

iii. **D**e stimul' carnis z īclinatiōe z p̄nitate

iiii. **D**e iracūdia.

(in malū.

v. **D**e tristitia sup erronea p̄sciētia.

De cōsolatione super actuali vir-
tutum carentia. **Capl'm. I.**

Primo igit' p̄sidera p̄tutis ppria: et
cognosces nō lōge distare a te p̄sol
lationē tibi necessariā sup virtutū
carentia. Nūmiz sicut p̄stato esset
p̄solatio sup auri carētia: ad qd̄ habēdū vis
homini patēs esset: z ad qd̄ ipsū auz q̄si exi/
stēs sui ipsi⁹ nūti⁹ hoīem liberalit' inuitaret:

ita pfecto z homini credēti se carere virtutibus
 p̄sto seu p̄p̄inqua est consolatio si attendat ei⁹
 p̄p̄a his similia q̄ de auro sūt supposita De q̄bus
 dicit Sen. Nulli p̄clusa est virtus: om̄ibus
 patet. oēs iuitat: oēs admittit. n̄eligit domū
 nō censū: nudo hoīe p̄tēra est. hec Sen. Lu
 etiā hō q̄ p̄q̄ris virtutibus te carere: vide q̄ bñ
 p̄sideres. Aut enī amas virtutes: aut nō amas
 Si q̄dē nō amas: ad q̄d tūc de eaz carētia cō
 tristaris. Si vero virtutes amas. v̄l amas q̄ in
 te sūt v̄l in alijs. Si amas illas q̄ in te existūt
 quō credis te virtutes nō h̄re. Si amas virtu
 tes q̄ in alijs sūt: nā p̄uicenis te virtutes h̄re.
 Un̄ Sen. Scias cū multis virtutibus abū
 dare qui alienas amat.

De difficili acq̄sitiōe virtutū aīe. ii

Pro libēs posses icōmodū difficultatē
 acq̄redi virtutes tolerare: p̄ maximo cō
 modo p̄sequēte in virtutū acq̄sitione z p̄sū
 matiōe. Ecce enī adeptis virtutibus: scias q̄
 p̄ eas p̄sequis aīe ornamētū z nitōrē: q̄ vt di
 cit in decretis: virtutes sūt q̄si picture ad aīe
 ornamētū: q̄ illa aīa a deo depingit q̄ habet
 virtutū gr̄am renitētē. Itē p̄ virtutes p̄seq̄
 ris aīe a vitijis vulnerate medicamentū. Un̄
 Greg⁹. Quid ē p̄tus nisi medicamentū: z q̄d
 vitijū nisi vuln⁹? Itē p̄sequis a p̄culis mu

nimentū. Un̄ dñs volēs post passionē discipulos
 exponere periculis dicebat eis. Sede
 te in ciuitate quousq; iduamini virtute ex al-
 to. Itē psequeris gratiā hoīm. Un̄ Seneca
 A deo grōsa est virt⁹ vt insitū sit malis pba-
 re meliora. Itē equanimitatē psequeris. Un̄
 Augustin⁹. Virt⁹ ē eq̄litas qdā vite vndiq;
 psonā rationi. S; hec p̄dicatio est causalis
 Nā eq̄litate huiusmodi virt⁹ causat. Nepe
 scdm Senecā. animū reddit asp̄is blādi s; q;
 inuictū: neutri se fortune sbmittētē: quē nul-
 la vis frāgat: quē nō attollāt fortuita: nec de-
 primāt. Itē psequeris honorē z honestatem
 Honestus enī vt dicit Isidorus. dicit aliq̄s
 eo qd nō aliqd̄ habet turpitudinis. Et subdit
 Nā qd̄ est honestas: nisi honor p̄petuus z q̄si
 honoris stat⁹. Itē psequeris generositatem
 Un̄ Seneca. Quis ē generosus ad virtutē
 a natura p̄posit⁹. Itē psequeris optimā so-
 cietatē. Un̄ Sen. Dim societātū nulla p̄stā-
 tior: nulla firmior est: q̄ cū boni v̄ri morib;
 similes: familiaritate sūt iūcti. Itē psequeris
 regalē p̄tātē z bonā mēt̄is iustitūtiōnē. Sicut
 enī regnū bene institutū est si recte in eo p̄su-
 latur z recte ip̄etur z recte obediatur: sic mēt̄
 bñ instituta est cū ratio recte p̄sultat voluntas
 recte ip̄at z vires sbiecte volūtati recte obe-

diū. Hāc aut bonā institutionē virt^{us} in mente
facit. Ipsa enī rōnē illūinat z volūtātē de fut
tute vicioz ad ipiū sblimat. Un̄ Sen. Vis
honorē h̄re: magnū ipiū dabo tibi Impa tibi

De stimulis carnis et inclinatio-
ne et pronitate in malū. Caplm. iij.

Cetero de stimulis carnis z vicioz incli-
natioe ad peccādū z pnitate ī malū nō de-
speres. facile enī isti defect^{us} sunt remedia-
biles tāq̄ nature nō ingenti nec infixi. Un̄
Sen. Nulla naturalia corpis z animi vitia
ponūt: q̄cqd infixū z īgenitū ē leuif n̄ vincit.
hecille. Quasi dicat: Arte pnt leuif vitiavi-
ci. scz arte bone vsuetudis. Neq̄ regla iuris
est. q̄ oīs res p q̄scūq̄ causas nascit p eadem
dissoluit. S3 vsuetudie vitiū nascit: et q̄ nō
miz si etiā vsuetudie scz p̄traria vitiū dissol-
uat seu vincat vsuetudine scz recte eperadi q̄
p̄t acq̄rit. Que vt dicit Aug^o. ars est recte
viuēdi: qua qdē arte habita siml̄ habet ars
p̄tra reliquias vicioz si que sūt seu cōtra sti-
mulū carnis z pnitates in malū facile triū-
phadi. Hic nāq̄ Socrates virtutē laudans
dixit ipsa esse que res ipossibiles ad possibi-
lē redigeret facilitatē. Sic q̄ vt tactū est: vi-
tia z pnitas ī malū arte quadā leuif superā-
tur. Sed esto q̄ nō leuiter id fieret: p̄fecto

Liber

hoc ipsū plurimū pfert. Tūc enī exercitium
circa materiā virtutis q̄ esse dinoscit̄ circa bo-
nū ⁊ difficile: coronā digne pre alijs meref.
Quippe p̄nitas nature corrupte ad act⁹ libi
dinosos si victa fuerit coronat virgines. Et
pari pacto vniuersalit̄ p̄nitas in malū si vin-
cat̄ vel portione aliquā addit ad coronā quā
in celis expectam⁹. s; nec coronat nisi q̄ legiti-
me certauerit. Deniq; stimli vitioꝝ ⁊ p̄nitas
in malū sūt materia ex q̄ poteris tibi scalā fa-
cere p̄ quā post xp̄m aīe tue dilectū ad celestē
paradisū ad locū illū voluptatis ⁊ ineffabi-
liū gaudioꝝ valeas ascēdere. fac ḡ tibi scalā
p̄ quā illo ascēdere valeas ex illa lignoꝝ mate-
ria quoz ī horto p̄sciētie tue plurima forsitā
succreuisse iuenies. Audi Aug. hāc materiā
mirabilē tibi idicātē: videlicet vitia tua ⁊ passi-
ones e q̄b; arte q̄dā scalā tibi optimā fabri-
cabis. Nepe de xp̄i loq̄ns ascēsiōe ait. Post
illū ḡ quō possum⁹ ascēdam⁹. ⁊ corpore seq̄-
mur illū affectuq; parit̄. Ascēdem⁹ aut si vn⁹
q̄sq; n̄r̄ vitia ⁊ passiones s̄bdere sibi studeat
ac sup ea stare assuescat: ⁊ ex ipsis sibi gradū
p̄struat: q̄ possit ad supiora ascēdere: eleua-
būt nos si fuerit īfranos. De vitijs n̄ris sca-
lā nob facim⁹ si vitia calcam⁹. Hec Aug⁹.

U De iracundia. **U** Capl m. iiii.

Rursū noli cōqueri de iracūdia tua seu
 passiōe ire: q̄ tibi satis est p̄ficua ratione
 habende victorie. Nepe si paul⁹ stimulū sibi
 datū nō sensisset: nō tā gl̄iosam victoriā q̄ nō
 mediocrē gaudiū portionē ad coronā ipsi⁹ ad
 didi habuisset. Sic etiā si iracūdia seu ira q̄
 tibi materia ē spūalis exercitiū careres: nec
 victoriā coronādā obtineres. Un̄ ābro. Pre
 claz est motū tpare p̄silio: nec minoris p̄tu
 tis dicef cohibere iracūdiā: i dignationē cō
 pescere: q̄ oīno nō irasci: cū plerūq; illd̄ leui
 us: istud forti⁹ estimef. Un̄ z Cassiodo. Mel
 lior est q̄ vicit irā: q̄ q̄ capit ciuitatē. Deniq;
 scias passiōē ire etiā in plib; casib; esse ne
 cessariā: p̄sertim si a p̄ueniēte ratione ip̄erēf
 Un̄ Chryso. Si ira non fuerit: nec doctrina
 p̄ficit: nec iudicia stāt: nec crimia p̄pescūtur.
 Itaq; q̄ cū causa nō irascif peccat. Patiētia
 enī irratiōabilis vitia semiat: negligētia nu
 trit: z nō solū malos sz etiā bonos ad malū i
 uitat. Qui cū causa irascif nō fratri irascif sz
 vitio. hec Chryso. Scias etiā q̄ sic dic̄ tho
 mas aq̄nēsis: de p̄fectionē aliquaz p̄tutū est
 irasif fortitudis: vt dicif i ethicis. Qui etiā
 dic̄: q̄ ira q̄nq; dicif volūtas v̄dicadi aliqd̄
 maleficiū: z sic ira nō ē passio pp̄rie. loquēdo:
 nec est i irascibili sz i volūtate: z sic ira est in

deo et in beatis: et fuit in christo. Alio modo dicitur
 proprie ira passio quodammodo vis irascibilis: quod pertinet
 ex hoc quod appetit sensibilibus tendit ad defensionem
 alicuius quod apprehendit contrarium voluto et desi-
 derato: et si quidem sit ex ordine rationis insurgens
 vel ordinata ratione: sic dicitur ira pro zelum: et sic
 fuit in christo. hec Thomas. Qui rursus dicit. quod ira
 secundum quod est passio: non opponitur consuetudini sed
 est materia eius circa quam: quod etiam mitis irascitur
 quando oportet. Sed et philosophus in ethicis di-
 cit: quod non irasci in quibus oportet insipientis est.

De tristitia super erronea conscientia. c. v.

Proterea circa passionem conscientie scias du-
 pliciter conscientiam esse erroneam. Primo
 quia nimis lata: secundo quia nimis arcta.
 Utroque enim medio a modo virtutis deuiatur
 et in via morum errat. Primo modo habet erro-
 neam conscientiam homines mundani et peccatores: qui
 viam morum faciunt sibi latam quam ducit ad perditionem
 Et hi similes sunt cuidam semini quod transire volens
 lignum transversaliter super ripam positum: fecit in psu-
 berillo mediante latius quam esset apparere: quodque pe-
 de suum ad partem illam posuit qua arte sua appo-
 suit: et sic in aquam cecidit. Secundo modo scientiam
 conscientiam habet erroneam illi frequenter qui de nouo ad
 deum sunt conversi spirituales viri: vel quicumque homi-
 mines deuoti et cum hoc timorati: qui similes

sunt illis quod per pontem satis latum habent ire: quem
tamē magis aliis strictum eis ad similitudinem
fili vel calami facit apparere: quibus magis est
diabolus quod hoc moraliter solet facere. Hi autem quod
timorati sunt: veretur sicut Job omnia opera sua
sive interiora sive exteriora. De conscientia
ergo primo modo erronea: eo quod est nimis lata: que
quidem contritione: confessione et satisfactione cura-
ratur: hoc in loco non tractabitur: sed tamen modo de
secunda: que est nimis arcta: que si forsitan te per-
turbat: ad consolationes sequentes recurras.
Denique circa erroneam et nimis arctam conscientiam
pro vno remedio est sciendum: quod in dubijs vita
bonorum virorum debet alijs esse viuendi regula
et exemplum. Est igitur respiciendum ad facta bono-
rum virorum et discretorum: et si plures tales vel ut
in pluribus casu tali eis occurrente sic vel sic
se habere inuenires: ac estimatione tua iudi-
cares: tunc et tu similiter agere non formides.
Sed dices forte in contrarium: quod tales viri
et si bonam habeant conscientiam: non tamē scien-
tia circa illam materiam: vel e converso habentes
scientiam non habent conscientiam: vel si ha-
berent utrumque forte sic non facerent. Ad hoc
tibi respondeo: quod quando non est omnino certum:
probabile tamē est et modicum dubium: quando
simul scientiam habent et bonam conscientiam

et quoniam ita se haberet si casus tales eis occurrerent: tunc pro excusatione tua noueris esse satis si similitudinem feceris. Attende etiam quod quidem canonicus dicit: non solum in iuramento sed in omni quod agitur hec est moderata sollicitudo obseruanda. Si uitaliter forte lapsus uersuti hostis inciderim in insidijs: ex quo sine peccati contagio surgere non possumus: illi potius cui talem aditum petamus quam minus periculi nos pressuros esse cernimus. Unde Gregorius. Ad destruendas behemoth insidias: subtiliter fiat ut cum mens iter meliora et maxima peccata restringit: si oino nullus sine peccato additus patet: meliora sepe eligantur quia et quod muroz abitu undique ne fugiat claudat ibi se in fugam precipitat ubi breuior murus ingeritur. Unde cum in dubijs restringimur: utiliter minus subdimur: ne in magnis sine uenia peccemus. Itaque plezque neruoz behemoth istius proplexitas soluit: dum ad virtutes maxima sepe commissa meliora transit. hec Gregorius. Unde et Raymundus in summa sua infert: quod ueritate inspecta nihil est proplexitas. Nec potest aliquis esse proplexus in duo mala necessitate astrictus ad aliquod malum prope tractandum. hec ille. Duo dicente: quod non potest esse aliquis necessitate astrictus ad aliquod malum prope tractandum: dicit eius glossator: nisi propter errorem scientie aut propter malam uoluntatem: quam non uult deponere. Hec autem videre poteris ex dictis Thomae

squinesis. Simpliciter inquit nullus est pplexus
 absolute loquendo: sed quodammodo non est inconvē-
 niens illo statu aliquo pplexu fore: sicut inten-
 tione mala statu: siue fiat actus qui est in precepto:
 siue non fiat peccatum incurrit. Similiter etiam sta-
 tu. Sciencia erronea: quicquid fiat peccatum non vi-
 detur. Sed potest homo pravam scienciam et erroneam si-
 cut et intentionem pravam deponere: et ideo simpli-
 citer non est pplexus. hec Thomas. Cum itaque
 illud quod admittitur ne gravius committatur quicquid
 non vocatur peccatum: hoc intellige vel respectu
 peccati maioris: vel secundum estimationem alicuius.
 Quavis enim semel se acceptum sit peccatum: in casu
 tamen contra eventum peioris siue maioris peccati: non
 solum permittitur: sed licite potest fieri: quod tamen circa ipse
 sciencia erronea et intentione mala depositave-
 raciter desinit esse peccatum. Non enim perjurat qui
 non sicut iuramentum quod se iuravit facere homici-
 dium. Nota etiam quod timore sciencie malis mo-
 dis contingit errare. Primo ex ignorantia: quoniam
 quis nescit quod eligendum vel declinandum sit. Se-
 cundo ex negligentia: ut quoniam quis negligit scienciam
 discutere: vel si nescit se expedire: negligit
 ab alijs querere. Tertio ex supbia: ut quoniam quis
 non humiliat intellectum suum: ut scilicet sapientioribus
 et melioribus se velit credere. Quarto ex singula-
 ritate: quia quis sensum sequens proprium: non conformatur

Liber

se alijs . nec seq̄t vias om̄nes doctoꝝ . Quito
ex affectu iordiato . q̄ sepe icliat p̄sciētiā ad id
qd̄ hō vlc̄ vl̄ appetit : z sic fac̄ eā a sua rectitu
die deuiare . Sexto ex pusillanimitate : q̄ q̄s
timet nō timēda s̄m rectū iudiciū rationis .
Septimo ex pplexitate q̄ q̄s se credit inf̄ duo
p̄tā positū eē . q̄rū alterz ipossibile sit decliare
Octauo ex hūilitate q̄ error ex cordis puri
tate p̄cedit . Un̄ Bre . Bonaz mētū ē ibi cul
pā coḡscere vbi culpa nō ē . Debet ḡ p̄fessor vl̄
p̄siliari p̄p̄t passionē p̄sciētie erronee paties
eē : z infirmatū p̄pati : z cū oī benignitate p̄sule
re ac ligamīa ei⁹ cū discretiōe soluere . Cōsciē
tia enī erronea etiā multū laudis habet . Nā
q̄si nichl̄ eī ea de malo culpe : s̄z solū error ītel
lectu seu app̄hēsiua p̄tute : z mltū de p̄fectiōe
sc̄z timor z amor dei . Un̄ nō sūt deridēdi talē
h̄ntes infirmitatē : s̄z maḡ laudādi . vtpote q̄s
a x̄o v̄get caritas z timor dei filial̄ . q̄ p̄ toto
mūdo nollēt deū sciēnt̄ offēdere pctō mortali :
lic̄z timor vehemēs deū offēdēdi z dubitatio
de agēdis nō nullos hmōi ītātū p̄turbet q̄ le
p̄rā vl̄ aliū morbū ḡuissimū eligerēt : vt a talē
essēt infirmitate supportati . q̄bz ob h̄ mltū est
p̄patiēdū : sūtq̄ gr̄atose z benigne p̄tractādi
q̄s nimiz z h̄ potest p̄solari q̄ sua infirmitas ē
surabilis : q̄d̄q̄ magni viri hac infirmitate

scrupulose p̄sciētia visi sunt laborasse: q̄ tan-
dem curati fuerūt deo cooperante:

Quint⁹decim⁹ liber cōtinet cōsolatio-
nū remedia oportuna cōtra turbati-
ua que opponūtur spēaliter ipsi⁹aie
securitati z trāquillitati. Et hz ca. x.

i De p̄solatiōe sup pusillanimitate siue
q̄ De timore hoīm. (timiditate

ii De timore raptorū.

iii De timore diabolice ipugnationis.

iv De timore mortis in genere.

v De timore mortis tēpore tonitruorū.

vi De timore mortis ratiōe cui⁹uis pericli

vii De timore purgatorij v^l inferni. (iminetz

ix De dubitatione p̄destinatiōis.

x De desp̄atiōe p̄p̄t graues culpas.

De cōsolatiōe super pusillanimitate

siue timiditate. Capl^m. I.

Primo q̄ noli te pusillanimitate seu
timiditate turbari: qz z si mala sit
ei⁹ additio: a peiore tñ te p̄seruat: v^l /
delz a p̄sūptiōe seu p̄suptuositate ī mlta mala
p̄cipitate. Nimirz ī p̄suptuosis regnat z relu-
cet supbia: q̄ teste sc̄ptura. odibil^{is} ē corā deo et

Liber

hoibz. Pusillanimitas aut̄ qūis n̄ sit p̄t̄. n̄
p̄t̄uti hūilitat̄ deo gr̄e z hoibz: maḡ ē vicina
Presumptuosi enī ml̄t̄ sūt duri z īfesti: pusil-
lanimes aut̄ solēt alijs eē blādi. Presumptuo-
si sūt distorti z īq̄eti: pusillanimes aut̄ sūt pa-
cifici z q̄eti: Presumptuosi solēt esse in verbis
excessiui: pusillanimes aut̄ paciēt se h̄nt: nec
solēt peccare ī excessu ml̄ti loquij. Nec oīa ex-
periētia docet euident̄. Et nichilomin̄ p̄t̄
excessū malicie ipsi p̄sūptiōis dic̄ scriptura
D̄ p̄sūptio neq̄ssima. Un̄ es creata. Sane
extremū timiditati oppositū ē audacia: z si ti-
miditas rationē mali habeat. ī quātū t̄n exclu-
dit audaciā sic icōparabil̄ p̄ ad bonū cō-
fert q̄ nocet. Q̄t̄ mala z p̄t̄a p̄t̄ timidi-
tate sūt om̄issa: q̄ audaciā sūt p̄missa. Unde
Salomō. Beat̄ hō q̄ sēp̄ ē p̄uid̄: q̄ nō mē-
tis est dare: sc̄z q̄lis ē audax: corruet ī malū
Et ideo nō m̄z q̄ vbi vn̄ pusillanimis vl̄ ti-
mid̄ ī fernū meruit: ibi mille vl̄ plures p̄t̄
audaciā z h̄ z ī alio sc̄lo cadere meruerūt. De-
nīq̄z audī Senecā illustrē te ī timores īor-
dinatos aiante ipsosq̄ dissuadētē. Nō sis in-
q̄t miser āte tēp̄: cū illa q̄ velut īminētis ex-
panisti: forte nūq̄ v̄tura sūt. Quedā nos ma-
gis torq̄nt q̄ deberēt: q̄dā aut̄ torq̄nt quātū de-
berent: quedā torquēt cū oīno nō deberent:

Aut augem⁹ dolorē. aut fugim⁹. aut pōccu/
pam⁹. Si enī futurū est. qđ iuuat dolori suo
occurrere. Satis cito dolebis: cū venerit:
iterim tibi meliora pmitte. Aliquū gladi⁹ ab
ipsa ceruice reuocat⁹ est: z aliq̄s suo carnifici
supstes fuit. Nec Seneca.

De timore hoīm. **Ca. ii.**

Sed z contra inordinatū timorē hoīm in
genere valēt tria p̄cipue. scz deū timē
deū amare. z in eo sperare seu fiducia habere.
D: timore dicit Ecclesiastic⁹. Timēti deū nō
occurrēt mala. sz in tēptatiōe de⁹ illū p̄serua
bit z liberabit a malis. De amore dic̄ Pe
trus. Quis est q̄ vob noceat si boni emula
tores fuerit. De spe z fiducia dicit Psalm̄
In te dñe speraui nō pfundari in eternū. Et
itez. In te pfido nō erubescā. Patet quoq̄
ppositū p̄ exēplū. Nā z susanna erat fiducia
habēs i dño z a morte ad quā dānata fuerat
liberata est. Sint ḡ dicta tria siml. Nā fu
niculus triplex difficile rūpit. Nō ḡ nimis
timeas hoīm. Deū time potius z mandata
eius obserua: qz hec debēt esse simul iuncta.
Uñ Greg⁹. Timere deū: est nulla que faciē/
da sūt bona p̄terire. Uñ Ecclesiastic⁹. Qui
timet deū nichil negligit. Omōi timoris dei
vtilitatē ad futura extēdēs: z ad p̄ns referēs

Liber

Aug⁹ dicit. Timor dei securitatē generat
sep̄ternā. Time eū q̄ sup̄ oēs ē. ⁊ nullū hoīez
formidabis hec Aug⁹. Et tūc dicere poteris
cū psalmista. fiducialit̄ agā in eo ⁊ non time
bo. Et rursū. Dñs adiutor meus et protec
tor me⁹. ī ipso spauit cor meū et adiut⁹ sum.

De timore raptorū. Ca. iiii.

Sunt etiā remedia multa specialit̄ tra
nitiū timorē raptorū. Valet em̄ fidu
cialit̄ dicere officiū delectā cruce. ⁊ specialiter
Protege dñe plebē tuā p̄ signū sc̄tē crucis.
Valet dicere fiducialit̄ officiū de br̄a v̄rgie
Salutē facta parens. cū Euāgelio. In pr̄ci
pio ⁊c. Valz dicere b̄ndictionē itinerācium.
Deniq; tra timorē raptorū valz dicere fidu
cialit̄ ⁊ specialit̄ ī occurſu eoz h̄ac b̄ndictionē
D⁹ me⁹. de⁹ me⁹. ⁊c⁹ me⁹. de manu inimicorū
meorū extollas me ⁊ libera me p̄ nomē sc̄tū
tuū ab hīs q̄ appropiquāt michi. qm̄ int̄ mul
tos eras mecū. De⁹ meus adiutor me⁹. deus
me⁹ refugiū meū. ⁊c⁹ meus liberator me⁹. In
B cognoui qm̄ voluisti me. q̄a nō gaudebit in
imic⁹ me⁹ super me. H̄ac b̄ndictionē quidam
frater de mane iter piculosū arreptur⁹ nocte
p̄cedētī somniāuit. de quo gaudebat. ⁊ in som
nis sibi dictū fuit. q̄ illavti deberet b̄ndicti
one. ⁊ sic secur⁹ esset. Qui⁹ rei exp̄imētū p̄d

157200
sm. 100. 1/2

stea ab ipso pluries: et ab alijs fuit expertum
Ut in piculis latronum: in piculis raptorum
magis iecur: puenias picula te muniendo tribus
partibus expressis munimentis: scilicet timore dei: amore
et fiducia seu spe firmiter concepta.

De timore diabolice impugnationis. **Capitulum. iiii.**

Rursu nec timere debet diabolus nocere
volente non tamen valente: impeditum per magis potente.
Ubi Augustinus. Diabolus plerumque vult nocere et
non potest: quia potestas ista sibi potestate est. Nam si tamen nocere
posset diabolus quantum vellet. aliquid iustorum non
remaneret. Ubi et Ambrosius. Nisi quod propter timorem
vixisset: nunquam accepisset in eo potestatem diabolus. aut
si accepisset: non ut perderet sed ut probaret. Sine
permissioe dei diabolus nocere non posse cogitacione
ne potentia diabolus magis timeas quam diuinitatis
offensa. Ubi Bernardus. Demonum est mala suggerere:
nostrum est non consentire: quos enim resistimus
toties eos superamus. angelos letificamus
deum honoramus: qui incitat ut pugnemus
adiuuat ut vincamus: solidat ne deficiamus.
Audi etiam doctrinam sancti Antonij: fratres suos
sic alloquetis. Varias inquit demonum noscitis
insidias: credulitate nostris christi vestris figite
mentibus: et vniuersi demones fugabuntur

Liber

Et sumit h̄ remediū a contrario sensu: q̄ sicut
Uinceti⁹ scribit ī specu. Sact⁹ lōgin⁹ ait ad
demonēs habitātes ī idolis. Cur habitatis in
idolis? Et respōderūt: vbi xp̄s nō noīat: z ei⁹
signū nō ē positū: ibi ē habitatio n̄ra. Deniq̄
scias diabolicarū artū z sup̄stitionū dece/
ptiōes bonis nō eē timēdas: s; prauis hoīby
z fidē adhibētib; . deo hec iuste pp̄t̄ corū pctā
pmittēte. Un̄ aug⁹. Nec prās iā dat̄ imūdis
spiritib;: vt p̄uos hoīes seducat: illos videlicet
q̄ spernūt v̄ritatē z credūt mēdatio. Et iuxta
Pauli sentētā. sanā doctrinā nō ferūt. Nec
Aug⁹. Insup̄ 5̄ p̄missa q̄b; prauī hoīes merē
tur seduci tāq̄ excecati: ml̄tū valere videtur
ille vsus psalterij. Illumina dñe oculos meos
ne vnq̄ obdormiā ī morte neq̄m dicat inimic⁹
cus me⁹ p̄ualui adūsus eū. zc. fert̄ enī quē/
dā demoniacū alberto magno hec v̄ba v̄l si/
milia dixisse: q̄ videlicet sciret quēdā vsū ī
psalterio q̄cunq; illū q̄tidie diceret: nūq̄ ad
sui dānationē seduci posset. Et cū ille req̄sit⁹
nollet dicere alberto q̄s ille vsus esset. Al/
bert⁹ respōdēs dixit: nisi michi dixeris illū
ego oī die ītegrū psalteriū legā: z p̄sequēs
etiā vsū illū. Demō timēs hec ep̄. cū fieri: ne
tm̄ bonū faceret: fatebat̄ ei q̄ esset vsus ille:
sc; Illumina dñe oculos meos. zc.

De timore mortis in genere. Ca. v.

Quetez nō timeas mortem: ⁊ statū tuum amaritudine plenū terminari nō trepidēs p̄ eā. Un̄ Ambro. Mors quidē cū om̄s absoluat: paucos delectat. At vero nō est vitū hoc mortis: s; n̄c īfirmat; q̄ voluptate corporis ⁊ delectatiōib; vite īstr⁹ capimur: ⁊ cursū hūc p̄sumare trepidam⁹. in q̄ pl⁹ est amaritudis q̄ voluptat;. hec Ambro. Profecto vite p̄ncipis p̄cept⁹ hoīem quietū ⁊ securū reddit. Docet enī experiētia: q̄ sicut metus facit hoīem īnq̄etū ⁊ anxiū: sic et p̄cept⁹ illi p̄trari⁹ quietū facit ⁊ securū: Un̄ Sen. Pusilla res est hoīs vita: s; īngēs res est cōcept⁹ vite. Hāc q̄ p̄cept⁹ serit securus videbit maria turbari: securus despiciet horridam faciē fulminātis celi. Quid ad me q̄ magna sint q̄b; p̄reo: ip̄m p̄ire magnū nō est. Sed ad timorē mortis ad excludēdū req̄rit q̄ hō q̄ ad animā sit bene expedit⁹ ad moriendū.

De timore mortis t̄pe tonitruorū. vi
Specialit̄ sūt q̄n̄ sūt tonitrua: mori p̄ fulmina ⁊ tēpestates minus timeas. Beati ioh̄is: q̄ filius tonitruī appellat̄. sacrosanctū euangeliū. In principio erat verbū: tecū habebas: v̄l ip̄m omni die a sacerdote audias: v̄l

p te legas: et specialit̄ qm̄ est tēpestas. Hoc eī
 in tribus religiosis siml p capū eū tribus fere ex //
 ptū: qz duo q̄ pdictū euāgelū ipso die non
 audierāt. tēpestate maria venīte percussū iterie
 rūt. et tē q̄ pdictū euāgelū ista die audierat
 sol⁹ euasit. Valet etiā refugiu p mētē deuotio
 nē ad yginē gloriosā: et ipsa erit tibi p̄sidio p
 fulmīs lesionē. Un̄ Celari⁹ de q̄dā sacerdote
 narrat: q̄ ātiphonā Salue regia: ad oēs ho //
 ras dicer̄ s̄uevit. Et cū die q̄dā capū p̄trāsī
 ret: orta sūt tonitrus tāvalida: virel̄ ābulādī
 sibi adimerēt: veniēs tādē cū m̄lto labore sil
 et timore ad ecclesiā ipsā intravit: et corā altari
 se p̄sternēs p ipsa tēpestate dñaz marīa iter //
 pellavit: et ecce matrona yginēi vult⁹: miriqz
 decoris de altari ad eū veniēs allocuta est eū
 dicēs: qz ātiphonā. Salue reginamise. et c.
 libēter ac frēq̄nter decātas: nūqz fulmīa neqz
 tonitrus qz timore sept⁹ affligeris te ledēt.

**De timore mortis ratiōe cuiusuis
 periculi imminentis. Ca. vii.**

Sciās etiā q̄ contra timorē fulguris et tē
 pestatis: et vn̄uersaliter contra timorem
 mortis iminētis ratiōe cuiusuis periculi ni
 chīl est meli⁹ q̄ nō esse sibi consciū alicuius
 actualis peccati: vel q̄ se esse a peccatis iu //

Quintus decim⁹**Cii**

stificatū z h̄ firmit̄ sperare. Un̄ egregiū ōbū
dic̄. Greg⁹. Nullū gen⁹ mortis bono z recte
viuēti homī metuedū ē. Cur em̄ metueret cū
sc̄ptura dicat. Just⁹ si morte p̄occupat⁹ fue-
rit i refrigerio erit. Ante piculū ḡ pctā tua
p̄fitearis discrete. Qz si mortis piculo im̄nē
te oportunitatē p̄fiteādi nō habeas saltē cō-
teraris. qd̄ pōt fieri i ictu. ocli z sic iustificat⁹
si fueris optable erit tibi mori z veraciter di-
cere poteris. Cupio dissolui z esse cū christo.

De timore purgatorii vel iferni. viii

Sicut timor purgatorii vel iferni d̄ter //
reat te inde gaude. qz te a mortalib⁹.
culpīs retrahit z ad p̄niam agēdā adducit.
cui⁹ mlti sūt fruct⁹. Un̄ z Au⁹. P̄nīa lāgo //
res sanat. mortuos suscitāt sanitatē auget su-
p̄biā r̄secat z filialē t̄iorē iducit q̄ manet i et̄nū.

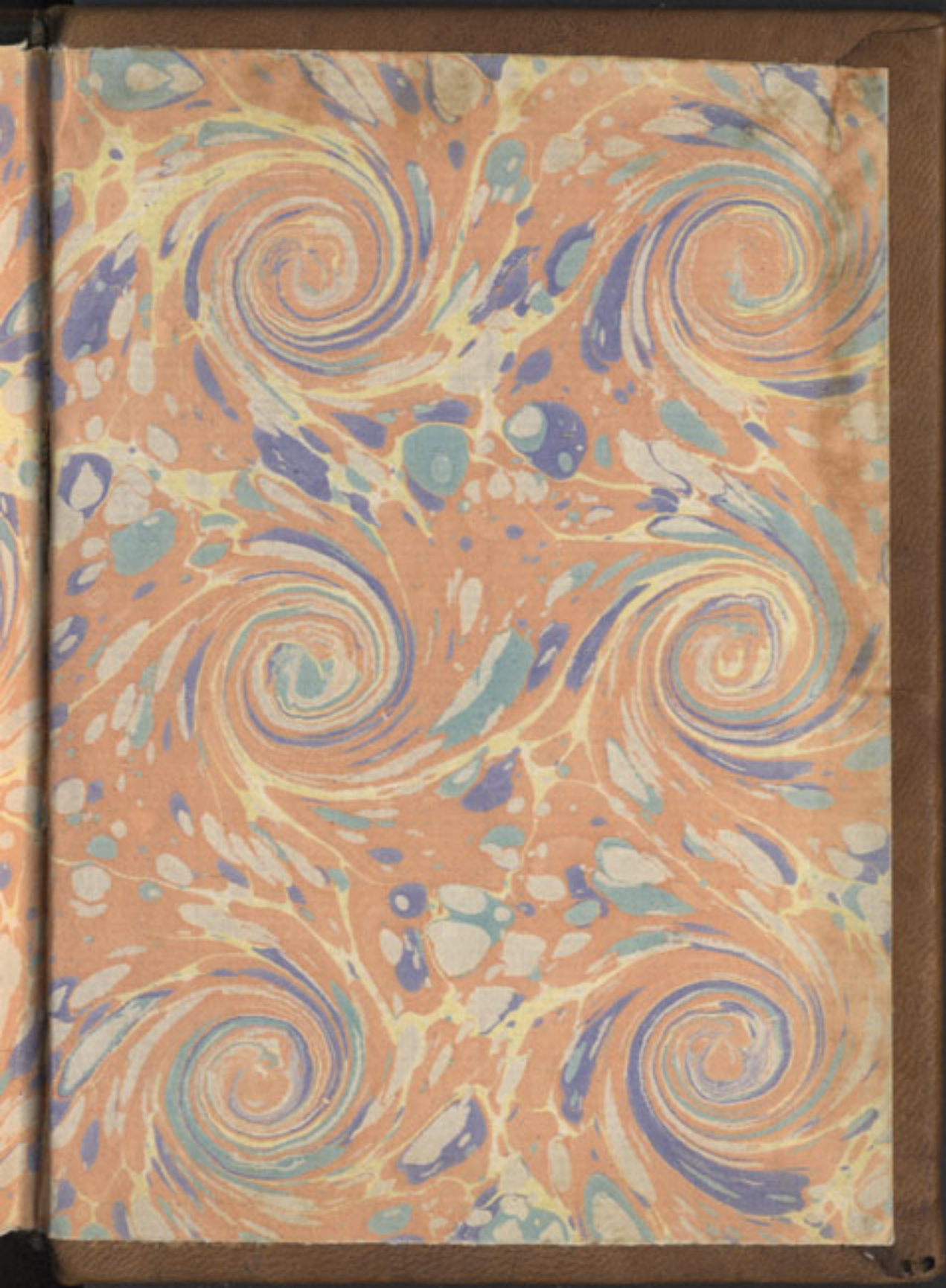
De dubitatōne p̄destinatōnis. ix

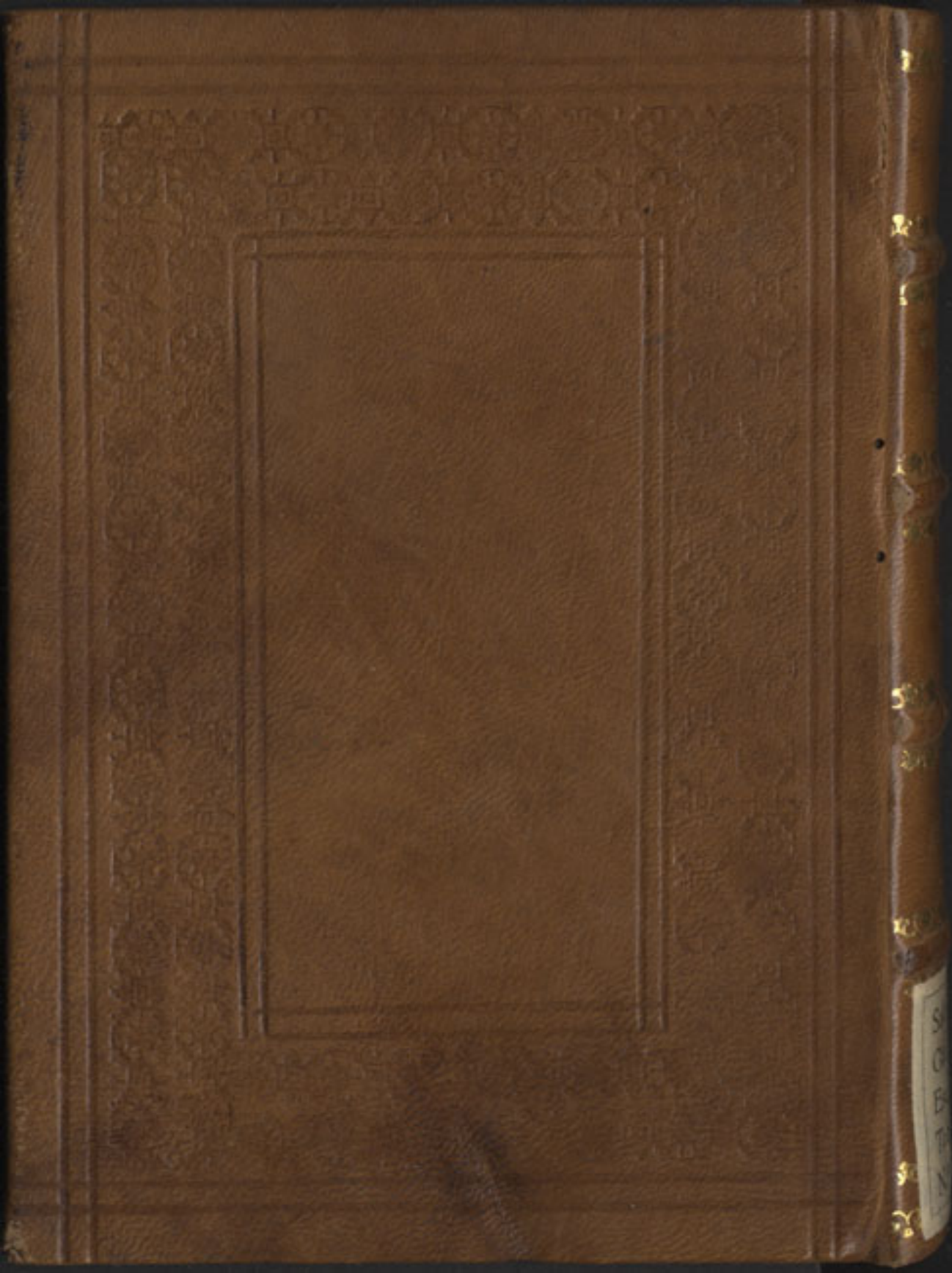
Profecto si vis vt dubitatio d̄ p̄destinatōne
z salute te ḡuit n̄ molestet sp̄a i d̄no at //
qz satage vt electio tua p̄ bona opa fiat certa
qz certa electio n̄ stat cū dubitatōne p̄babili.
Ad h̄ ei hortat̄ p̄iceps ap̄loz. Petr⁹ dicēs
f̄res satagite vt p̄ bona opa certā viā vocati-
onē z electōez faciatis. sic ei abūdāt̄ m̄strabis
vob̄ itroīt⁹ in eternū regnū d̄ni n̄ri iesu x̄pi.

Liber

Nim� bona opa si feceris : te ad celozū re/
gna tanq̄ p̄destinatū s̄bleuabūt. Una enī cū
ill' te esse p̄destinatū reputes ad salutē. Quē
admodū enī aq̄la ab ēno p̄destinata est ad
volandū sursū: nō tamē sine p̄nis q̄b' s̄ble/
uatur ad celū aereū: cui' pullos si videres in
nido adhuc nudos: dubitare posses de futu/
ro eoz volatu: qđ dubiū nō maneret p̄abi/
le si p̄nas eoz videres crescere. Ita p̄fecto
est de hoīe p̄destinato ad regnū celeste: nō se
cūdū nudā ei' s̄bstātiā: s̄ vna cū bonis z s̄/
tuosis opib' tanq̄ p̄nis t̄m s̄bleuātibus.
Ob qđ dicit P̄salmista. Quis dabit michi
p̄nas sicut colūbe z volabo z req̄scā. Hoc
ē solū supest cōsiliū vt curram' et p̄tēdamus
cōplacere ei q̄ nos vocauit. Dicit enī Aug'.
qđ sic p̄ordinata est diuina p̄destinatio. vt
ad eā per bonoz opoz p̄seuerantiā pueniam'
Un' z Greg'. Ea q̄ sancti viri orando efficiūt
ita p̄destinata sūt. vt p̄cibus obtineātur. Nā
ipsa p̄hēnis regni p̄destinatio ita est ab oīpo
tenti deo disposita. vt ad hoc electi ex labore
pueniāt: q̄ten' postulādo mereātur accipere
qđ eis oīpotēs de' aīte secula disposuit dare.
hec Greg'. Cesset itaqz tua dubitatio: sed nō
succedat p̄sūptio: q̄ regnū celoz tibi p̄mittat
nullo merito respōdēte: z declines magis ad

CONSOLATORIIUM

THEOLOGICUM

CONSOLATORIIUM

THEOLOGICUM

CONSOLATORIIUM

THEOLOGICUM

CONSOLATORIIUM

CONSOLATORIIUM

THEOLOGICUM

CONSOLATORIIUM

THEOLOGICUM

Sala

Gab.

Est.

Tab.

N.º

R

AD

AB